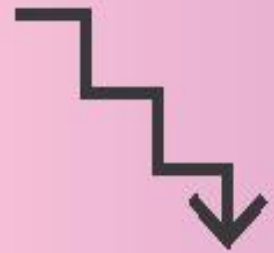
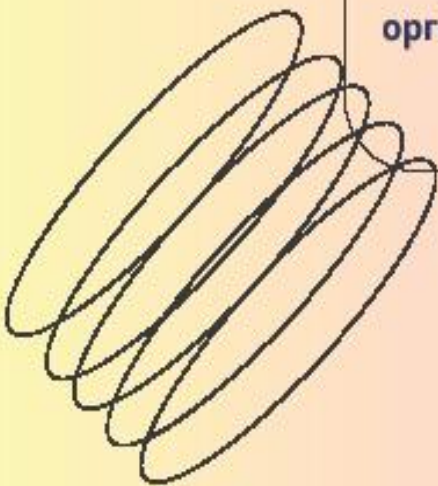

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У
ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ)
ОСВІТИ**

**(із практичного досвіду
організації методичної роботи
у 2023/2024 н. р.)**

Збірка сформована за матеріалами методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти області з практичного досвіду організації методичної роботи у 2023/2024 навчальному році. – Ужгород, 2024. – 114 с.

У збірці представлено статті методистів ЗП(ПТ)О з практичного досвіду організації методичної роботи у 2023/2024 навчальному році. Для пропагування, поширення кращих практик у роботі методистів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, широкого кола зацікавлених осіб.

Упорядник:

Ладижець І.М., заступник директора Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Закарпатській області

ЗМІСТ

1.	Потапова К.В., Тютюнник В.Є. Методичний супровід створення ефективного освітнього середовища для професійного розвитку педагогічних працівників ЗП(ПТ)О	4
2.	Сорока Л.М. Роль методиста в управлінні творчим зростанням майстрів виробничого навчання	8
3.	Кучер І.В. Кращі практики в роботі методиста: підготовка та проведення тематичних засідань педагогічних рад	13
4.	Фегер В.Т. Організація педагогічного наставництва при роботі з молодими педагогами в рамках Школи молодого педагога	17
5.	Фединишинець М.В. Професійне зростання педагогів через співпрацю і взаємонавчання	23
6.	Леонтьєва Л.Б. Упровадження короткострокових навчальних програм з енергоефективності в рамках реалізації міжнародного проєкту	39
7.	Яцкулинець Н.В. STEM-освіта – напрям креативних змін та освітніх можливостей	44
8.	Копчалоук М.А. Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності	53
9.	Бірюля О.В. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі	60
10.	Курчак М.Д. Участь у педагогічному експерименті шлях до підвищення кваліфікації педагогів та якості підготовки кваліфікованих робітників	71
11.	Крисан Д.В. Методичний супровід розробки навчальних програм за ДОС, програм за частковими кваліфікаціями	80
12.	Княк Н.О. Осучаснення форм методичної роботи для підвищення професійної компетентності педагогічних працівників	86
13.	Гасич О.П. Інтерактивні та нетрадиційні форми методичної роботи у закладі освіти	93
14.	Ролдугіна М.В. Методичний супровід розроблення навчальних програм за короткостроковими програмами для отримання часткових кваліфікацій	98
15.	Балог Л.-З.В. Самоосвіта як запорука професійного зростання педагога	103
16.	Гузинець Н.С. Використання Інтернет-ресурсів для створення особистого бренду методиста	109

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗП(ПТ)О

*Кристина ПОТАПОВА
Вікторія ТЮТЮННИК,
методисти ДНЗ «Ужгородський центр ПТО»*

Реалізація новітніх підходів до методичного супроводу професійного розвитку педагогічних працівників зумовлена змінами, що відбуваються в освіті у наш непростий час. Зараз, як ніколи, діяльність педагогів повинна спрямовуватися на професійний розвиток, підвищення кваліфікації, самоосвіту.

Стратегія розвитку ДНЗ «Ужгородський центр ПТО» на 2024 – 2029 роки передбачає створення в закладі умов, за яких кожний учасник освітнього процесу зможе реалізувати усі свої здібності та можливості. Різні напрямки Стратегії об'єднані метою дати високоякісну підготовку кожному здобувачеві освіти, забезпечити кожного високим рівнем компетентностей та стати конкурентоспроможним фахівцем на сучасному ринку праці.

При роботі над розробкою Стратегії педагогічним колективом було визначено, що цінностями закладу є забезпечення якості освітнього процесу, насамперед, його практичної спрямованості, розвиток в здобувачів освіти професійних компетентностей, підготовка до сучасного ринку праці та підтримка кар'єрного зростання. Місією закладу є підготовка кваліфікованих фахівців, розвиток професійних навичок здобувачів освіти, підтримка стабільної роботи промислових підприємств регіону шляхом забезпечення кваліфікованими робітничими кадрами, що сприятиме соціально-економічному розвитку. Візія закладу полягає у створенні інноваційних програм, сприянні розвитку технологій та галузей, підтримці здобувачів освіти у досягненні успіху в професійній діяльності та впровадженні сучасних методів навчання.

Діяльність нашого закладу водночас базується на принципах, визначених у Стратегії реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти ДНЗ «Ужгородський центр професійно-технічної освіти», яку було розроблено за безпосередньої активної участі методичної служби закладу та затверджено на засіданні педагогічної ради у 2022 році. Ця Стратегія покладена в основу впровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти та реалізації логічно пов'язаної з ним єдиної методичної проблеми «Внутрішня система забезпечення якості освіти як запорука надання якісних освітніх послуг». Це: принципи партнерства у розвитку, навчанні здобувачів освіти та професійній взаємодії; недискримінації, запобігання та протидії булінгу (цькуванню); академічної доброчесності під час навчання та викладання; прозорості та інформаційної відкритості діяльності; сприяння безперервному професійному зростанню педагогічних працівників; справедливого та об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, а також професійної діяльності педагогічних працівників; сприяння здобувачам освіти у формуванні та реалізації їхніх індивідуальних освітніх траєкторій; забезпечення академічної свободи педагогічних працівників.

Таким чином, було визначено мету розвитку закладу – забезпечення високої якості освітнього процесу, підготовка конкурентоспроможних фахівців, адаптація

до змін у суспільстві та ринку праці, розвиток педагогічного потенціалу, модернізація матеріально-технічної бази, співпраця з роботодавцями та державно-приватне партнерство.

Одним із основних стратегічних завдань розвитку ДНЗ «Ужгородський центр ПТО» на 2024 – 2029 роки та першою складовою Стратегії розвитку є створення комфортного та ефективного освітнього середовища.

З аналізу поточного стану освітнього середовища, визначення мети та цілей його оптимізації, розробки напрямків, планування дій для досягнення поставлених цілей наша методична служба розпочала роботу над впровадженням внутрішньої системи забезпечення якості освіти та реалізацією першого етапу роботи над єдиною методичною проблемою.

Ця робота складається зі:

1. Створення стимулюючого освітнього середовища (приміщення та територія закладу, забезпечення доступу до сучасних навчальних матеріалів, комфортна та безпечна обстановка).

2. Сприяння розвитку критичного мислення, підтримки творчого потенціалу здобувачів освіти, підвищення мотивації до навчання.

3. Підтримки різноманітних методів навчання та оцінювання.

4. Протидії булінгу та насильству.

5. Збереження та зміцнення здоров'я учасників освітнього процесу.

Питання створення стимулюючого освітнього середовища методисти закладу можуть переважно вивчати та аналізувати, посилено долучатися до деяких заходів з благоустрою території, озеленення тощо. Основна робота з цієї складової проводиться технічними службами із періодичним залученням здобувачів освіти під час спільної толоки. Методичною службою було проведено анкетування педагогічних працівників, на підставі даних якого надаються рекомендації щодо першочерговості та невідкладності вирішення деяких проблем за вказаним напрямком.

Друга складова – сприяння розвитку критичного мислення, підтримка творчого потенціалу здобувачів освіти та педагогів, підвищення мотивації до навчання та педагогічної діяльності, – вже стосується безпосередньо методичної роботи. Сучасний освітній процес особливий тим, що педагогу ЗП(ПТ)О зараз недостатньо добре знати свій предмет або напрям підготовки, цікаво та досконало проводити уроки. Необхідною умовою стало володіння цифровими навичками та розуміння психології сучасних підлітків, особливо в умовах воєнного стану, коли навчання поводить за дистанційною та змішаною формою, а серед здобувачів освіти багато ВПО, дітей, чий батьки загинули або отримали важкі поранення.

Тому у ДНЗ УЦПТО велику увагу ми приділяємо створенню сприятливих умов для опанування педагогами навичок роботи з електронним контентом. Для цього по мірі можливості оновлюється наявна комп'ютерна техніка, забезпечується доступ до інтернету, проводиться навчання як під час проходження викладачами курсів підвищення кваліфікації, так і у закладі. Постійно проводяться консультації, до яких залучаються викладачі інформатики, інженер та лаборант, які завжди надають «швидку допомогу», якщо педагог її потребує під час роботи з цифровими ресурсами. Досвід роботи доводить, що індивідуальні консультації є найбільш дієвими, тому що під час проведення групових тренінгів або консультацій деякі педагоги, особливо поважного віку, соромляться того, що в них не виходить так

швидко та вдало оволодіти якоюсь навичкою, як того вимагає програма тренінгу. У той же час вони чудово розуміють матеріал, якщо він викладається персоналізовано та індивідуально.

Обставини склалися так, що практичний психолог закладу знаходиться у відпустці по догляду за дитиною, а заміни, на жаль, поки що немає. Тому методистам у співпраці із заступником директора з виховної роботи та вихователем доводиться брати на себе значну частину і цієї важкої роботи. Розуміючи делікатність цього питання, методисти закладу **пройшли відповідні курси**: Кристина Потапова у 2023 році пройшла навчання на курсі «Імплементация ідей гендерної рівності у систему професійної, професійно-технічної освіти України на регіональному рівні», організований в рамках Проєкту USAID «Економічна підтримка України». Вікторія Тютюнник пройшла цикл навчання для психологів, соціальних педагогів та методистів в рамках проєкту «Створення Цифрових навчальних центрів (SPILNO DLC) та надання послуг з психосоціальної підтримки для дітей та молоді», що завершився у червні 2024 року.

У ДНЗ УЦПТО для реалізації підтримки творчого потенціалу здобувачів освіти, підвищення мотивації до навчання проводяться конкурси професійної майстерності. 14 травня 2024 р. на базі закладу освіти завершився II етап Всеукраїнських конкурсів фахової майстерності серед здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти змаганнями майбутніх електрогазозварників, електрозварників ручного зварювання. Переможцем став Цирик Анатолій (наставники – викладач Микола Чижмар і майстер виробничого навчання Василь Рейпаші).

Важливою та актуальною, особливо у наш складний воєнний час, є участь у проєктах та грантових програмах. На базі ДНЗ «Ужгородський центр ПТО» **триває створення Центру професійної досконалості**, який є частиною масштабного спільного проєкту Європейського Інвестиційного Банку та Міністерства освіти і науки України в рамках Концепції розвитку професійної освіти України. У Центрі вже безпосередньо працювали експерти проєкту, які остаточно визначилися з обсягом запланованих робіт.

ДНЗ «Ужгородський центр ПТО» подав **заявку на участь у проєкті Interreg Next Romania – Ukraine**. Свою діяльність у ньому заклад освіти вбачає у створенні сучасного освітнього середовища та розширенні можливостей для теоретичного навчання та професійно-практичної підготовки здобувачів освіти з професії слюсар з ремонту колісних транспортних засобів шляхом сприяння впровадженню сучасних методів підготовки кваліфікованих фахівців.

На базі Навчально-практичного центру новітніх технологій зварювання у травні 2024 року пройшло навчання дорослого населення з числа ВПО за програмою з оволодіння частковою професійною кваліфікацією «Ручне дугове зварювання в нижньому положенні шва». Теоретичне навчання слухачі проходили онлайн, а практичну частину виконували в НПЦ новітніх технологій зварювання. Навчання відбулося завдяки підтримці ГО «НЕСМІЯ» та Агентства ООН у справах біженців. 15 слухачів долучилися до курсу з професії

електрогазозварник» для вимушених переселенців. Велику роль у підвищення мотивації до навчання грає залучення зацікавлених осіб (військових, громадських діячів, роботодавців, колишніх випускників) для участі в різноманітних заходах, що сприяє розвитку критичного мислення і є хорошою підтримкою творчого потенціалу здобувачів освіти та педагогічних працівників. Також цьому сприяє активізація роботи навчально-практичних центрів та робота Центру кар'єри.

Підтримка різноманітних методів навчання та оцінювання включає в себе вдосконалення методів, форм проведення дистанційного та змішаного навчання, запровадження дуальної форми навчання, розробку тестових завдань, застосування різних форм контролю якості знань.

Викладачем спецдисциплін Володимиром Подгорецьким успішно використовується сучасна система «LCMS Electude», призначена для організації модульного навчання, атестації та сертифікації за допомогою проведення очних і дистанційних групових та індивідуальних занять серед здобувачів освіти освітніх установ, що здійснюють підготовку фахівців у галузі автомобільного транспорту. Особливо слід відзначити, що уряд Нідерландів надав можливість українським закладам освіти, у тому числі й нашому, користуватися платформою безкоштовно до закінчення дії воєнного стану.

Протидія булінгу та насильству полягає у проведенні виховних годин, бесід із здобувачами освіти щодо протидії булінгу з представниками поліції, соціальної служби тощо, проведення занять з елементами тренінгу, проведенні (при необхідності) консультування батьків щодо захисту прав та інтересів дітей, проведення рейдів «Викладач і родина» з метою з'ясування умов проживання та виховання здобувачів освіти в родині з метою виявлення деструктивних сімей та недопущення фізичного, психічного, сексуального і економічного насильства над здобувачами освіти, проведенні індивідуальних консультацій із здобувачами освіти, які потребують психологічної підтримки та здобувачами освіти, які потребують соціальної уваги з питань попередження насильства в сім'ї, проведення тренінгу «Шляхи вирішення конфліктів», розміщення та оновлення на сайті закладу інформації про те, куди звертатися у випадках домашнього насильства.

Важливою складовою є збереження та зміцнення здоров'я учасників освітнього процесу. Ця робота полягає у необхідності працювати над зміцненням та збереженням матеріальної бази, забезпечити навчальний процес та гурткову роботу необхідним спортивним інвентарем, контролювати дотримання вимог законодавства щодо безпеки життєдіяльності здобувачів освіти під час занять фізичною культурою та спортивних змагань, підтримувати в належному стані спортивну залу та спортивний майданчик, організувати День здоров'я для здобувачів освіти та педагогічних працівників.

Наступні етапи методичної роботи будуть присвячені вдосконаленню професійного розвитку педагогічних працівників в умовах стимулюючого освітнього середовища, вивченню та впровадженню відповідних освітніх і цифрових технологій для підвищення якості освітнього процесу та методичної роботи. Особлива увага буде приділена публікаціям за темою єдиної методичної теми, розміщенню їх на різноманітних ресурсах. Зусилля адміністрації, методистів та педагогічного колективу будуть зосереджені на досягненні мети, повному і якісному виконанні усіх поставлених завдань.

РОЛЬ МЕТОДИСТА В УПРАВЛІННІ ТВОРЧИМ ЗРОСТАННЯМ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

*Лілія СОРОКА,
методист ДНЗ «Мукачівський центр ПТО»*

Важливим етапом у формуванні сучасного педагога є удосконалення професійної педагогічної компетентності. Педагогічна майстерність – вияв високого рівня педагогічної діяльності.

Система освіти України перебуває в стані трансформації. Вона зазнає суттєвих змін, а саме: поява нових інформаційних технологій, розширення меж спілкування, відкриття нових можливостей комунікацій, значне зростання обсягу інформації. Інформаційно-комунікаційні технології покликані стати невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу, значно підвищувати його ефективність. Тому успіх інноваційних реформ, у першу чергу, залежить від педагога, його творчого потенціалу, готовності до безперервної самоосвіти, здатності до гнучкого соціально-педагогічного мислення, спрямованості до удосконалення професійної педагогічної компетентності.

Актуальні напрями підготовки майстрів виробничого навчання до ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітній та методичній діяльності.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в системі професійно-технічної освіти висувають принципово нові вимоги до професійно-педагогічної діяльності майстра виробничого навчання. У динамічних умовах сьогодення підготовка робітничих кадрів вимагає впровадження сучасних форм і методів навчання, до корінної перебудови освітнього процесу.

Педагогічний працівник є головною діючою особою будь-яких інноваційних перетворень у системі освіти, а джерелом її розвитку є творчість педагогів, їх професійна майстерність, інноваційна діяльність. Відтак виникає потреба в інноваційних педагогах, які сприймають педагогічну діяльність в її системному, постійному розвитку, володіють сучасними навчальними технологіями, здатні зіставляти власний досвід з тим, що напрацьований на світовому інноваційному і традиційному рівнях. Сьогодні здобувачі освіти прагнуть володіти новітніми технологіями в обраній професії, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі за допомогою комп'ютерної техніки, управляти автоматизованими системами виробництва, вміти проєктувати й конструювати власні методики роботи на виробництві. Ці та інші компетенції може сформував методично компетентний майстер виробничого навчання, роль якого в закладі професійної (професійно-технічної) освіти за останні роки значно змінилася. Він все більше стає організатором навчального та виробничого процесу, керівником пізнавальної і виробничої діяльності здобувачів освіти, сприяє розвитку їх активності та самостійності в набутті знань, умінь і навичок.

Творчість майстра виробничого навчання – це вищий рівень діяльності людини, якій не тільки можна, а й необхідно навчатися, але за умови, що буде створена відповідна система, яка б сприяла зростанню професійної компетентності педагога, його прагненню до творчості, систематичної, наполегливої роботи із самоосвіти та самовдосконалення. Керівна роль у творчому зростанні майстрів виробничого навчання належить методисту

ЗП(ПТ)О, особливо такій його діяльності, як організація роботи з планування, створення і удосконалення методики виробничого навчання, проведення днів і тижнів творчості, стажування і самоосвітньої діяльності майстрів, вивчення і впровадження нових педагогічних і виробничих технологій навчання.

Саме творча діяльність методиста та майстрів виробничого навчання має важливе значення для вирішення освітніх завдань Державного навчального закладу «Мукачівський центр професійно-технічної освіти». Дослідження показують, що процес адаптації майстрів виробничого навчання до інноваційної навчальної діяльності значною мірою обумовлений ступенем і характером допомоги, яку він одержує від методиста. З цією метою методистом Лілією Сорокою проведено **інтерактивний методичний захід «Педагогічна кухня»**.

У «меню» заходу входило:

салати: «Асоціація під шубою», «Асорті»;

основна страва «інтерактивний» борщ «Майстерня педагога»;

десерти: «Суфле 5 відчуттів», «Професійне мовлення педагога».

Варто відмітити, що кухня незвичайна, адже страви, які педагоги готували власноруч не тільки смачні, а й корисні, насичують не шлунок, а мозок. Приготувавши салат «Асоціація під шубою», майстри виробничого навчання ознайомились із різними методами корпоративного навчання. Дегустуючи вітамінний салат «Асорті», педагоги згадали застосування таких інтерактивних, сучасних методів і прийомів навчання як «Мікрофон», «Гронування», «Хрестики-нулики», «Шість капелюхів», «Світлофор», «Кубування». Цікавою вийшла основна страва заходу у майстра виробничого навчання Марусенко Н.П. – рецепт приготування «інтерактивного борщу» уроку виробничого навчання з професії продавець продовольчих товарів, продавець непродовольчих товарів з використанням термінів, що стосуються кухні. Скуштувавши десерти «Суфле 5 відчуттів», «Професійне мовлення педагога», педагогічні працівники також отримали багато інтелект-калорій.

Із метою розвитку творчого потенціалу майстри виробничого навчання взяли участь у навчальному тренінгу «Професійна мобільність сучасного педагога», проведеного методистом закладу освіти. Виконання вправ «Методичні пазли», «Чарівний глечик», «Оплески» забезпечило уміння і навички організації різних видів педагогічної діяльності, а також стимулювало бажання педагогів підвищувати свій фаховий рівень.

Працюючи за такими формами роботи, ми прийшли до висновку, що вони вносять в освітній процес свіжі думки, нові ідеї, сприяють згуртуванню колективу, мають значні переваги перед традиційними формами роботи.

Результатом цього є активне використання ігрових технологій, технології Web-квест у інтеграції з традиційною методикою навчання. Така діяльність перетворює здобувачів освіти на активних суб'єктів навчальної діяльності,

підвищуючи не лише мотивацію до процесу здобуття знань, але і відповідальність за результати цієї діяльності й їх презентацію. Відповідно до конкретних тем майстри виробничого навчання Кирик М.І., Марусенко Н.П., Щербан О.В. практикували виконання з здобувачами освіти різних ігор та Web-квестів за типом завдань таких як: перевірка вивченого матеріалу, розв'язки спірних проблем, оцінні.

На погляд педагогів Центру Web-квести здатні в значній мірі підвищити ефективність навчання майбутнього

фахівця медіакомпетентності завдяки цікавим, творчим завданням.

Для покращення якості підготовки кваліфікованих робітників, методистом скеровано майстрів виробничого навчання пройти навчальний тренінг на тему «Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки

кваліфікованих робітників», проведений працівником Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Педагоги усвідомили, що використання технології SMART-комплексів дає змогу забезпечити безперервний дидактичний цикл процесу навчання, що складається з організаційно-методичних матеріалів для аудиторної і самостійної роботи здобувачів освіти у рамках засвоєння ними дисципліни. Також за навчальним планом майстрами виробничого навчання систематизовано теоретичні, практичні, тестові матеріали, побудовані на принципах інтерактивності, адаптивності та відкритості.

Говорячи про педагогічні інновації у практиці педагогів закладу освіти, хочеться наголосити на актуальному питанні розробки та впровадження в навчальний процес робочих зошитів та посібників. Необхідність пошуку інноваційних шляхів і засобів засвоєння знань здобувачів освіти є головною метою їх створення.

За цей навчальний рік майстрами виробничого навчання Центру **створено ряд навчальних посібників**, два з них пройшли апробацію та рекомендовані навчально-методичною радою НМЦ ПТО у Закарпатській області до використання в роботі іншими педагогами ЗП(ПТ)О області, а саме:

збірник завдань для поточного контролю якості знань з виробничого

навчання з професії продавець продовольчих товарів, продавець непродовольчих товарів, кваліфікація – продавець продовольчих товарів 3 розряд (автор Марусенко Н.П.);

навчальний посібник з предмета «Оздоблення швейних виробів», призначений для професійно-теоретичної підготовки з професії швачка, кваліфікація: 3 розряд (автор Щербан О.В.);

збірник дидактичних матеріалів з виробничого навчання з професії кухар, кондитер, кваліфікація: 4 розряд (автор Федотова Є.Є.);

збірка конспектів уроків з предмета «Обладнання швейного виробництва», призначений для професійно-теоретичної підготовки з професії швачка, кваліфікація: 3 розряд (автор Кирик М.І.).

Кращим педагогічним досвідом щодо впровадження перспективних педагогічних технологій наші колеги діляться на сторінках інформаційно-методичного збірника «Вісник» НМЦ ПТО у Закарпатській області. Методична розробка уроку виробничого навчання «Приготування страв та гарнірів із смажених овочів», автором якої є майстер виробничого навчання Гладун Г.М., розміщена у «Вісник» 1/2024.

Варто відмітити, що шість майстрів виробничого навчання (Кирик М.І., Бойко І.І., Федотова Є.Є., Щербан О.В., Береш М.В., Марусенко Н.П.) у 2023/2024 навчальному році взяли участь у **II обласному конкурсі на кращу**

авторську методичну розробку серед ЗП(ПТ)О. Сертифікати переможців отримали чотири майстри виробничого навчання.

Хочеться звернути увагу, що майстри виробничого навчання Центру завжди керуються висловом М.О. Рубакіна «Ніколи не залишайте Вашої самоосвітньої

роботи і не забувайте, що, скільки б Ви не вчилися, скільки б не знали, знанням та освіті немає ні кордонів, ні меж». Для повноцінної професійної діяльності кожного учасника освітнього процесу в інформаційному суспільстві необхідно вміти працювати з сучасними інформаційно-комунікаційними системами, мережами, ресурсами і технологіями.

Отож із цією метою педагоги закладу освіти дуже багато працюють над процесом **саморозвитку і самовдосконалення**. Саме тому впродовж

навчального року майстри виробничого навчання проходять підвищення кваліфікації від різних суб'єктів, беруть участь у вебінарах, майстер-класах, за допомогою яких вирішується основне завдання – підвищення професійної компетентності.

Однією з продуктивних форм методичної роботи з підвищення професійної компетентності педагогів, що дозволяє вивчити та перейняти кращий педагогічний досвід, обговорити актуальні проблеми освітньої практики, визначити шляхи їх вирішення є **педагогічні читання**.

Цього року на педагогічних читаннях цікавим був виступ майстра виробничого навчання Марусенко Н.П. на тему «Актуальні аспекти формування освітнього середовища під час дистанційного навчання». У своїй доповіді Наталя Петрівна розкрила як ефективно організувати навчання та зробити його цікавим і якісним, яким повинен бути навчальний контент для дистанційного та змішаного навчання. Педагог зосередила увагу на нетрадиційних підходах при проведенні уроків виробничого навчання з використанням різних цифрових платформ, що створюють умови для достатнього засвоєння навчального матеріалу, підвищення пізнавального інтересу здобувачів освіти, реалізації індивідуального та диференційованого підходів на уроках, розвитку

інтелектуальних, творчих здібностей учнів, підготовки їх до життя у розвиненому інформаційному середовищі.

Важливою для обговорення була тема «Шляхи посилення мотивації до навчання конкурентоздібного кваліфікованого робітника через майстерність педагога», висвітлена майстром виробничого навчання Гладун Г.М. Вона підкреслила, що процес мотивації у навчанні має характер певного циклу, він повторюється на кожному навчальному відрізку на вищому рівні. Саме тому, забезпечення педагогом кожного етапу мотиваційного циклу у навчанні має здійснюватися за допомогою спеціальних прийомів і методів. Мотивація повинна розглядатися як процес, який спрямовує, регулює і активізує діяльність суб'єкта навчання.

Отже, під час педагогічних читань висвітлено багато важливих тем, які є актуальними для кожного викладача та майстра виробничого навчання. Обговорювалися сучасні педагогічні інструменти, нові підходи до викладання, актуальні проблеми методології. Адже, педагогічні читання – одна із добрих традицій та неодмінна частина методичної роботи нашого закладу освіти, що дозволяє забезпечувати високий професійний рівень педагогів та знаходитися в авангарді сучасної педагогічної думки.

Наразі актуальними проблемами в закладах освіти України залишаються неналежні умови організації якісного та збалансованого харчування. Отже, щоб стати майстром, творцем для покращення процесів організації харчування в закладах освіти, педагогам необхідно опанувати закономірності і механізми за програмою «Підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання в сфері організації роботи та підвищення кваліфікації кадрів для шкільних їдалень», яка реалізується Громадською організацією «Cult Food» у рамках Стратегії реформування

шкільного харчування. До навчання від нашого закладу освіти приступило сім майстрів виробничого навчання, які здійснюють підготовку кваліфікованих робітників із професії кухар. Програма підтримується Міністерством освіти і науки України та має на меті підготовку тренерів для центрів підвищення кваліфікації кухарів шкільних їдалень, які працюватимуть на базі профільних закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Саме така неповторність кожного майстра виробничого навчання і вимагає різноманітних підходів для досягнення найкращого результату. Як не існує учня, який хотів би залишатися поганим, так і не існує майстра, який не прагнув би найкращих результатів своєї праці.

II. Впровадження проєкту професійного розвитку педагогів – одна з умов успішного навчання здобувачів освіти

Особливого значення в системі роботи майстрів виробничого навчання закладу освіти після підвищення кваліфікації за видом «вебінар» (дистанційно) на тему «Онлайн-інструменти для створення навчальних відео та скринкастів» набуло **створення проєкту професійного розвитку педагогів на тему «Сучасний навчальний відеоконтент».**

Останнім часом масового поширення зазнали хмарні технології, які через свою зручність, простоту використання, доступ до важливих файлів у будь-який час, через будь-які пристрої (від ноутбуків до смартфонів) та ряд інших переваг набули прискореного темпу розповсюдження та популярності. Їх використання відкриває широкі можливості для розвитку різних форм мережевої взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу.

У формуванні нових трудових прийомів на уроках виробничого навчання сучасні технології дозволяють успішно використовувати фрагменти відеофільмів. Використання відеоінформації й анімації може значно підсилити навчальний ефект. Саме відео майстер-клас, а точніше – невеликий навчальний фрагмент, найбільшою мірою сприяє візуалізації навчального процесу, поданню анімаційних результатів, імітаційному моделюванню різних процесів у реальному часі.

Метою проєкту є створення потенційного ресурсу відеопродуктів для навчання здобувачів освіти та ефективної організації інформаційно-освітнього середовища закладу освіти.

На початковому етапі проєкту викладач інформатики разом з методистом провели **семінар** на тему «Створення сучасного навчального відеоконтенту: п'ять дієвих кроків». Під час семінару педагоги дізналися:

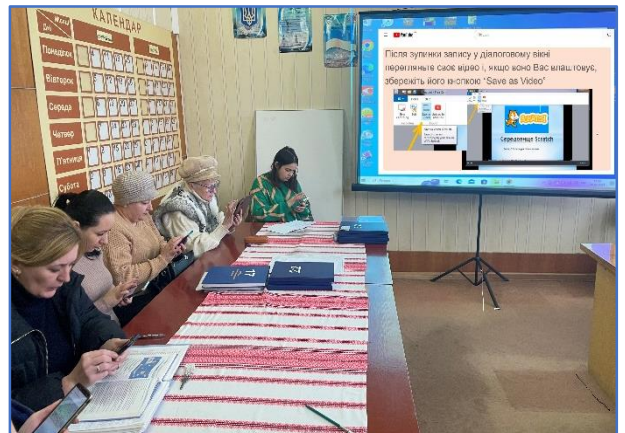
як створити і чим наповнити міні відеостудію для запису якісних відео для YouTube;

про сучасні доступні програмні застосунки для створення цікавого відео;

як залучити здобувачів освіти до перегляду відео;

прикладі подачі навчального матеріалу у відео з виробничого навчання.

Проведений семінар підвищив мотивацію учасників до роботи з програмними застосунками для створення навчальних відеопродуктів.

На наступному етапі роботи над проєктом, майстри виробничого навчання узагальнили та систематизували методичні знання з використання програм для створення навчального відеоконтенту.

Освоївши алгоритм створення навчального відео (різки відео, додавання малюнків, фрагментів відредагованого відео та звуку до власного фільму), педагоги інтенсивно працюють над створенням відео майстер-класів, відеофрагментів з метою розвитку в здобувачів освіти творчого мислення, формування, розвитку практичних умінь і навичок при вивченні відповідних тем.

Сьогодні частина майстрів виробничого навчання почали **втілювати проєкт**

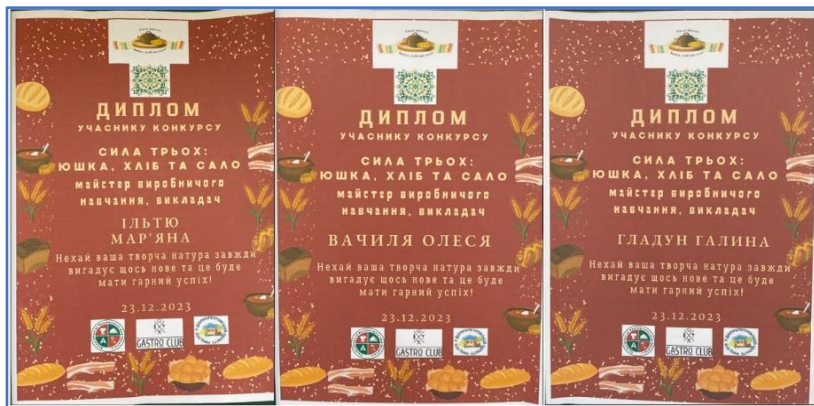
у освітній процес. Проведено ряд відкритих уроків з активним використанням власне створених відео фрагментів. На уроці виробничого навчання на тему «Приготування салатів із сирих та варених овочів» майстер виробничого навчання Олеся Вачиля продемонструвала відео «Приготування вінегрету овочевого». Це допомогло здобувачам освіти обговорити всі проблемні ситуації, що можуть виникнути на різних етапах приготування даного салату.

Цікавим фрагментом вступного інструктажу уроку виробничого навчання на тему «Приготування тіста для млинчиків та виробів з нього», проведеного майстром виробничого навчання Стефанією Поволоцькою, був відео майстер-клас «Приготування торта з млинчиків». Педагог показала як при мінімальних затратах навчального часу добитись ефективного засвоєння здобувачами освіти нового матеріалу.

Удосконалити спеціальні знання та вміння здобувачів освіти з сучасних передових технологій допоміг відеофрагмент «Приготування бісквітних рулетів з візерунками» на уроці виробничого навчання за темою «Приготування бездріжджових видів тіста та виробів з них», проведеного майстром виробничого навчання Мар'яною Береш.

Працюючи з відеоматеріалами на уроках виробничого навчання, підвищилась активізація навчальної діяльності здобувачів освіти та мотивація до навчання.

На ідею створення цікавих відеофрагментів надихнули наших майстрів виробничого навчання **Всеукраїнські конкурси** «Сила трьох: юшка, хліб та сало», «Незабутні гастрономічні традиції України. Різдвяне кулінарне диво».

Організаторами конкурсів була Громадська організація «Асоціація рестораторів та готельєрів м. Дніпро», Громадська Спілка «GASTRO CLUB» та НМЦ ПТО у Дніпропетровській області. У своїх відеороликах педагоги: Гладун Г.М., Вачиля О.Ю.,

Береш М.М., Бекер О.М., Кафланович М.Й., Поволоцька С.В. змогли поділитись з мешканцями України авторськими рецептами смачних страв для створення нової історії кулінарного мистецтва України. За активну участь та кулінарні досягнення щодо збереження гастрономічної спадщини України всі майстри виробничого навчання отримали Дипломи учасника конкурсу.

Участь у щорічному **Всеукраїнському конкурсі** «Планета IT» для педагогічних працівників професійної освіти на кращий електронний освітній ресурс, який проводить Інститут ПТО НАПН України дає змогу опанувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

У 2024 році представили на конкурс свої електронні матеріали шість майстрів виробничого навчання, троє з них – відеомайстер-класи, що відповідають певним темам навчальної програми. Чекаємо на підсумок конкурсу і високу оцінку журі.

Подальша робота педагогів з реалізації проєкту буде спрямована на максимально необхідне наповнення навчальними відеоматеріалами електронної бази комплексно-методичного забезпечення.

Це допоможе покращити умови для творчої самореалізації здобувачів освіти та підвищити якість освітнього процесу в цілому.

КРАЩІ ПРАКТИКИ У РОБОТІ: ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ТЕМАТИЧНИХ ЗАСІДАНЬ ПЕДАГОГІЧНИХ РАД

Ірина КУЧЕР, методист Ужгородського вищого комерційного училища ДТЕУ

Педагогічна рада – постійний орган управління закладом освіти, призначений для розгляду основних питань освітнього процесу. Головним завданням педагогічної ради є об'єднання зусиль педагогічного колективу закладу на піднесення рівня освітнього процесу, впровадження у практику досягнень педагогічної науки й передового педагогічного досвіду.

Засідання педагогічної ради – важлива складова роботи закладу освіти. Її актуальність – у колегіальному прийнятті рішень.

Педагогічна рада – це рада педагогів, які дійсно радяться, а не "засідають", така рада повинна приносити професійне задоволення, бажання здійснити окреслене, впевненість, а не навпаки.

Тематичні педагогічні ради спрямовані на висвітлення питань ефективної освітньої роботи у певній галузі. Тематика засідань педагогічних рад планується на рік, чітко прописується тема, мета, створюється творча група для підготовки матеріалів засідання виходячи з єдиної методичної теми закладу. Наперед відомі також форми проведення засідань. Так, у нашому закладі освіти традиційно склалося планувати та проводити два тематичні засідання педагогічної ради у нетрадиційній формі, прийнятті нестандартні рішень.

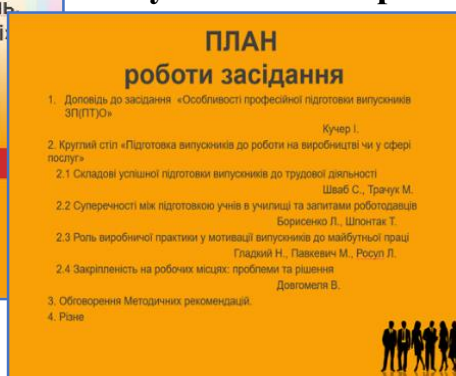
У 2023/2024 н. р. заплановано 5 засідань педагогічної ради, з них 2 – тематичні: «Шляхи створення у випускників наукової та практичної бази для використання набутих знань, умінь, навичок у професійній діяльності» (листопад, круглий стіл) та «Формування колективного духу в педагогічному колективі» (березень, методичний квест).

Відповідно до вимог щодо підготовки та проведення засідань педагогічної ради, підготовка починається з наказу керівника закладу освіти та робочого плану засідання. У наказі директора визначається творча група з підготовки матеріалів до педради, перелік питань, виступаючі. Протягом наступного місяця ми здійснюємо підготовку матеріалів до доповіді, виступів, при потребі готується презентація, виставка тощо. Традиційно матеріали доповіді намагаюся надати педагогам заздалегідь для ознайомлення та підготовки виступів. Також обов'язково готую презентацію та іншу необхідну інформацію.

Так, у листопаді 2023 року було заплановане проведення засідання педагогічної ради на тему **«Шляхи створення у випускників теоретичної та практичної бази**

групу з підготовки, для виступів педагогів.

для використання набутих знань, умінь, навичок у професійній діяльності». За місяць до засідання було видано наказ по училищу, в якому визначили творчу основні завдання та тези Головним завданням

творчої групи було напрацювання методичних рекомендацій з теми на основі вивчення літератури, досвіду інших закладів освіти та колег. За тиждень до засідання педагогічної ради матеріали доповіді методиста та проект Методичних рекомендацій були запропоновані колегам для ознайомлення. До самого засідання педагогічної ради творча група підготувала презентацію з наглядними прикладами ілюстрації теми доповіді.

Епіграфом до педради обрали слова Цицерона «Маючи поганих кравців – не матимемо гарного одягу, поганих пекарів – їстимемо такий-сякий хліб, а якщо матимемо поганих учителів, то не буде в нас майбутнього».

Доповідь методиста «Особливості професійної підготовки випускників ЗП(ПТ)О» розпочалась з ознайомлення з притчею про шевця та генерала, ідея якої – можна бути поганим шевцем, проте вдалим генералом: важливо правильно обрати професію. Тому дуже влучними здалися слова Сенеки: «Якщо людина не знає, до якого порту вона пливе, жоден вітер не буде їй попутним».

<p>Доповідь «Особливості професійної підготовки випускників ЗП(ПТ)О»</p> <p>МАЮЧИ ПОГАНИХ КРАВЦІВ – НЕ МАТИМЕМО ГАРНОГО ОДЯГУ, ПОГАНИХ ПЕКАРІВ – ЇСТИМЕМО ТАКИЙ-СЯКИЙ ХЛІБ, А ЯКЩО МАТИМЕМО ПОГАНИХ УЧИТЕЛІВ, ТО НЕ БУДЕ В НАС МАЙБУТНЬОГО.</p> <p>ЦИЦЕРОН</p> <p>Методист Ірина Кучер</p>	<p>ПРИТЧА</p> <p>Якось один народ вів перекруту боротьбу проти загарибників. І коли всім стало зрозуміло, що вони програють битву, битві перестали вжити своєму командир, почалась паника. Тоді люди звернулися до Господа і попросили вказати на ту людину, яка організує військо і надиктує йому на перемогу над ворогом. Господь замислювався і показав їм, де жила така людина. Це був дід нещасливий. Людей така кандидатура здивувала. А Бог сказав, що там живе справжній генерал. Вони ж недовірили, але все ж пішли до нього. Шевць не так вправно володів мечем, зате він зміг направити, підтримувати військо, показував можливі варіанти тактики. Битви без роздумів викадали в бік, бо бачили сміливу перемогу. Отже, людина, яка могла бути генералом, шила не дуже гарне взуття, а бездарний генерал вів військо до поразки.</p> <p>Ідея: можна бути поганим шевцем, проте вдалим генералом. Важливо правильно обрати професію. Тому дуже влучними є слова Сенеки:</p> <p>«Якщо людина не знає, до якого порту вона пливе, жоден вітер не буде їй попутним.»</p>	<p>«Особливості професійної підготовки випускників ЗП(ПТ)О»</p> <p>Згідно з дослідженнями, мало хто свідомо йде навчатися на робітничу спеціальність.</p> <p>Більшість абітурієнтів вступають з таких причин:</p> <ul style="list-style-type: none"> на вимогу батьків – 45%; через неможливість продовжувати навчання у школі – 18%; бажання отримати робітничу спеціальність – 15%; отримати освіту для вступу у ВНЗ – 5%; за компанію – 17%. <p>Як бачимо, тільки 15% від загальної кількості абітурієнтів свідомо за власним бажанням обирають робітничу професію.</p>
--	---	--

За планом другою частиною засідання було проведення круглого столу «Підготовка випускників до роботи на виробництві чи у сфері послуг». Знаючи наперед тему круглого столу, до виступу записалось вісім педагогів та за такими питаннями:

- складові успішної підготовки випускників до трудової діяльності;
- суперечності між підготовкою учнів в училищі та запитамі роботодавців;
- роль виробничої практики у мотивації випускників до майбутньої праці;
- закріпленість на робочих місцях: проблеми та рішення.

Свої виступи педагоги підкріплювали презентаціями, ілюстраціями, конкретними прикладами.

Після обговорення виступів увазі педагогів були представлені Методичні рекомендації щодо покращення практичної підготовки випускників в УВКУ ДТЕУ, внесені деякі правки та зміни. Підготовлене творчою групою рішення засідання педагогічної ради стосувалось схвалення **Методичних рекомендацій та вимог щодо кроків педагогів для покращення професійної підготовки кваліфікованих робітників**. Матеріали про проведені засідання педагогічної ради розташовані на сайті «Методичний простір» у розділі «Педагогічні ради».

«Особливості професійної підготовки випускників ЗП(ПТ)О»

Методичні рекомендації щодо покращення практичної підготовки випускників в УВКУ ДТЕУ

https://uvku6-my.sharepoint.com/personal/kucher_iryna6_uvku_uz_ua/_layouts/15/onedrive.aspx?view=0

https://docs.google.com/document/d/1OZLUCQO0s2t_WijQqE8yz_vBbJsSe-mSm/edit

З методичними рекомендаціями можна ознайомитись за посиланням https://docs.google.com/document/d/1OZLUCQO0s2t_WijQqE8yz_vBbJsSe-mSm/edit.

Зазвичай засідання педагогічної ради у березні кожного року є тематичним та проводиться нетрадиційними методами. Цьогоріч творчою групою з підготовки засідання педради була обрана форма проведення своєрідного методичного квесту «Формування колективного духу в педагогічному колективі».

УВКУ ДТЕУ

Формування колективного духу в педагогічному колективі

Педагогічна рада – Методичний квест

Березень 2024 року

УВКУ ДТЕУ

Девіз: «Зібратися разом – це початок.
Залишатися разом – це прогрес.
Працювати разом – це успіх»
(Генрі Форд)

Мета: обговорити дії методичного лідера в підвищенні ролі кожного педагога у колективі, створення позитивного командного духу, збагачення перспективного педагогічного досвіду з урахуванням креативних здібностей педагогів та здобувачів освіти

УВКУ ДТЕУ

ПРИТЧА

Протягом місяця підготовки було опрацьовано значний обсяг матеріалу, література, інтернет-джерела, проведена велика підготовча робота саме з забезпечення додатковими матеріалами роботи педагогічної ради: ватмани, кольорові олівці, підготовлені цукерки з визначеннями кольору, паперова капуста, горішки тощо.

Найбільш відповідним темі нашого квесту зачином став перегляд короткого мотиваційного ролику про ложку. Висновок: тільки у співпраці ми можемо досягти кращих результатів у роботі.

Для з'ясування налаштування педагогів на роботу під час засідання педагогічної ради була обрана вправа «Зручна позиція». Залежно від зайнятої пози можна сказати, як налаштовані колеги на роботу.

Подальша успішна робота вимагала розподілу колективу на малі групи. Здійснили ми це за допомогою вправи «Коробка», з якої всі обрали цукерку улюбленого кольору – червону, блакитну, зелену чи жовту – та розмістилися відповідно до кольорів за столами: зелені з червоними, жовті з блакитними. Розгорнувши цукерку, кожен мав змогу прочитати коротку характеристику та поділитись з колегами, чи відповідають вони дійсності. На 80% обрані **кольори** та відповідні характеристики виявились правильними.

Безпосередня пошукова робота розпочалась індивідуальною вправою «Капустина». Мета вправи: відірвавши «листочок» капустини, продовжити фразу та пояснити свою точку зору. На «листочках» написані фрази: *життя мені готує...; вірю я, що...; мені буває соромно, коли...;*

УВКУ ДТЕУ Рівненська «Академія»

Приймається з м'якої коробки, оберіть собі цукерку Вашого улюбленого кольору та складіть за стіл, на якому керуєтесь з банком відповідного кольору.

Якщо ви обрали *Світло-блакитну* Ви спокійні, впевнені в собі і заступаетесь на довіру людей. Належно осягнути ви здаетесь сильним і надійним. Але в глибині душі трішки вразливі, схильні до задоволення і сум'яття. Ви прагнете до гармонії і миру, а також піклуєтесь про людей і допомагаєте їм.

УВКУ ДТЕУ Рівненська «Академія»

Приймається з м'якої коробки, оберіть собі цукерку Вашого улюбленого кольору та складіть за стіл, на якому керуєтесь з банком відповідного кольору.

Червоний колір означає, що Ви сміливі, активні, емоційні і повні енергії людини. Ви дуже завзяті й сповнені, вмієте робити те, що принесло вам задоволення. Легко захоплюєтесь, але залишаєтесь амбітним і швидкі зміни серйозно розвважати своєю співпраці. Вам подобається бути в центрі уваги, і ви не утримуєте ніякої опіки з м'якої коробки.

УВКУ ДТЕУ Рівненська «Академія»

Приймається з м'якої коробки, оберіть собі цукерку Вашого улюбленого кольору та складіть за стіл, на якому керуєтесь з банком відповідного кольору.

Жовтий - Ви щасливі і оптимістичні, вмієте налаштувати всі відносини позитивно. Прагнете до широти і самореалізації. Вам подобається вести життя повільно, спокійно, але завжди з радістю. Ви розумні, досвідчені люди, але не можете прожити своє життя, і готові пробити нові шляхи для здійснення мрії.

УВКУ ДТЕУ Рівненська «Академія»

Приймається з м'якої коробки, оберіть собі цукерку Вашого улюбленого кольору та складіть за стіл, на якому керуєтесь з банком відповідного кольору.

Зелений - Ви практичні, послідовні і мірні власним переживанням. Ви ладите зі своїм внутрішнім світом, перебуваєте в балансі і стабільності. За своєю природою ви віддаєте інших людей і завжди, як прикро, бачу умову і заступати помалу. Це можна довести погуглом власної діяльності, тому вас шлюб і люблять дуже багато людей.

ми народилися, щоб....; чого мені іноді по справжньому хочеться ...; особливо мене дратує те....; у мене є все, щоб...; мені гріє душу....; мені подобається, коли люди, що оточують мене ...; іноді люди не розуміють мене, тому що я ...; іноді я можу....; я радію коли .... Цікаво, що відповіді педагогів були доволі швидкими та у більшості випадків стосувались професійної діяльності. Причому, інтерпретація однакових фраз різними педагогами була абсолютно різною.

Наступні вправи були командними: «Намалюй команду» та

УВКУ ДТЕУ

Вправа «Намалюй команду»

Перед вами аркуші паперу та олівці. Намалюйте вашу найяскравішу асоціацію з поняттям «команда». На це завдання вам дається 5 хв. Назвіть свої асоціації.

Обговорення:

- Які найчастіше асоціації виникали?
- З чим це пов'язано?
- Чи можемо ми розглянути команду як ресурс?

Час на вправу – 5 хв.

УВКУ ДТЕУ

Завдання «Пластилінова наука»

Знайдіть на своєму столі предмет, на якому зазначена цифра 1 (коробка з пластиліном). Кожен візьміть собі шматок пластиліну і зліпите одну з частин тіла людини, яку захоче сам. А зараз з цих частин тіла, що ви зліпили, складіть людину.

Чи вдасться вам це? Чому?

Час на вправу – 10 хв.

УВКУ ДТЕУ

Завдання «Пластилінова наука»

Висновок: не маючи жодного контакту, ми не отримувемо позитивного ефекту. А тільки зробивши крок до повної взаємодії, ми можемо насолоджуватися прекрасним результатом. Тому так важливо спілкуватися зі своїми колегами в дитсадку та співпрацювати разом. Не виконувати те, на що вам вказали, а саме співпрацювати, пропонувати свої ідеї і прислухатися до порад.

Час на вправу – 10 хв.

«Пластилінова наука».

У першому випадку педагоги мали разом зобразити на ватмані паперу найяскравішу асоціацію зі словом «команда», надалі прокоментувати та обговорити з іншою командою свій малюнок та питання.

Шумною та дуже цікавою виявилася наступна вправа, у якій кожен член команди мав виліпити з пластиліну якусь частину тіла людини, а потім ці частини тіла об'єднати у щось одне. Звичайно, спочатку чогось цілісного зліпити не вдалося, тому вже друга спроба одної з команд стала вдалою. Відповіддю на питання Чому? став висновок, що тільки у взаємодії можна отримати хороший результат.

Індивідуальна вправа на уважність «Горішок» змусила педагогів задуматися над питанням, як відрізнити ніби абсолютно схожі речі. Так, ми запропонували всім колегам обрати з кошика будь-який горішок, добре його вивчити та покласти назад до кошика. Після перемішування було запропоновано знайти саме свій горішок. Коментуючи вправу, колеги ділилися методами, як вони виділяли саме свій горішок: розмірами, кількістю вигинів, дефектами, лініями, хтось хитрував, поклавши непомітну крапочку тощо. Але в результаті всі згодні, що навіть такі схожі горішки розрізнити, знайти індивідуальні ознаки,

УВКУ ДТЕУ

Завдання «Горішки»

Оберіть кожен для себе горішок. Добре його розгляньте і запам'ятайте. Кладіть назад у корзинку і після перемішування знайдіть саме свій.

Як кожен запам'ятавав свій горішок, якою тактикою користувався, щоб його знайти?

Час на вправу – 5 хв.

УВКУ ДТЕУ

Завдання «Горішки»

Висновок: На перший погляд, здається, що всі горішки схожі між собою, але якщо придиватися уважно, то можна помітити, що вони різні. Так і учні: у кожного є свої особливі риси, своя краса і потенціал, своя індивідуальність, яку ми повинні враховувати. Тому основним у нашій роботі є «особистісно-орієнтований підхід до учнів». Ніколи не порівнюйте учнів між собою, а лише з їх попередніми досягненнями.

Час на вправу – 5 хв.

можна легко потрібно лише добре їх вивчити. Так само з учнями у нашій професійній діяльності – немає однакових, усі різні й індивідуальні.

Невелика перерва у пошуковій роботі педагогів була заповнена коротким інформаційним повідомленням про Teambuilding, його складові та правила ведення.

Із новою інформацією педагоги підійшли до наступної вправи «Ідеальний командний гравець», де шляхом «мозкового штурму» кожна команда створювала свій портрет, а потім знайомила з цим портретом іншу команду. Методист також запропонувала одну з відомих теорій, що «ідеальний командний гравець» має мати основні три якості: **скромність, кмітливість та енергійність**. Поєднання цих якостей між собою і створює тип лідера.

На завершення квесту була проведена вправа «**Scrabble**» – командне створення з наданих літер потрібних слів. Ця вправа викликала найбільше емоцій, забрала більше запропонованого часу, але й продемонструвала, як за час роботи команди змогли розподілити обов'язки: хтось складав літери, хтось клеїв

УВКУ ДТЕУ

Вправа
«Ідеальний командний гравець»

Висновок:
«1» з «3»:
якщо гравець лише скромний – то це *«тішак»*,
якщо лише енергійний - *«бульдозер»*,
лише кмітливий - *«паякало-чародій»*.

«2» з «3» :
скромний і енергійний, але не кмітливий -
«ненависний партач»,
скромний і кмітливий, але не енергійний -
«милий нероба»,
енергійний та кмітливий, але не скромний -
«майстерний політикани».

Час на вправу – 15 хв.

УВКУ ДТЕУ

Вправа
«**Scrabble**»

Кожен учасник групи обирає собі 2-3 літери з корзини.
За 10 хвилин потрібно командно створити якомога більше слів, які мають відношення до освіти, педагогіки, методики.

Правила скраблінгу
Кожна плитка літер може використовуватися лише один раз у кожному слові.
Слова повинні складатися з трьох і більше букв.
Множини вже вживаного слова заборонені.
Власні імена заборонені.
За потреби можна взяти 2 зайві літери з «банку».
3 літери – 2 бали;
4 літери – 3 бали тощо.
Найдовше слово заробляє бонус у п'ять балів.

Час на вправу – 15 хв.

їх на місце, хтось шукав потрібні слова тощо. У результаті команди продемонстрували абсолютно різні підходи до виконання вправи: одна команда склала своєрідний кросворд, інша – просто складала слова у рядок. Проте кількість слів взагалі та по довжині зокрема була майже однаковою. Самі педагоги відмовились від підрахунку балів і вважали, що перемогли всі.

Щоб зробити висновки з проведення квесту та ще раз усвідомити головне – справжній успіх приходить до тих, хто не нехтує роботою в колективі під керівництвом справжнього лідера. А задля усвідомлення цього запропонували колегам цікаву «Байку про перепелиць» та «5 уроків від гусей», з яких зробили спільний висновок: **Краще залишатися в команді з тими, хто рухається в тому ж напрямку, що й ти. Будь готовим прийти на допомогу та допомогти іншим членам команди.**

Щодо загального враження від проведення даного засідання педагогічної ради думки були одноставними – хоч засідання й затягнулось трохи більше розрахованого часу, ніхто не поспішав, усі втягнулись у роботу і результати початкового налаштування на роботу з вправи «Зручна позиція» змінились.

На нашу думку, проведення тематичних засідань педагогічної ради закладу нетрадиційними формами й методами, хоч і вимагає значно ретельнішої підготовки, але й дає вагомий результат для спільної колективної роботи, вивчення чогось нового у педагогіці чи методиці, апробації на собі нових форм роботи тощо.

З матеріалами з проведення засідання педагогічної ради можна ознайомитися на сайті закладу у розділі «Діяльність» – «Методичний простір» – «Педагогічна рада» – «Засідання педагогічної ради» (<https://sites.google.com/view/metodykavkudteu>).

Моменти проведення засідання педагогічної ради

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО НАСТАВНИЦТВА ПРИ РОБОТІ З МОЛОДИМИ ПЕДАГОГАМИ В РАМКАХ ШКОЛИ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА

*Віра ФЕГЕР,
методист ВПУ №34 м. Виноградів*

Сьогодні в Україні набуває розвитку процес супервізії як інструмент професійної підтримки молодого педагога. Хоча усі нормативно-правові документи, що регулюють питання наставництва, знаходяться в процесі розроблення чи затвердження, ми віримо, що підготовка майбутніх супервізорів (наставників) має розпочатися вже сьогодні. Молоді педагоги здатні за допомогою супервізора-наставника осмислити власну практику викладання і самостійно спрямувати свої зусилля для її покращення.

Починаючи педагогічну діяльність, молодий спеціаліст сподівається реалізуватися в ній як фахівець. Чи підготовлений він до роботи з учасниками освітнього процесу? Як зорієнтуватися в сфері освіти? З чого почати? Що робити для створення ситуації успіху? Як організувати навчально-виховний процес? Врешті-решт, з ким порадитись? Молодий педагог відчуває протиріччя між зростаючими вимогами до професійної майстерності педагогів та недостатнім рівнем власної кваліфікації. Тому молодий спеціаліст потребує особливої уваги з боку адміністрації, педагогічного колективу, методичної служби.

Випускники закладів освіти, здебільшого, мають непогану фахову підготовку, але їм бракує знань і досвіду в питаннях методичної підготовки, діяльності учнівського колективу, ведення документації, у роботі з батьками. Успішна педагогічна діяльність молодого спеціаліста залежить і від його особистих якостей, від психологічного клімату в колективі, умов праці, методичного супроводу. Наставництво дозволяє управляти процесом професійного становлення молодого спеціаліста, допомагає досвідченому педагогу працювати з молоддю у тісному контакті, що сприяє передачі досвіду, розвитку професійних компетенцій у підопічних, набуття ними педагогічної майстерності.

Робота з молодими педагогами починається вже під час їхньої першої зустрічі з адміністрацією закладу, під час якої вони отримують інформацію про училище, традиції колективу, Статут та Правила внутрішнього розпорядку закладу. Спілкуючись з молодими викладачами, майстрами в/н, вихователями потрібно з'ясувати їхні нахили, бажання, інтереси, намагатися вже з першої бесіди зробити висновок щодо організації допомоги, якої потребує кожен з них, щоб як найраціональніше використати їхні можливості.

На початку кожного навчального року методична рада розробляє і визначає одним з пріоритетних напрямів роботи з педагогічними кадрами саме роботу з молодими спеціалістами, спрямовану на розвиток творчих здібностей молодих викладачів, майстрів в/н, вихователів підвищення рівня професійної майстерності. Розпочинається робота з видання наказу «Про організацію роботи з молодими педагогами», в якому закріплюються за початківцями наставники для того, щоб надати молодим спеціалістам методичну допомогу в розв'язанні першорядних проблем, подоланні труднощів, із якими вони зустрічаються, підтримати їхню творчу наснагу, бажання плідно працювати, рости та вдосконалюватися.

Формування та становлення молодого фахівця відбувається протягом перших років педагогічної діяльності. Тому важливо, щоб його наставником був колега, який уміє поліпшити і підтримати позитивне в роботі молодого спеціаліста, допомогти знайти правильне рішення в будь-яких складних ситуаціях, повірити у свої сили, передати досвід, зробити його надбанням свого підопічного. Стосунки «наставник – молодий педагог» – це зазвичай стосунки довіри, доброзичливості, щирості, взаємоповаги. Саме наставник повинен дати зрозуміти молодому педагогу, що помилка – це старт до його успіху, наступна сходинка до його перемоги на освітянській ниві.

Співпраця наставника з підопічним починається з бесіди, з метою визначення позитивних, негативні моментів у його підготовці, напрямків допомоги, можливостей раціонального використання потенціалу початківця в педагогічній діяльності. Наступний етап – складання індивідуального плану роботи молодого педагога з урахуванням його потреб і можливостей. План повинен розробити наставник спільно з педагогом, а далі подати його на затвердження директору чи заступнику директора. Затверджується індивідуальний план наставника молодого спеціаліста з урахуванням науково-методичної проблеми, над якою працює училище. У перших два – три місяці навчальні заняття молодого педагога можуть відвідувати лише наставники та їхні колеги, адже відомо, що присутність на заняттях адміністрації надто хвилює початківців, а дружні зауваження колег він сприймає значно лояльніше. Під час складання розкладу навчальних занять обов'язково має враховуватися необхідність взаємовідвідування уроків педагогом і його наставником. У закладі освіти здійснюється внутрішньоучилищний контроль за діяльністю наставника і педагога. Упродовж наступних двох років потрібно підбити підсумки навчання молодого спеціаліста і розробити план підвищення рівня його педагогічної майстерності.

Педагогічне наставництво передбачає також виховання в освітянській молоді високих моральних якостей, розвиток творчості й самостійності. У процесі спілкування з досвідченим колегою педагог-початківець не тільки переймає досвід з організації навчально-виховного процесу, а й вибудовує індивідуальну траєкторію професійного розвитку.

Зміст і форми роботи наставника:

1. Складання індивідуального плану роботи молодого педагога.
2. Взаємовідвідування уроків і позаурочних заходів та їх обговоренням.
3. Відвідування уроків досвідчених колег та їх аналіз.
4. Спільна робота з підготовки навчальної документації.
5. Допомога молодому педагогу в розробці уроків, позакласних заходів.
6. Надання початківцю рекомендацій щодо самоосвіти.
7. Ознайомлення підопічного з науково-методичною літературою.
8. Обговорення новинок педагогічної літератури, творчих здобутків інших педагогів.
9. Допомога в налагодженні співпраці із здобувачами освіти та їх батькам, а також з колегами.

10. Залучення підопічного до методичної, громадської роботи.

Етапи процесу наставництва:

1. *Планування.* Наставник допомагає педагогу спланувати урок шляхом: визначення цілей, показників успіху, обговорення підходів та стратегій. Молодий педагог проводить заняття, а досвідчений – спостерігає, розподіляє інформацію по обговорених пунктах.

2. *Моніторинг.* Спільно проводиться заняття, після якого у формі бесіди його обговорюють, обмінюються

власними спостереженнями, оцінюють успішність уроку. шляхом: розгляду показників успішності, осмислення ефективності підходів, стратегій і рішень.

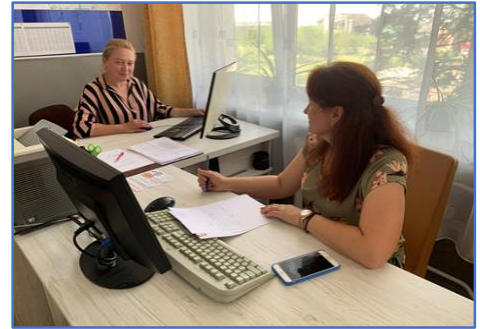
3. *Аналіз.* На цьому етапі наставник та підопічний обговорюють результати уроку, роблять висновки і визначають причинно-наслідкові зв'язки між тим, що виявилось ефективним і неефективним.

4. *Застосування.* Останній етап допомагає молодому педагогу продумати наступні навчальні заняття, базуючись на застосуванні нових знань, відкриттях і розумінню. А наставник шукає шляхи покращення продуктивності співпраці.

Із метою чіткої організації роботи з молодими спеціалістами спрямованої на формування їх професійних умінь у Вищому професійному училищі № 34 м. Виноградів створена і працює **Школа молодого педагога**. Робота Школи розпочинається зі створення наказу про закріплення за молодими працівниками досвідчених педагогів. Розробляється план роботи школи на навчальний рік. Згідно плану проводяться семінарські, практичні, аналітичні заняття, діагностування та анкетування вчителів-початківців.

На першому засіданні школи молодого педагога ми ознайомлюємо початківців з плануючою документацією викладача, майстра виробничого навчання правилами ведення журналів теоретичного та виробничого навчання, із загальними вимогами до уроку, типами, структурою уроків, раціональним використанням навчального часу та формами контролю навчальних досягнень учнів. Навчання проводиться в методичному кабінеті, з використанням методичних рекомендацій, інформаційних матеріалів, стендів, зразків навчальної документації, напрацювань педагогічних працівників. Протягом вересня-жовтня молоді педагоги відвідують уроки у досвідчених колег, де переймають практичний досвід роботи з питань організації заняття, підбору ефективних форм і методів навчання, налагодження комунікації із здобувачами освіти.

Невід'ємною ділянкою роботи педагога є позанавчальна робота. Адже він повинен проводити бесіди, анкетування, спілкування з підлітками, організувати екскурсії, здійснювати педагогічне спостереження, індивідуальний підхід, виявляти творчу молодь, здобувачів освіти, які потребують корекції, підтримки, уваги. Для вирішення цих питань, практичний психолог проводить тренінги, заняття з слухачами школи, з питань уникнення конфліктних ситуацій на тему:

«Привіт! Я – конфлікт». Така форма роботи дає позитивний результат у формуванні професійних компетентностей.

Однією з форм навчання в Школі є практичні заняття з використанням інноваційних освітніх технологій навчання, мета яких – ознайомити викладачів та майстрів виробничого навчання з елементами інтерактивних, особистісно орієнтованих, інформаційно-комунікативних, проектних технологій та випробувати їх дію на собі для кращого розуміння їх суті та усвідомлення результатів застосування у професійній підготовці робітничих кадрів.

Велику цінність для формування вміння адекватної самооцінки представляє **відвідування відкритих уроків та взаємовідвідування**. Відкриті заняття молоді спеціалісти відвідують разом з заступником директора чи методистом. На обговоренні яких, мають можливість почути самоаналіз проведеного уроку викладачем, позитивні аспекти, зауваження та пропозиції. Під впливом аналізу відвіданих занять молоді спеціалісти по-новому оцінюють методи, прийоми, які були використані на уроці, по-новому оцінюють зміст уроку та навчального матеріалу.

У роботі школи молодого педагога часто практикуємо проводити аналітичні заняття, на яких молоді спеціалісти роблять самоаналіз професійних умінь, навичок, отриманих в результаті своєї педагогічної діяльності та навчання в школі.

Усі молоді педагоги працюють під керівництвом досвідчених педагогів за чітко розробленим планом. Робота в Школі молодого педагога розрахована на два – три роки. Щомісяця відбуваються засідання, на які виносяться як практичні, так і теоретичні питання. Обов'язковим є надання практичної допомоги молодим колегам, консультації, взаємовідвідування уроків не лише у викладачів – наставників, а й інших викладачів. Із перших годин роботи починається знайомство з колегами, закладом освіти.

Педагогічні міні-консилиуми з певних проблем, які практикуються під час занять із молодими спеціалістами, дають змогу встановити інтелектуальну траєкторію професійного зростання молодого педагога. Особливою популярністю користуються рубрики засідань: «Через бар'єр труднощів», «Перші кроки до майстерності. Які вони?», «Про деякі «секрети» професії педагога». Кожне таке заняття починається діагностуванням і завершується бесідою з метою виявлення на якому рівні засвоєний матеріал.

Однією з ефективних форм роботи, яку я проводжу, є «консультація за круглим столом». Для його проведення заздалегідь окреслюється коло цікавих питань («Сучасний урок. Який він», «Організація самостійної роботи здобувачів освіти на уроці», «Обдарована молодь?!», «Індивідуальний та диференційований підхід»).

Дуже важливо крім різноманітних бесід з молодими спеціалістами, обміну думками, спільного моделювання уроків, випереджувального проведення уроків, консультування, спільної підготовки дидактичних матеріалів, огляду літератури та обговорення книг використовувати **активні форми методичної роботи**. А саме:

педагогічні ситуації – сукупність умов і обставин, які вимагають швидкого прийняття педагогічно правильного рішення;

творчий портрет педагога – робота спрямована на формування творчої активності, розвиток ініціативи (портрет свого майбутнього «Я - ПЕДАГОГ»);

дебати-обговорення будь-якого питання, обмін думками, полеміка, дискутування, під час яких потрібно прийняти та відстояти своє рішення;

дискусія – обговорення спірного питання, ідей;

ділова гра – навчання професійної діяльності шляхом її моделювання, близького до реальних умов;

методичний турнір – форма роботи, спрямована на пошук нових ідей, шляхів вирішення актуальної проблеми;

семінарське заняття – робота на ознайомлення молодими педагогами зв'язків між теоретичними та практичними аспектами педагогічної діяльності;

практичне заняття – форма навчально-методичного навчання, під час якого організовується детальний розгляд окремих теоретичних положень і формуються уміння та навички їх практичного застосування;

«круглий стіл» – метод передбачає широке обговорення проблеми, під час якого висловлюються різні точки зору, оригінальні ідеї.

відкриті уроки – загальноприйнятий методичний захід у закладі освіти, де відбувається показ кращого досвіду, пропаганда нових педагогічних надбань з актуальних питань педагогіки;

взаємовідвідування уроків – метод обміну досвідом роботи, здійснення колегіальної допомоги в роботі молодих педагогів та поширення передового педагогічного досвіду.

Для першого року роботи програма підвищення загальнопедагогічного й методичного рівнів однакова для всіх молодих спеціалістів. Починаючи з другого року вона диференціюється залежно від наслідків стажування за перший рік і результатів діагностування.

Діагностування проводимо в квітні – травні кожного навчального року з метою оцінювання роботи молодого педагога у формі вільної бесіди одного з членів адміністрації з початківцем у присутності його наставника. До бесіди належним чином готуємось: відвідуємо уроки стажиста (наприкінці вересня, у листопаді-грудні та березні-квітні), позакласні заходи, батьківські збори тощо. За результатами першого року роботи молоді педагоги в квітні – травні проводять відкриті уроки, виховні заходи. Методист училища складає характеристику кожного початківця, в якій обов'язково фіксується все позитивне, що з'явилося в його діяльності впродовж року, зазначається, над якими питаннями йому необхідно працювати в наступному навчальному році. Підсумки роботи з молодими педагогами підбиваються, як правило, на нараді при директору щороку в травні – червні.

Враховуючи їх, керівництво разом з наставником за потреби планує навчально-методичну роботу початківця на другий і третій роки. У цей період зв'язки наставника з підлеглими не перериваються: триває допомога в конструюванні уроків, позакласних заходів, більше уваги приділяється виробленню навичок роботи з батьками, вивченню особистості здобувача освіти, роботі з розвитку його розумових здібностей, індивідуалізації та диференціації навчання, вивченню й упровадженню нових технологій навчання й виховання тощо.

Використання різноманітних форм та методів роботи з молодими спеціалістами сприяють підвищенню їхнього фахового рівня як освітян. При організації і проведенні навчання зустрічається немало труднощів. Головна з них - психологічного характеру. Те, що потрібно вдосконалювати свою майстерність, знають всі, але не всі бажають це робити. Щоб навчання було вмотивованим, його необхідно планувати з урахуванням реальних потреб молодих спеціалістів. Існують різноманітні прийоми їх вивчення. Для продуктивної роботи з молодими викладачами наставник повинен, насамперед, налагодити довірливе відношення між ним та молодим педагогом, так як тільки така співпраця дасть гарний результат. А тому наставник має вивчити особистість молодого колеги, знати його характер, захоплення, плани на майбутнє щодо його освітньої діяльності, його професійну компетентність та педагогічні знання, тобто, провести комплексне вивчення, яке охоплювало б всі основні професійно важливі сфери особистості педагога, щоб скласти план роботи у відповідному напрямі. Всі ці питання можна вияснити, провівши анкетування молодих спеціалістів.

Правильно організована методична робота Школи молодого педагога – це цілісна система діяльності педагогів-наставників, яка базується на досягненнях педагогічної науки та кращого педагогічного досвіду і забезпечує зростання рівня кваліфікації, майстерності молодого педагога, підвищення його творчого потенціалу, що в підсумку сприяє поліпшенню якості знань здобувачів освіти.

Треба відзначити особливу роль самоосвіти молодих фахівців. Педагогічне шефство передбачає допомогу у підборі відповідної літератури, щоб педагог був у курсі новітніх досягнень у галузі професійної, педагогічної та психологічної наук, викладання, методики спеціальних дисциплін. Особлива увага приділяється вихованню в учительській молоді високих моральних якостей, запобіганню негативних проявів поведінки молодого педагога: зарозумілості, вередливості, зверхнього ставлення до колег, безвідповідальності по відношенню до повсякденних обов'язків. Така всебічна робота з молодими педагогами за три роки буде результатом до того, що величезний знак питання молодого педагога буде розігнутим, так як він отримає відповіді майже на всі питання.

За три роки активної, продуктивної роботи з наставником молоді спеціалісти мають глибокі знання методологічних основ педагогічної теорії та практики; усвідомлюють актуальні питання на сучасному етапі оновлення та розвитку; осмислюють досягнення та участь в реалізації ідей педагогічної та психологічної науки, що сприяють вирішенню актуальних проблем навчання та виховання; постійно підвищують рівень знань з теорії та методики викладання предмета; удосконалюють уміння та навички, які необхідні для реалізації навчально-виховного процесу, завдань, які стоять сьогодні перед ЗП(ПТ)О.

Використані джерела

1. Зембицька М. В. Сучасні форми і види наставництва молодих учителів у США. Педагогіка. Збірник наукових праць. 17 (2). 2014. С. 43–48.
2. Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ. УПРО. 2023. 111 с.
3. Порадник для наставників (супервізорів) /Укл.: Найда Ю. М., Софій Н. З. – Київ, 2018.– 73 с.
4. Рекомендації щодо організації ШМП Укл.: Степко О.М. – Сосниця , 2016 –74 с.

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГІВ ЧЕРЕЗ СПІВПРАЦЮ І ВЗАЄМОНАВЧАННЯ

*Мар'яна ФЕДИНИШИНЕЦЬ,
методист КЗ «Міжгірський професійний ліцей»
Закарпатської обласної ради*

Нові виклики та реформи освіти вимагають від педагога вміння застосовувати у практичній діяльності передові педагогічні технології, сучасні методики, володіння цифровою грамотністю. Оскільки сучасний педагог повинен не просто передавати знання, а формувати комунікабельних, креативних особистостей, дуже важливо самому педагогу професійно зростати. Саморозвиток і самовдосконалення стає щоденною потребою, адже тільки так можна вміло працювати з сучасним поколінням здобувачів освіти.

Отримана педагогічна освіта та фахові знання є основою, але багато практичних знань та навичок педагог здобуває саме у процесі своєї педагогічної діяльності. Іншими словами, володіючи hard skills, тобто знаннями з конкретних дисциплін, потрібно постійно вдосконалювати soft skills, м'які навички, які, як відомо, є пріоритетними у найрозвиненіших країнах світу. Йдеться про креативне мислення, емоційний інтелект, роботу в команді, пошук спільних рішень, лідерські здібності, комунікабельність тощо.

До професійного зростання мотивує й Закон України «Про освіту»: «педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру» (частина друга статті 54 Закону).

Також однією з вимог організації освітніх та управлінських процесів закладу освіти при розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти є постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників (вимога 3.2.). Це розглядається як безперервний системний процес: обмін досвідом, розроблення системи навчальних занять, публікації в друкованих та електронних джерелах, самоосвіта.

Всесвітньо відомий філософ бізнесу Джим Рон, який розробляв стратегії діяльності Coca-Cola, I.B.M., Xerox, General Motors і був особистим бізнес-тренером Білла Гейтса зазначав: «Формальна освіта допоможе вам вижити, а самоосвіта приведе вас до успіху». Постійно навчатись, бути у постійному творчому пошуку і готовим до застосування нових освітянських ідей – це сьогодення модель педагогічного працівника.

Зараз педагог має широкий доступ до сучасної педагогічної інформації, він досить ефективно може займатися самоосвітою і це дуже важливий фактор його професійного зростання. Педагогічні працівники нашого закладу окремим пунктом вносять у свої індивідуальні плани роботи на навчальний рік питання самоосвіти. Окрім обов'язкових курсів підвищення кваліфікації, проходять онлайн-навчання, вебінари, тренінги, які присвячені опануванню сучасними освітніми технологіями. Також є слухачами обласної Школи ІТ-компетентності, яку організував НМЦ ПТО у Закарпатській області. Це один з важливих показників методичної роботи колективу, оскільки свідчить про розуміння основ побудови сучасного освітнього середовища.

Педагогічний працівник, набуваючи власного досвіду та знань, може ділитися ними з колегами. Безумовно налагоджена співпраця і взаємонавчання є потужним рушієм розвитку закладу освіти.

У пораднику з розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти («Абетка для директора», розроблена Державною службою якості освіти України) зазначається, що **співпраця і комунікація з колегами**, налагодження командної роботи є одним із чинників, який впливає на професійне зростання педагогічних працівників. Взаємне збагачення педагогічними здобутками,

спільний пошук оптимальних методів і форм викладання призводить до вдосконалення системи освітньої діяльності. До того ж, одним із критеріїв оцінювання внутрішньої системи забезпечення освіти закладу є аналіз наявності практики педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці (критерій 3.3.3). **Взаємонавчання педагогів** надає можливість працювати колективно, співпрацювати і водночас дає проявити самостійність та індивідуальний характер кожного. Традиційно методична робота закладу пронизана різними формами взаємонавчання. У ліцеї у поточному навчальному році система взаємонавчання простежується у таких основних напрямках (схема 1).

Найперше через **взаємовідвідування уроків та позаурочних заходів**. Переслідуючи мету – формування особистості з новим стилем мислення, здатної до самореалізації у професійній сфері, викладачі та майстри виробничого навчання ліцею проводять цікаві відкриті уроки, використовуючи сучасні педагогічні технології та онлайн-ресурси. Кожен педагог створює свою модель уроку (чи позаурочного заходу), пропускаючи інновації через свій індивідуальний стиль викладання та особистий досвід. Педагоги ліцею вміло використовують елементи технологій: інтерактивного навчання, інтегрованого навчання, критичного мислення, здоров'язберігаючої, інформаційно-комунікативної, ігрової (зокрема квести), проектної, кейс-технології, проблемного навчання, моделювання професійної діяльності, мобільні технології (використання гаджетів у навчанні) тощо.

На уроках можна спостерігати **використання різних освітніх онлайн-ресурсів**, наприклад, Word Wall, Padlet, PhET, GoogleForms, JustClass, онлайн-тести «На Урок», AR Book, GoogleForm, learningApps, Seterra, YouTube, Mentimeter тощо. А здобувачі освіти, невід'ємною частиною життя яких є гаджети, використовують їх у навчальних цілях: переходять через QR-коди для виконання інтерактивних завдань та тестів, вчать працювати на різних онлайн-платформах, з різними типами інформації, застосовуючи при цьому індивідуальний темп роботи, розвиваючи вміння навчатися, і в результаті переживають ситуацію успіху. Тому уроки колег стають середовищем навчання,

переїняття досвіду, знайомлення з новими техніками і методами. Обговорення відвіданих занять та заходів свідчить про пізнавальний інтерес педагогів до індивідуального стилю колег, а наявність здорової конкуренції стимулює колектив до зростання.

Чи не найважливішою формою взаємонавчання педагогів є їхня **участь у роботі методичних комісій** ліцею, де, власне, «формується» педагог. Саме у цьому «найближчому» середовищі задається «ритм педагогічного зростання». Ефективна діяльність методичних комісій проявляється у вмілому вирішенні багатьох організаційних питань, але також у здатності дбати про професійний зріст кожного члена методкомісії через планування методичних заходів. Їх тематику методичні комісії ліцею щороку обирають з огляду на свої проблемні теми і **єдину методичну проблему** ліцею «Створення сучасного освітнього середовища для формування професійної, соціальної та особистісної компетентностей при підготовці кваліфікованих робітників».

Так, на навчальний рік визначаються кілька нетрадиційних за формою проведення заходів (майстер-класи, тренінги, панорама методичних ідей, методичний дайджест тощо), а педагоги об'єднуються так, щоб обов'язково кожен міг поділитись з колегами своїм досвідом як мінімум на одному з них. Таке планування роботи методкомісії активізує педагога спланувати і свою педагогічну діяльність, аби випробувати ті чи інші методи, форми засоби навчання, які дозволять йому поділитися на цьому заході справді практичним досвідом.

У 2023/2024 навчальному році, до прикладу, методична комісія природничо-математичних дисциплін, зосередивши свою увагу на розвитку компетентностей та цифрових технологіях, організувала такі методичні заходи: викладачі математики підготували майстер-клас «Формування підприємницької компетентності на уроках математики через систему задач», викладачі фізики обмінялися досвідом «Інтелектуально-творчий розвиток здобувачів освіти засобами інноваційних технологій на уроках фізики», викладачі хімії, біології та екології організували методичну бесіду «Формування екологічної безпеки на уроках хімії і біології засобами сучасних інтернет-ресурсів», викладач інформатики провів майстер-клас «Інтерактивні технології навчання, сучасні сервіси», навчаючи колег працювати з Mentimeter. Не менш важливою була психологічна просвіта на тему «Вплив інноваційних технологій на особистість учня» з уст практичного психолога ліцею. Таким чином, педагоги мали можливість навчатися у колег і ділитися власним досвідом.

Тематика формування компетентностей лягла в основу і роботи методичної комісії викладачів суспільно-гуманітарних дисциплін. Було проведено ряд заходів присвячених сучасним освітнім інструментам та методичних знахідкам.

Ефективному взаємонавчанню і співпраці сприяють **спільні методичні заходи**, які організуються однією методичною комісією, а запрошеними є колеги з інших. До прикладу, у минулі роки голова методкомісії педагогічних працівників електротехнічних та слюсарних професій провела семінар-педагогічний діалог «Сучасний урок: пошуки, проблеми, знахідки». Педагоги працювали у групах: вирішували проблемні питання, доповнювали схеми, у доброзичливій творчій атмосфері жваво ділилися власним думками та практиками. Методичний міст «Сучасний викладач на шляху вдосконалення» провела голова методкомісії викладачів природничо-математичних дисциплін,

де педагоги взяли участь у групових тренінгових вправах: визначали професійні компетентності сучасного педагога, за допомогою «дерева рішень» шукали шляхи формування цих компетентностей, називали перешкоди професійного зростання. У поточному навчальному році було проведено спільне засідання методкомісії викладачів загальноосвітньої підготовки з підведення підсумків роботи, у ході якого відбувся **брейншторм** з метою вироблення спільних рішень щодо формування життєвих компетентностей здобувачів освіти засобами предметів загальноосвітньої підготовки.

Такі спільні заходи дають краще пізнати предметну специфіку кожної методкомісії: працюючи над одним завданням використовувати можливості кожного. Ці методичні заходи відрізняються від загальноліцейних методичних заходів, оскільки мають вужчу спрямованість та конкретніші результати.

Досвід роботи однієї методкомісії може поширюватися на інші та стати результативним у роботі закладу.

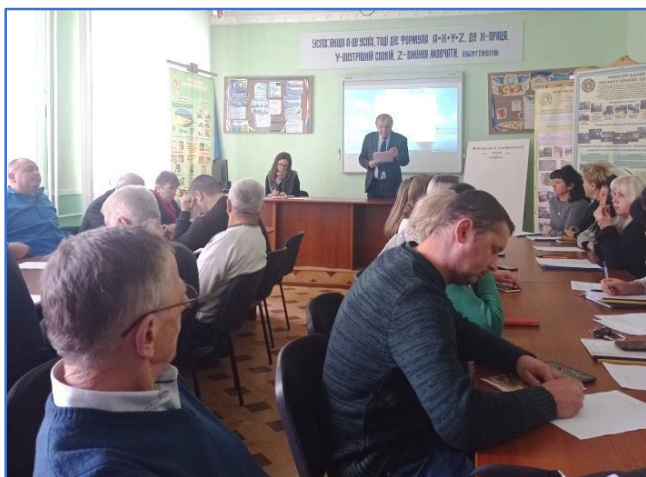
У 2022/2023 навчальному році методична комісія викладачів природничо-математичних дисциплін організувала проведення природничо-математичного квесту «У пошуках нових звершень», який складався з окремих зупинок: предметних квестів з фізики, хімії, біології, математики, географії, інформатики. Задіяні були всі члени методичної комісії. **Квест** проводився у позаурочний час для здобувачів освіти першого курсу (команда від кожної групи). Підготовка та його проведення значно поживали як самих педагогів, так і здобувачів освіти. Участь у квесті сприяла згуртуванню ліцеїстів (це дуже важливо особливо для першого курсу), активізації пізнавальної діяльності, активності, креативності, виявленню лідерів та вмінню працювати в команді, приймати нестандартні рішення тощо. Самі педагоги також навчались: самостійно, удосконалюючись у методиці проведення квестів (пошуки позапрограмової інформації, матеріалів професійного спрямування, які можна використати для створення цікавих завдань, але таких, щоб були «під силу» учасникам, конструювання власного квесту з дотриманням логіки закладеної теми, постановкою певної проблеми, з наповненням різноманітним роздатковим матеріалом, з створенням умов для максимуму творчості і кмітливості учнів); навчались один в одного: взаємовідвідували заходи, аналізували певні невдачі та труднощі, ділилися конструктивними думками з метою удосконалення роботи. Найбільш показовим результатом проведення квестів була активність здобувачів освіти, їхня зацікавленість участі у кожному наступному квесті, обмін враженнями, адже кожен учасник зміг пережити ситуацію успіху – власну чи командну. Досвід цієї роботи визначив тематику першого року роботи педагогічної майстерні, про яку йтиметься нижче.

Наступною формою взаємодії педагогів є їх участь у масових методичних заходах. Загалом вони спрямовані на удосконалення знань педагогів та сприяють виробленню єдиної педагогічної позиції, загального досвіду роботи колективу.

Для них характерна певна спланованість та періодичність. У ліцеї є традиційними січневі загальноліцейні методичні заходи. У поточному навчальному році вони були присвячені питанню застосування компетентнісного підходу в освітньому процесі, яке є дуже важливе для розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу, зважаючи на його ключову роль у формуванні особистості професіонала з позитивним світоглядом, ціннісними орієнтаціями, здатністю швидко адаптуватися до традиційних чи нових і непередбачуваних життєвих та професійних ситуацій.

Під загальною назвою «Компетентнісний підхід в системі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти» було проведено **виставку-огляд навчально-методичних напрацювань педагогічних працівників** ліцею, на яку викладачі представили різного виду завдання, та семінар-презентацію з метою обміну досвідом розробки і методики використання компетентнісно орієнтованих завдань, виявлення творчого підходу та новаторства викладачів. Педагоги презентували різнорівневі, різнотипні, творчі завдання, які спрямовані як на перевірку рівня сформованості компетентностей, так і на їх формування.

Захід був продуктивним та практичним, оскільки кожен міг почерпнути від колег щось, що обов'язково застосує у своїй діяльності. У ході заходу педагоги

анонімно заповнювали лист взаємооцінювання, де виставляли один одному оцінку (від 1 до 12 балів), мали змогу написати зауваження чи примітку.

Вже згадувалося про розбудову у закладі **внутрішньої системи забезпечення освіти** і важливість постійного професійного зростання педагогів. Розбудова внутрішньої системи забезпечення освіти передбачає самооцінювання власної діяльності закладу. Як свідчить досвід, воно дозволяє виявляти запити учасників освітнього процесу та шукати шляхи покращення методичної роботи.

Так, досліджуючи застосування практики педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці (критерій оцінювання 1.8.3.), проведено анкетування серед педагогічних працівників ліцею. В анкетах педагоги надали перевагу нетрадиційним активним формам проведення методичних заходів, вказавши на їх важливу роль щодо задоволення потреби у професійному зростанні та самореалізації. Також зроблено висновок про необхідність створення умов для активного взаємонавчання між педагогами, обміну практичним досвідом педагогічними та методичними знахідками колег.

Для реалізації цього запиту організовано роботу **педагогічної майстерні «Сходінки до вдосконалення»** як однієї з групових форм методичної роботи в

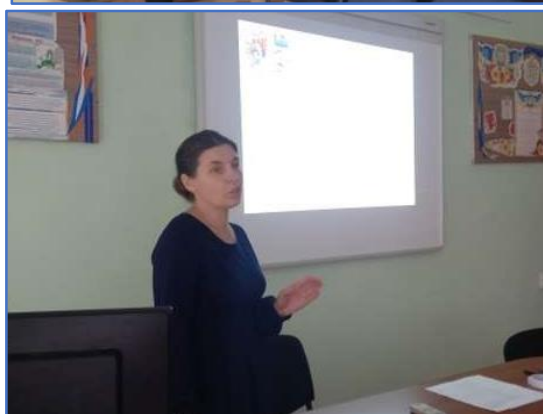
закладі. Було розроблено Положення про педагогічну майстерню, основною метою якої є створення умов для професійного зростання кожного учасника, формування нового досвіду шляхом самостійної та колективної творчості, співпраці та взаємонавчання на основі рівності та цінності діяльності кожного, здатності до саморозвитку та самореалізації.

На 2023/2024 навчальний рік визначено тематику педагогічної майстерні – **«Навчально-пізнавальні квести: теорія і практика»**. Розроблено план роботи. Визначено фасилітаторів – педагогів, які вже знайомі з даною проблемою чи мають певний практичний досвід з цієї теми і можуть скерувати учасників педагогічної майстерні до досягнення результатів. Цього разу у ролі фасилітаторів виступили голова методкомісії викладачів природничо-математичних дисциплін (про досвід роботи цієї методкомісії у проведенні квестів вже згадувалось) та методист. Фасилітатори ознайомлюють з теоретичними аспектами теми, діляться власним досвідом з іншими педагогами, заохочують їх до процесу самостійного пошуку, ефективного обміну думками, дискусії, спільної діяльності. Педагогифасилітатори беруть також участь у творчій роботі, створенні творчого продукту, в узагальненні результатів роботи педагогічної майстерні.

Протягом навчального року діяльність педагогічної майстерні за темою «Навчально-пізнавальні квести: теорія і практика» здійснювалася за визначеним алгоритмом.

Перший етап – визначення проблеми. Проведено перше засідання педмайстерні, де було розглянуто теоретичні аспекти використання квестів як форми організації позаурочної роботи та їхня роль у підвищенні зацікавленості предметом. Також проведено педагогічний квест «Я – сучасний педагог», щоб педагоги спочатку самі стали учасниками квесту і випробували цю технологію на собі.

Другий етап – практична діяльність, творча робота. Він передбачає активну взаємодію, співпрацю та співтворчість учасників майстерні, яка націлена на створення підсумкового (творчого) продукту.

Під час цього етапу (а це – робота між засіданнями) педагоги працювали над розробкою квестів, організацією їх проведення – все це відбувалось у ході консультування та творчої співпраці. Також педагоги взаємовідвідували заходи та аналізували їх проведення. Одночасно працювали над оформленням

методичних розробок, які стали частиною виставки навчально-методичних напрацювань педагогів ліцею.

Так, викладачами загальноосвітніх дисциплін (історія, англійська мова, фізика, математика, географія) було проведено ряд цікавих квестів у

позаурочний час із здобувачами освіти першого курсу (загалом п'ять команд, від кожної навчальної групи).

Викладачі спецпредметів випробували цей метод на уроках узагальнення знань: урок-квест з креслення (командний варіант) та веб-квест з професійної етики та психології як індивідуальний варіант проходження квесту у режимі онлайн.

Інформація про квести була висвітлена на вебсайті закладу та у соціальних мережах. Питання навчально-пізнавальних квестів обговорювалось також на засіданні методичних комісій.

Третій етап – рефлексія, що передбачає самоаналіз: усвідомлення ідей та здобутків власних, а також інших учасників.

Під час заключного етапу не тільки осмислюється процес творчості і проектування, отримання нових знань, скільки відбувається усвідомлення своїх внутрішніх змін, власного інтелектуального та емоційного руху.

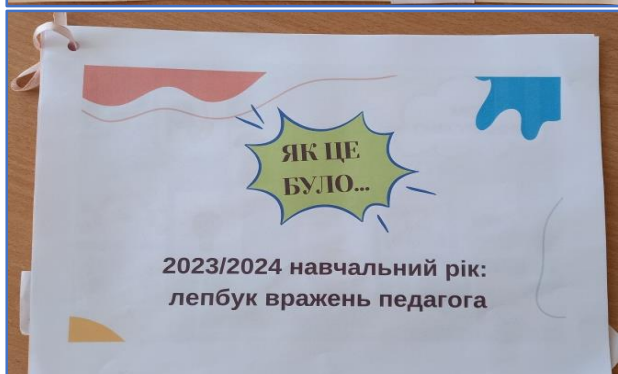

Підсумкове засідання педмайстерні проведено у формі **семінару-практикуму «Навчально-пізнавальні квести: практичний досвід»**.

Захід розпочався із рефлексивної групової роботи (налаштування на роботу) – створення лепбуку «Як це було...», що являв собою міні-книгу із зазначеними різними напрямками роботи і життя колективу. Завдання учасників полягало у наповненні цієї книги пережитими емоціями, приклеюючи біля кожної події відповідні емодзі. Педагоги, обираючи ту чи іншу картинку, яка відображала їхнє емоційне ставлення, жваво обговорювали у групах свої спогади, враження, часом жартували.

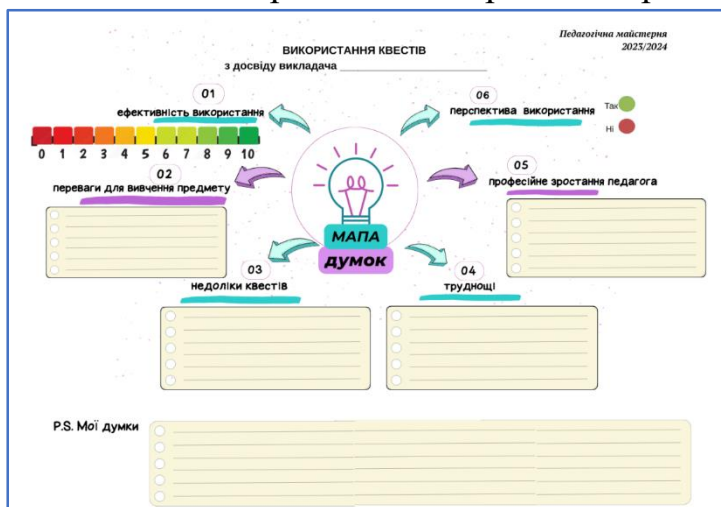

Таким чином створили самі собі позитивний настрій, що дуже важливо вкінці навчального року. Навіть негативні емоції від якихось подій були

«викинуті із себе» через підібране зображення. Велика кількість емодзі дозволила як кожному знайти потрібну картинку, так і приймати спільне рішення щодо оформлення лепбуку. Потім кожна група продемонструвала свій творчий підхід – так жваве обговорення спогадів перейшло у міжгрупове.

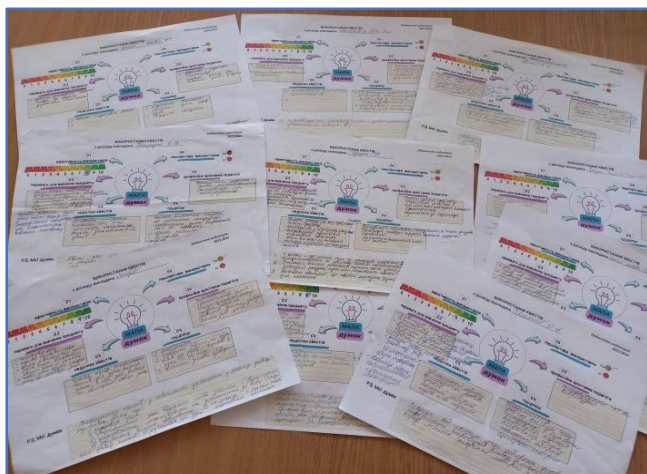
Показ створеного відеоролика про проведені квести, дав можливість

пригадати їх проведення, зосередитись, оскільки наступним етапом заходу був обмін практичним досвідом учасників майстерні з проведення квестів. Для цього заздалегідь педагоги отримали орієнтовну **схему виступу під назвою «Мапа думок»**. Педагоги проаналізували ефективність та перспективу використання, переваги квестів для вивчення

предмету, недоліки та труднощі, а також їх значення для професійного зростання самого педагога.

Учасники майстерні поділилися цінними і конструктивними висновками

щодо виконаної роботи. Так, серед **переваг використання квестів** назвали: поглиблення вивчення предмету, підвищення пізнавальної мотивації здобувачів освіти, активізація уваги учнів на важливості знань та вмінь їх застосовувати у реальному житті, активне навчання, розвиток критичного мислення, творчості, співпраці та командної роботи, позитивна атмосфера тощо.

Зазначили, що квест є «сучасною мовою» освітнього процесу, що дозволяє поєднувати ігрову та навчальну діяльність, є способом повторення та систематизації вивченого, засобом виявлення прихованих здібностей ліцеїстів та розкриття потенційних лідерів, спонукою для учасників докладати інтелектуальні зусилля, інструментом для розвитку різних компетентностей, в тому числі життєвих тощо.

Недоліки квесту вбачають у охопленні невеликої кількості ліцеїстів, у неможливості залучити кращих учнів з групи (мова йде про позаурочні квести, в яких не могли брати участь ті ліцеїсти, що доїжджають на навчання із навколишніх населених пунктів).

Педагоги також звернули увагу, що квести ефективні для позаурочної роботи із здобувачами освіти. На уроці проведення квесту для узагальнення вивченої теми ускладнюється неможливістю оцінити всіх учнів, а основну роботу у командах виконують лідери. Також на складність проведення квесту у одній навчальній групі впливає рівень вміння здобувачів освіти працювати самостійно і взаємодіяти, а найбільше – рівень сформованості базових навичок навчатися. Натомість проведення веб-квесту більше сприяє реалізації індивідуального підходу та участі кожного у такій формі роботи на уроках узагальнення знань (контролю якості знань).

Одноголосно педагоги зазначили, що напевно найбільшою серед «труднощів» є трудомісткість підготовки квесту. Підготовчий етап займає багато часу та ресурсів. Зокрема, це розробка великої кількості роздаткового матеріалу як для підказок, так і для виконання завдань основних етапів, підбір приладів і пристроїв для дослідів (фізика, хімія) чи іншого допоміжного інвентарю. Педагоги також застосовували у своїх квестах завдання, для виконання яких учасники мали використовувати свої гаджети та інтернет (QR-коди, вайбер). Тому до труднощів додаються технічні умови. Серед іншого складнощі мали місце у підборі завдань «під силу», побудові чіткої системи оцінювання кожного етапу, у самоорганізації команд.

Усі учасники педмайстерні однозначно погодились з тим, що підготовка та проведення квестів сприяє професійному зростанню самого педагога. Звернули увагу, що при підготовці заходів займалися самоосвітою, і, що самі переживали ситуацію успіху та позитивні емоції.

Щоби надати педагогам зворотній зв'язок від здобувачів освіти, на заході було проаналізовано результати анкетування, що проводилося завчасно (за допомогою GoogleForms) серед учасників квестів. Вони свідчать про

зацікавленість здобувачів освіти цією формою роботи. Ліцеїстам сподобалось працювати в команді, вони зазначили, що квести дають їм можливість проявити свої знання, кмітливість, творчість та неординарне мислення, дізнатися щось нове. Жоден з опитаних не вважає, що «участь у квесті – це дарма потрачений час».

На завершення засідання педмайстерні для педагогів був приготовлений цікавий міні-квест: вони мали розшифрувати таємну

записку, щоб знайти лист подяки від ліцеїстів

За результатами роботи учасників педмайстерні над обраною тематикою готується збірка розробок проведених заходів.

Попередньо – така форма методичної діяльності вказує на свою ефективність з огляду на отримані практичні результати роботи протягом навчального року.

Педагогічна майстерня об'єднала творчих педагогів незалежно від їхньої педагогічної категорії та звання. Головне – це бажання навчатися новому і ділитися власними знахідками та досвідом.

Методична робота закладу повинна завжди бути платформою налагодження тісних взаємозв'язків між виявленням актуальних питань чи запитів та їх вирішення в залежності від можливостей.

Сучасний заклад професійної освіти має створити атмосферу творчості у педагогічному колективі, налагодити ниточки постійної співпраці і взаємонавчання, допомогти кожному педагогові знайти в собі сили і нереалізовані можливості для підвищення своєї професійної майстерності. Тільки в певній структурі суспільних відносин на основі взаємодії і співробітництва може розвиватися сучасний педагог: професійно зростати, підвищувати свою педагогічну майстерність, надавати якісні освітні послуги і як наслідок формування власного іміджу – впливати на покращення іміджу закладу освіти.

Використані джерела

1. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. – Київ, Державна служба якості освіти, 2019 – 240 с.
2. Компетентність педагога та самоосвіта [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/32254/>
3. Комунікаційність та адаптивність: які м'які навички розвивати освітянам і як це робити? [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://znayshov.com/News/Details/komunikatsiunist ta adaptivnist Yaki mCABCIaki navychky rozvyvaty osvitianam i Yak tse robyty](https://znayshov.com/News/Details/komunikatsiunist%20ta%20adaptivnist%20Yaki%20mCABCIaki%20navychky%20rozvyvaty%20osvitianam%20i%20Yak%20tse%20robyty)
4. Навчити тих, хто навчає. Як має змінитися педагогічна освіта [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3680264-navciti-tih-hto-navcae-ak-mae-zminitisa-pedagogicna-osvita.html>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06 травня 2021 року № 509 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».
6. Положення про методичну роботу в професійно-технічному навчальному закладі (затверджене наказом МОН України №582 від 12.12.2000).

ВПРОВАДЖЕННЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ

*Леся ЛЕОНТЬЄВА, методист
КЗ «Хустський професійний ліцей»
Закарпатської обласної ради*

Збереження природних ресурсів планети, заощадливе ставлення до природи, використання альтернативних джерел енергії – всі ці речі та поняття на сьогодні набувають нового звучання та актуальності. Будь-який проєкт, пов'язаний чи спрямований на концепцію есо-friendly, приречений на те, щоб бути ефективним та втіленим в практичне життя. Вирішення цих завдань повинно стати одним з ключових елементів реформи децентралізації в Україні та, відповідно, має бути передбачено у заходах плану імплементації цієї реформи.

Проєкт «Просування енергоефективності та імплементації директиви ЄС про енергоефективність в Україні» має на меті розробку навчального курсу

з улаштування передових систем утеплення фасадів будівель та проведення навчання за ним. Глобальними завданнями проєкту є: розробка курсу, проведення кампанії з прийому слухачів на курс, організація та проведення навчання з курсу, проведення вихідного контролю знань та відбір кращого проєкту утеплення фасадів будівель з використанням передових енергозберігаючих технологій, створення першого в Україні інформаційно-консультаційного центру з енергозбереження при закладі професійно-технічної освіти.

Вирішення цих завдань повинно стати одним з ключових елементів реформи децентралізації в Україні та, відповідно, має бути передбачено у заходах плану імплементації цієї реформи. Освітня діяльність з енергоефективності та енергозбереження має бути широко розповсюджена в Україні та донесена до органів державної та місцевої влади, підприємств, установ і організацій всіх форм власності та кожного громадянина.

Сьогодні в Україні питання раціонального використання енергетичних ресурсів набуває вирішального значення для розвитку національної економіки. Будівлі, крім головної вимоги безпечної експлуатації — міцності, повинні також відповідати вимогам, пов'язаним з раціональним використанням енергії та тепловим комфортом. Відповідна теплова ізоляція корпусу будівлі гарантує збереження в його середині зручних та гігієнічних умов для перебування людей.

Із метою вирішення даної проблеми і виникла ідея участі в проєкті «Просування енергоефективності та імплементації директиви ЄС про енергоефективність в Україні», що впроваджується в Україні компанією «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH» за дорученням урядів Німеччини та Швейцарії. Метою участі нашого закладу освіти у проєкті є реалізація практик впровадження енергоефективних технологій, створення просторів для навчання. Компонент «Професійні кваліфікації у сфері енергоефективності» проєкту спрямовано на реалізацію спільної програмної діяльності в Україні у сфері професійного навчання з енергоефективності, упровадження навчальних курсів і матеріалів для отримання компетенцій у сфері енергоефективності для будівельної галузі. Мета проєкту спрямована на заповнення прогалин у формуванні компетенцій із енергоефективності, затребуваних на ринку праці та передбачає: формування часткових професійних кваліфікацій та окремих компетентностей із енергоефективності та енергозбереження, удосконалення практичних навичок та вмінь для застосування сучасних технологій та будівельних матеріалів, упровадження гнучкого модульно-компетентнісного підходу до конструювання навчальних планів та навчальних програм, розширення спектру надання освітніх послуг різним категоріям населення, покращення умов для підвищення енергоефективності в Україні через поглиблення обізнаності учнів П(ПТ)О та широких верств населення щодо питань термомодернізації будівель, зокрема шляхом оцифрування та поширення навчальних курсів через платформу «Професійна освіта онлайн», куратором якої є Міністерство освіти і науки України.

Завдання проєкту: стимулювання інтересу ЗП(ПТ)О до діяльності у сфері енергоефективності, сприяння теоретичній та практичній підготовці учнів П(ПТ)О через **навчальні курси** «Передові системи термомодернізації будівель і споруд», «Монтажник віконних та дверних конструкцій», «Ізолювальник з термоізоляції», «Спеціаліст з монтажу плоских покрівель», підготовка навчального посібника

«Спеціаліст з монтажу плоских покрівель», підготувати та ввести чотири курси у формат платформи «Професійна освіта Онлайн», а саме: «Передові системи термомодернізації будівель і споруд», «Монтажник віконних та дверних конструкцій», «Ізолювальник з термоізоляції», «Спеціаліст з монтажу плоских покрівель», розширення підходу підготовки тренерів у сфері термомодернізації в Україні П(ПТ)О: педагоги з відібраних для участі закладів освіти.

У 2023/2024 н. р. до реалізації проєкту приєдналися заклади освіти, що пройшли конкурсний відбір, тепер команда нараховує 50 ЗП(ПТ)О, які працюватимуть на підставі Меморандумів про співпрацю, укладених із компанією GIZ, та 10 закладами, що співпрацюватимуть на павах асоційованих учасників. За результатами додаткового конкурсного відбору, а ними стали 16 нових закладів П(ПТ)О з 14 регіонів України до проєкту «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні» долучився КЗ «Хустський професійний ліцей» Закарпатської обласної ради.

13 вересня 2023 року був підписаний Меморандуму про взаєморозуміння між німецьким товариством міжнародного співробітництва (GIZ) Гмбх та нашим

ліцеєм із метою реалізації спільної програмної діяльності в Україні у сфері професійного навчання з енергоефективності, упровадження навчальних курсів і матеріалів для отримання компетенцій у сфері енергоефективності.

Компонент проєкту «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні», «Професійні кваліфікації у сфері енергоефективності» на заповнення прогалин у формуванні компетенцій із енергоефективності у здобувачів професійних кваліфікацій за будівельними професіями, затребуваними на ринку праці.

Для його ефективної реалізації розроблено **короткостроковий навчальний курс «Передові системи термомодернізації будівель і споруд»**, що передбачає підвищення кваліфікації та отримання додаткових компетентностей з професії штукатур у обсязі 2 кредитів. Цільова аудиторія – учні випускної групи ліцею з професії штукатур, працівники будівельних та будівельно-монтажних організацій, приватні підприємці, фізичні особи – здобувачі професійних кваліфікацій із значним досвідом роботи у даній галузі, що мають відповідні компетентності та працюють у сфері термомодернізації будівель та споруд. Навчальний курс розрахований на здобувачів випускних курсів нашого закладу. Тривалість навчання – 1 місяць (4 навчальні тижні). Загальний обсяг навчальної програми – 2 кредити (60 годин). Навчання складається з професійно-теоретичної, професійно-практичної підготовки та самостійного опанування додаткових компетентностей. Курс може використовуватися педагогічними працівниками та здобувачами освіти, які опановують компетентності навчального курсу та здобувають часткові кваліфікації щодо упровадження сучасних технологій термомодернізації будівель і споруд за професією «Монтажник гіпсокартонних конструкцій».

У 2023/2024 навчальному році успішно завершили навчання за цією програмою **20** здобувачів освіти.

По завершенню навчання склавши кваліфікаційний іспит, отримали сертифікати.

У рамках проекту КЗ «Хустський професійний ліцей» ЗОР отримавши сучасні проєктори, ноутбуки, інтерактивні дошки, новітнє мережеве обладнання.

Проектом заплановано та проведено ряду зустрічей і консультативних блоків, серію семінарів-тренінгів для педагогічних працівників (викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання), що упроваджують програми короткострокового навчання з енергоефективності.

Навчання з енергоефективності було організовано у вигляді серії навчально-практичних онлайн-вебінарів з підвищення енергоефективності в промисловості загальною тривалістю 20 годин. Для кожного підприємства-учасника було проведено експрес-енергоаудит відповідно до вимог стандарту ISO 50002 «Енергоаудит, тип 1».

12 березня представники нашого закладу освіти були делеговані на релоковане з Харкова в м. Мукачєво підприємство ТОВ «Прайм Снек», яке за результатами конкурсу між підприємствами було відібране для грантового фінансування енергозберігаючих

заходів. Делегати знайомилися з використанням сонячних панелей, сонячного інвертора та генератора, що є ключовими компонентами сонячної енергетичної системи.

На завершення цього етапу з 28 по 30 травня 2024 року на базі Луцького професійного коледжу будівництва та архітектури (Луцьке вище професійне училище будівництва та архітектури) проводилася навчально-практична

конференція за програмою «Передові системи термомодернізації будівель і споруд» для майстрів виробничого навчання та викладачів професійно-теоретичної підготовки закладів професійної (професійно-технічної) освіти зі всієї України. До даної навчальної поїздки долучилися і представники нашого закладу освіти. Проведено ряд тренінгів за програмою: «Послідовність виконання робіт при утепленні фасаду», «Декоративне опорядження утепленого фасаду» та майстер-клас за програмою «Сучасні підходи до термомодернізації будівель і споруд за допомогою матеріалів та технологій компанії Полімін». Метою навчальної поїздки було поширення кращих практик, підвищення загальних і професійних компетенцій викладацького складу, обговорення перспективного розвитку професійної освіти, обмін досвідом для підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. У рамках роботи навчально-практичної конференції ще раз переконалися, що співпраця бізнесу та закладів професійної освіти є невід’ємною складовою якісного освітнього процесу.

Із 03 по 05 червня 2024 року на базі Івано-Франківського професійного будівельного ліцею два делегати від нашого закладу взяли участь у навчальній

поїздки за програмою «Ізювальник з термоізоляції», були учасниками майстер-класу «Теплоізоляційні матеріали, які використовуються для утеплення та ізоляції трубопроводів і димоходів», воркшопу «Монтаж теплоізоляційних матеріалів для трубопроводів», знайомилися з системою

утеплення трубопроводів в загальній концепції термомодернізації будівель.

Ми і надалі будемо забезпечувати здобувачам освіти, які беруть участь у програмі: якісний навчальний контент, що базується на передових будівельних технологіях в галузі будівництва, можливість опановувати практичні навички під час виконання реальних робіт із заміни вікон, утеплення будівель, утеплення сантехнічних трубопроводів. спроможність реалізовувати отриманні часткові кваліфікації в сфері енергоефективного будівництва для розбудови нашої країни після такої бажаної перемоги!

STEM-ОСВІТА – НАПРЯМ КРЕАТИВНИХ ЗМІН ТА ОСВІТНІХ МОЖЛИВОСТЕЙ

*Надія ЯЦКУЛИНЕЦЬ, методист
КЗ «Вище професійне училище № 3» ЗОР*

Швидкість зростання потоків нової інформації, оновлення технологій її обробки та зберігання зумовило розвиток нових методів навчання, запровадження сучасних освітніх інструментів, що впливають на ефективність процесу навчання.

Акцент в освіті сьогодні переноситься з виконання рутинних механічних завдань, запам'ятовування інформації на формування навичок XXI століття: ефективної співпраці, творчого розв'язання проблем, ухвалення важливих рішень, керування проектами, визначення та досягнення цілей, рішучості й наполегливості. У цьому контексті STEM-освіта є педагогічною інновацією XXI століття.

STEM-освіта – це педагогічний процес (технологія) формування і розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей молоді, рівень яких визначає конкурентну спроможність на ринку праці: здатність і готовність до розв'язання комплексних задач (проблем), критичного мислення, творчості, гнучкості, співпраці, управління, здійснення інноваційної діяльності, навчання впродовж життя.

Використання головного принципу STEM-освіти – інтеграції дозволяє здійснювати модернізацію методологічних засад, змісту, обсягу навчального матеріалу предметів, технологізацію процесу навчання та формування навчальних компетентностей нового рівня.

Система закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) – це підготовка молоді до успішної самореалізації на підставі формування професійних та ключових компетентностей. Поняття «компетентність» можна описати стандартами KSAO: знання (Knowledge), навички (Skills), здібності (Abilities) та інші характеристики (Other characteristics). Отже, компетентність – це поєднання відповідних знань у певній галузі, здібностей і особистісних характеристик, що дають змогу здійснювати обґрунтовані судження про певну сферу діяльності й активно діяти в ній.

Стрімкий розвиток ІТ-галузі, робототехніки, нанотехнологій змінює освітні вектори. Пріоритетними стають такі інноваційні процеси як цифровізація, інтеграція формального і неформального підходів, запровадження STEM-орієнтованого напрямку в системі освіти, який сприяє розвитку нових методів навчання, популяризації інженерно-технологічних професій серед молоді, формуванню стійкої мотивації у вивченні дисциплін, на яких ґрунтується STEM-освіта.

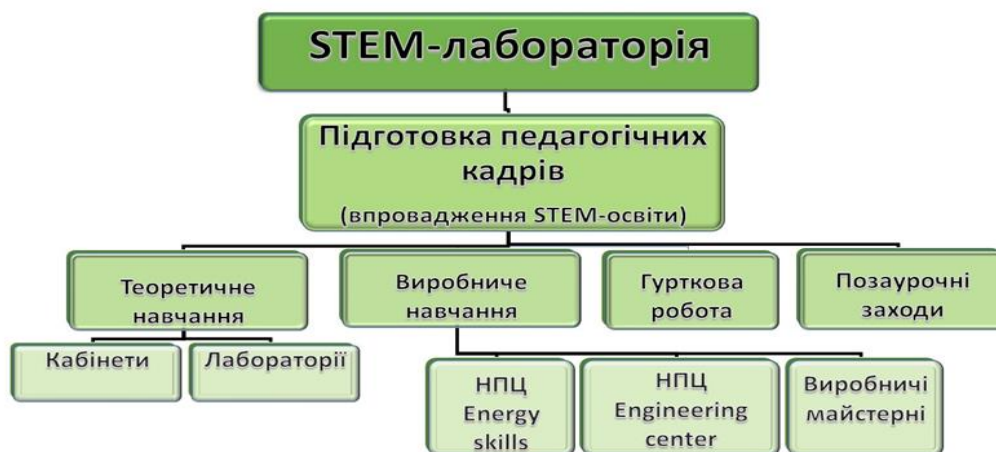
Домінантою у цьому процесі стає педагог, діяльність якого не обмежується викладанням предмета; здатний до здійснення міжпредметних зв'язків, який усвідомлює значущість професійних знань в контексті соціокультурного простору. Від нього залежить якісна підготовка здобувача освіти нового покоління – мобільного, здатного знаходити шляхи вирішення проблеми не в теорії, а прямо зараз шляхом спроб та помилок; який уміє бачити світ цілісним.

Перевагами STEM -освіти є:

- інтегроване навчання;
- застосування отриманих знань у реальному житті;
- розвиток критичного мислення;
- впевненість у власних можливостях;
- робота в команді;
- проектні технології;
- інноваційність.

Якість упровадження STEM-освіти багато в чому визначається компетентністю та рівнем професійної діяльності педагогічних працівників, наскільки вони ефективно використовують новітні педагогічні підходи до викладання, інноваційні практики міжпредметного навчання, методи та засоби навчання з акцентом на розвиток дослідницьких компетенцій, бажанням педагога змінюватись самому та підвищувати свій фаховий рівень.

Одним зі шляхів вирішення завдань щодо впровадження освітнього напрямку STEM у Комунальному закладі «Вище професійне училище № 3 м. Мукачево» Закарпатської обласної ради (далі КЗ «ВПУ №3» ЗОР) є створення **STEM-середовища з чіткою структурою:**

Уже декілька років поспіль відбувається впровадження елементів STEM в освітній процес. У грудні 2020 року на базі училища створена STEM-лабораторія, яка оснащена сучасними засобами навчання та обладнанням. Це сприяє залученню здобувачів освіти до дослідницької, експериментальної та пошукової діяльності з використанням проєктних технологій.

STEM-освіта в училищі базується на використанні сучасних засобів і обладнання, що пов'язані з технічним моделюванням, енергетикою й електротехнікою, інформатикою, обчислювальною технікою і мультимедійними технологіями, науковими дослідженнями у сфері енергозберігаючих технологій, автоматикою, телемеханікою, робототехнікою та інтелектуальними системами, радіотехнікою і радіоелектронікою, тощо.

На основі набутого досвіду в училищі впроваджується **інноваційний проєкт «Методика підготовки педагогічних працівників для упровадження STEM-освіти»**.

Одним із найважливіших завдань упровадження STEM-принципів в освітній процес є підготовка педагога, який повинен усвідомити та «пропустити» через себе всю сутність STEM-освіти, опанувати методику використання STEM-технологій в освітньому процесі, здійснювати моніторинг якості освіти, упроваджувати міжпредметну інтеграцію з використанням інноваційних технологій, використовувати нові форми, засоби, прийоми та методи викладання навчального матеріалу, формуючи в учнів новий стиль мислення та навички самостійного здобуття компетентностей. Креативний викладач ніколи не сидить на місці, постійно вдосконалюється, займається самоосвітою, вміє організувати педагогічний процес, який ґрунтується на партнерській взаємодії.

STEM-педагог вміє визначати зміст, обсяг і послідовність навчання, характер і ступінь інтеграції знань із різних предметів, добирати методи, методики та стратегії, які забезпечать найбільш очікуваний педагогічний результат, а також постійно підвищувати рівень і розширювати свою фахову підготовку. Він вільно висловлює інноваційні та творчі ідеї, співпрацює з представниками різних галузей діяльності, здатен до творчості та винахідливості.

Під час участі у різних заходах педагоги отримують нові знання, доступ до нових ресурсів, мають змогу презентувати власні нароби та обмінюватися думками, ідеями, досвідом.

Так Алла Солочинська, викладачка математики, була учасницею триденного тренінгу «ПрофтехТoТ: для викладачів закладів професійно-технічної освіти», що відбувся в місті Одеса, у ході якого обговорили нагальні питання забезпечення навчального процесу та зміни

у професійній освіті. Педагоги ознайомилися з новітніми методиками,

інтерактивними форматами та готові використовувати їх у своїй професійній діяльності.

Майстри виробничого навчання **Олесь Багнюк** і **Софія Худяк**, а також

викладачка спеціальних дисциплін **Ольга Голуб** взяли участь у тренінгу «Методики розвитку підприємницьких навичок учнів ЗП(ПТ)О» у межах навчального курсу, який проводився за сприяння директорату професійної освіти Міністерства освіти і

науки України, департаменту освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської ОДА-ОВА, завдяки спільній програмі ЄС «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України».

Марина Медвідь, викладачка фізики, взяла участь у вебінарі «Працюємо на хромбуках з Mozabook», успішно опанувала відповідно до програми підвищення кваліфікації за напрямом «Інформаційні технології в STEM», вдосконалила інформаційно-цифрову компетентність та отримала сертифікат.

Педагоги училища діляться досвідом

роботи з упровадження STEM-освіти у своїй діяльності:

Ляшенко О.П., викладачка математики, «Роль сучасних цифрових технологій у забезпеченні якості освіти». (Збірник матеріалів всеукраїнського методичного

марафону «STEM: інноваційні можливості реформування системи освіти у ЗП(ПТ)О», м. Черкаси.)

Михайло Кипила, майстер виробничого навчання, викладач спеціальних дисциплін, **Надія Яцкулинець**, методист, «Підвищення рівня цифрової компетентності педагогічних працівників шляхом упровадження STEM-освіти (Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції «Модернізація змісту професійної освіти в умовах євроінтеграції України - 2022»).

Інформаційно-методичний збірник «Вісник»: Газдик М.М., директор, «STEM-лабораторія – осередок творчого пошуку, креативних змін, простір освітніх можливостей» (№4 2022) та «Методика підготовки педагогічних працівників для

упровадження STEM-освіти» Кипила М.І., Яцкулинець Н.В. (№ 2, 2024)

Два роки поспіль ми беремо участь у Всеукраїнському заході «Краща STEM-публікація». У 2022 році **Мирослава Газдик**, директор училища, нагороджена Грамотою Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» за перемогу.

STEM-освіта – це творчий простір світогляду учня, де він не тільки реалізує

свої потреби, а й готується до дорослого життя у соціумі, роблячи усвідомлений вибір. За STEM-методикою в центрі уваги знаходиться практичне завдання чи проблема. Уроки за STEM-технологією дозволяють не тільки вивчати теоретичний матеріал, але і закріплювати знання за допомогою можливостей практичного застосування різноманітних

завдань.

Педагогічні працівники у своїй діяльності використовують різні методики STEM-навчання:

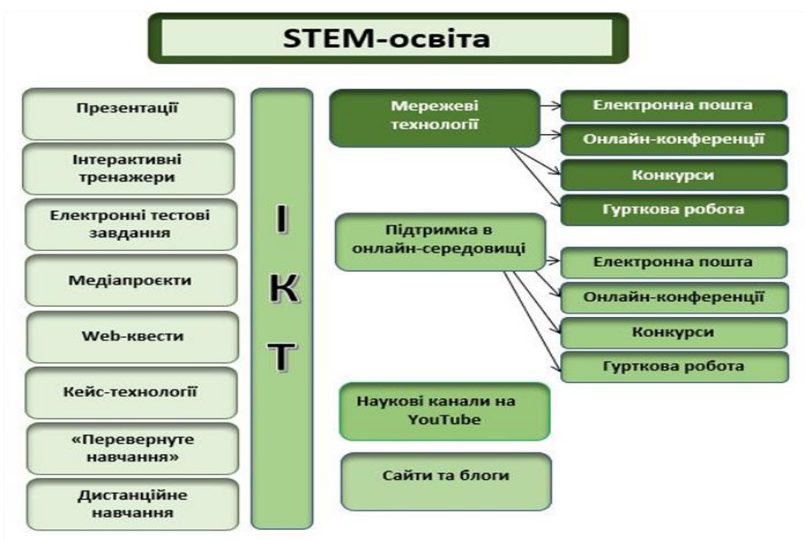
STEM-освіта в училищі базується на використанні сучасних засобів і обладнання, що пов'язані з технічним моделюванням, енергетикою й електротехнікою,

інформатикою, обчислювальною технікою і мультимедійними технологіями, науковими дослідженнями у сфері енергозберігаючих технологій, автоматикою, телемеханікою, робототехнікою та інтелектуальними системами, радіотехнікою і радіоелектронікою, тощо.

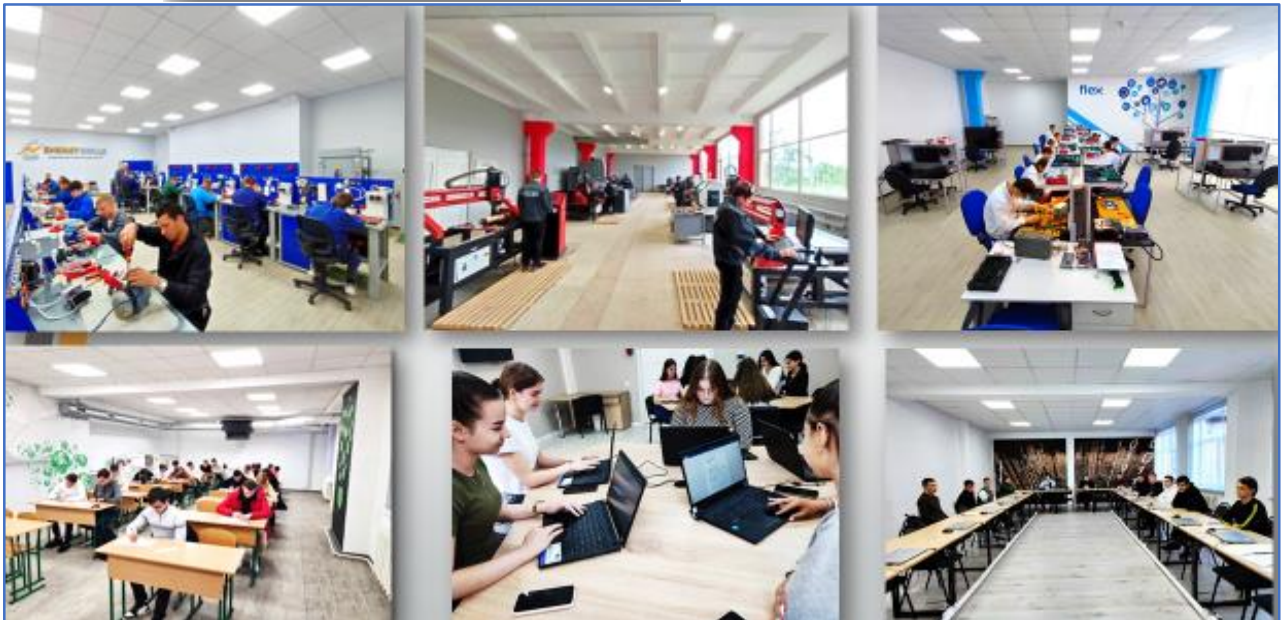
Основними векторами у цьому процесі є наближення освітнього простору до реалій виробництва, пропагування сучасних технологій.

Елементи STEM-освіти викладачі та майстри виробничого навчання впроваджують:

на уроках теоретичної та професійно-практичної підготовки у STEM-лабораторії, навчально-практичних центрах «EnergySkills» та ENGINEERING CENTER, у модернізованих кабінетах, лабораторіях, виробничих майстернях;

під час проведення позаурочних заходів, Тижнів професії, предметних тижнів, зокрема захистів проєктів, майстер-класів.

Однією з переваг STEM-освіти є проєктні технології, то хорошим результатом є робота над учнівськими проєктами та перемоги у обласних конкурсах «Математика в моїй професії» (II місце), «Я - екоактивіст» (III місце) тощо.

Цьогоріч ми долучилися до участі у Всеукраїнському інженерному тижні та Всеукраїнському STEM тижні 2024, у ході яких здобувачі освіти разом із педагогами демонстрували навички з 3D моделювання, креслення та векторної

графіки; розробки та захистів цікавих проєктів; розмірковували про раціональне використання енергоресурсів та власноруч збирали роботів.

Найбільше і найповніше елементи STEM-освіти застосовуються у ході гурткової роботи, де забезпечуються умови інтелектуального та духовного розвитку учнів, реалізується їх творчий потенціал.

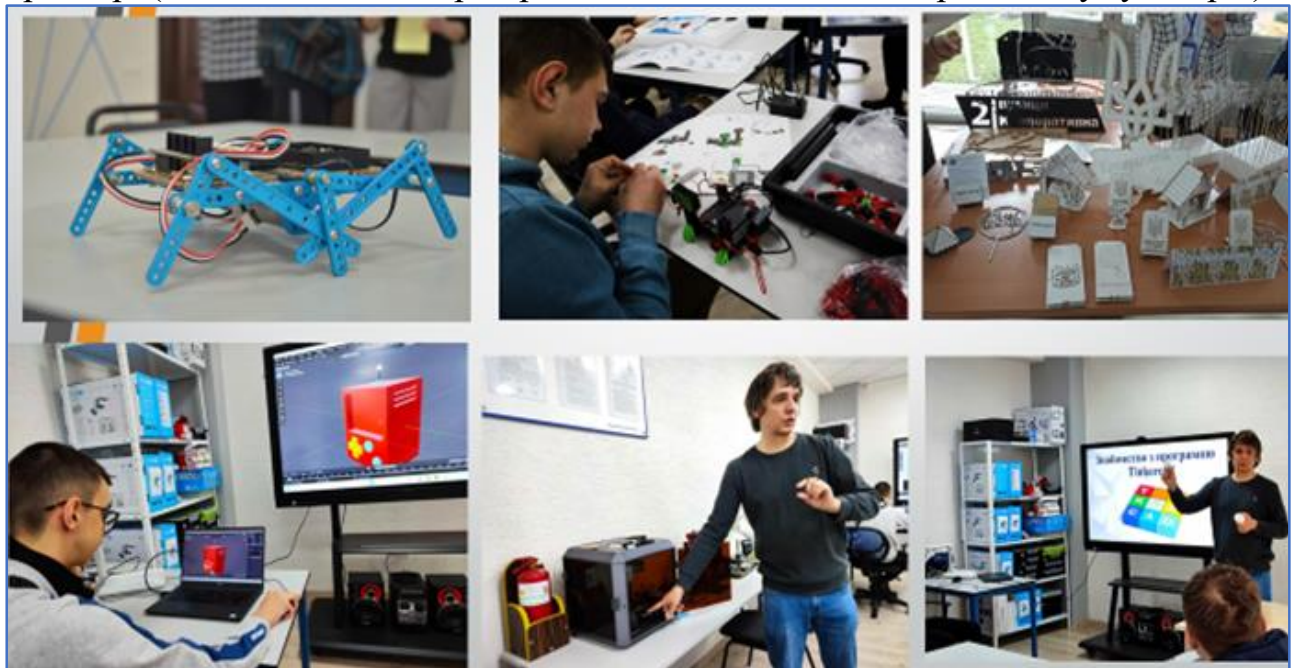
На базі нашої STEM-лабораторії діє STEM гурток, мета якого не лише надати здобувачам освіти глибокі знання з окремих предметів, а й розвинути в них критичне мислення, здатність до інноваційного та творчого підходу до вирішення проблем. Основними завданнями гуртка є:

- залучення здобувачів освіти до практичної роботи з сучасним обладнанням;
- розвиток навичок командної роботи та комунікації;
- формування інтересу до наукових досліджень та експериментів;
- підготовка до участі в конкурсах, майстер-класах, інженерних та STEM тижнях.

На гуртку здобувачі освіти розробляють та модернізують роботів; створюють макети вітрогенератора та гідрогенератора, підключали моделі сонячних панелей для роботи пристроїв.

Творча молодь розробила та реалізувала власні проєкти на лазерному верстаті (сувенірна продукція: підставки для телефонів, органайзери для олівців, новорічна та різдвяна композиція, іграшки на ялинку, скриньки).

Також розробляли 3D моделі в Blender, Tinkercad з послідуючим друком на 3D принтері (виготовляли шестерні, роботів, космонавта, холдери для акумуляторів).

Виставки технічної творчості під час проведення Днів відкритих дверей та Ярмарку вакансій яскраво це демонструють.

STEM-освіта – це:

освіта, яка закладає інтерес до дослідницької діяльності та готує молодь до життя у технологічно розвиненому житті;

урок, побудований на реалізації конкретного проекту, застосуванні науково-технічних знань у реальному житті; набуття знань через гру та конструювання пристроїв і механізмів; не запам'ятовування фактів, а розуміння і формування практичних навичок і умінь;

підготовка майбутніх фахівців у галузі високих технологій і комунікацій; основа економічного та інноваційного розвитку країни.

STEM-освіта – це процес навчання, який вимагає неперервної підготовки педагогічних працівників та вдосконалення нових форм і методів навчання.

Наставник, ментор, керівник проєктів, менеджер – це нові якості педагога, які він здатний реалізувати, якщо розвиває свої професійні компетентності протягом життя. Упровадження STEM-освіти не може бути одноразовою акцією, а є неперервним процесом поповнення та оновлення матеріально-технічної бази, безперервною підготовкою педагогічних кадрів, методик викладання.

STEM-освіта – це не лише використання новітнього обладнання та устаткування, а принципово новий підхід організації освітнього процесу. Здобувачі освіти потребують сучасних методик викладання, тому впровадження STEM-освіти є пріоритетним, актуальним способом викладання навчального матеріалу.

Отже, STEM-освіта є важливою складовою формування сучасної освітньої системи, яка готує молодь до викликів XXI століття. Інтегрований підхід до навчання, який використовується на заняттях гуртків, а також на уроках та позаурочних заходах сприяє розвитку комплексного бачення світу та підготовці до життя в сучасному технологічному суспільстві.

Упровадження принципів STEM-освіти сприяє створенню принципово нової моделі навчання з новими можливостями. А STEM-лабораторія – це осередок творчого пошуку, креативних змін, простір освітніх можливостей як для здобувачів освіти, так і для педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. «STEM: інноваційні можливості реформування системи освіти у ЗП(ПТ)О» // ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ Всеукраїнського методичного марафону / Автор-упорядник Ю. Зоря.- Черкаси: ЧОПООПІ, 2021.

2. Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах України на 2017/2018 навчальний рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/56880/

3. Упровадження STEM-освіти в умовах інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів: Методичні рекомендації / Н.І.Поліхун, К.Г.Постова, І.А.Сліпучіна, Г.В.Онопченко, О.В.Онопченко. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. – 80 с.

4. Кипила М. І., Яцкулинець Н. В. Інноваційний проєкт «Методика підготовки педагогічних працівників для впровадження STEM-освіти». – Мукачєво: ВПУ № 3 м. Мукачєво, 2021.

5. STEM-освіта // Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita>

САМООСВІТА ПЕДАГОГА ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Марта КОПЧАЛЮК, методист
КЗ «Тячівський професійний ліцей» ЗОР*

Удосконалення методичної майстерності – це передусім самоосвіта, особисті ваші зусилля, спрямовані на підвищення власної культури праці і в першу чергу культури мислення.
В. Сухомлинський

Удосконалення рівня професійної компетентності – один з основних напрямків реформування системи освіти. Головні нормативно-правові документи Міністерства освіти і науки України свідчать:

- «Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру» (Закон України «Про освіту», ст.56).

- «Підготовка педагогічних і науково-педагогічних працівників, їх професійне самовдосконалення – важлива умова модернізації освіти» (Національна доктрина розвитку освіти, розділ13).

Самоосвітню діяльність педагога можна розглядати як сукупність декількох «само-»:

самооцінка – вміння оцінювати свої можливості;

самооблік – вміння брати до уваги наявність своїх якостей;

самовизначення – вміння вибрати своє місце в житті, суспільстві, усвідомлювати свої інтереси;

самоорганізація – вміння знайти джерело пізнання й адекватні своїм можливостям форми самоосвіти, планувати, організовувати робоче місце та діяльність;

самореалізація – реалізація особистістю своїх можливостей;

самокритичність – вміння критично оцінювати перевагу та недоліки власної роботи;

самоконтроль – здатність контролювати свою діяльність;

саморозвиток – результат самоосвіти.

Виходячи з цього, одне з головних завдань методичної служби є питання стимулювання самоосвіти і саморозвитку педагогічних кадрів та надання своєчасної методичної допомоги у даному напрямі.

Сучасна педагогіка має потребу у висококваліфікованих спеціалістах, які здатні творчо підходити до організації освітнього процесу та досягати високих якісних результатів. І тому виникає потреба у досконалій організації та управлінні самоосвітньою діяльністю педагогів. Завдання удосконалення професійної компетентності педагогів, підвищення їх наукового та загальнокультурного рівня вирішуються через систему методичної роботи. Завдяки моніторингу особистої педагогічної діяльності йде накопичення інформації про рівень якості самоосвіти педагога. Таким чином, у кожного педагога з'являється можливість прогнозувати та моделювати особистий розвиток, забезпечуючи безперервне професійне зростання.

З позиції креативного підходу до самоосвітнього процесу, його можна розглядати таким чином:

- С – самовдосконалення
- А – аналіз
- М – можливості
- О – організованість
- О – оптимізм
- С – самореалізація
- В – впевненість
- І – інтерес
- Т – творчість
- А – активність .

Якщо уявити діяльність педагога в галузі самоосвіти списком дієслів, то вийде: читати, вивчати, спостерігати, апробувати, аналізувати, узагальнювати, писати і т. д., одним словом – **ДІЯТИ**.

Види діяльності, що сприяють самоосвіті педагога:

- ✓ опрацювання законодавчих та нормативно-правових документів з питань освіти;
- ✓ вивчення передового педагогічного досвіду;
- ✓ читання художньої, методичної, педагогічної літератури; фахових періодичних видань;
- ✓ перегляд пізнавальних телепередач, документальних та наукових фільмів;
- ✓ спілкування з колегами;
- ✓ відвідування уроків (занять) у колег і участь в їх обговоренні;
- ✓ проведення відкритих уроків та позаурочних заходів;
- ✓ участь у методичних заходах ЗП(ПТ)О та області (вебінарах, семінарах, круглих столах, нарадах, тренінгах, конференціях, тощо);
- ✓ робота з Інтернет-ресурсами (освітні сайти, портали, блоги, соціальні мережі), спілкування з колегами в он-лайн режимі ;
- ✓ організація гурткової та позаурочної роботи;
- ✓ участь у фахових конкурсах, фестивалях, виставках тощо;
- ✓ презентація власних методичних напрацювань (друк у періодичних виданнях, публічні виступи, висвітлення на освітніх сайтах та порталах);
- ✓ проходження курсів підвищення кваліфікації, стажування.

Технологія організації самоосвіти

Професійна самоосвіта педагога – свідомо діяльність з удосконалення своєї особистості як фахівця: постійне підвищення професійної компетентності та неперервне вдосконалення якостей своєї особистості. А оскільки навчити самого себе значно складніше, ніж когось, вона передбачає методичний супровід, який включає:

попередній контроль – він здійснюється на початку навчального року, коли педагоги готуються до нового навчального року й складають плани самоосвіти. Своєчасні поради та рекомендації адміністрації допоможуть педагогу реально відібрати питання для самостійного опрацювання, зосередити увагу на головних напрямках свого самовдосконалення. Провідний метод контролю – співбесіди з окремими педагогами та головами методичних комісій;

поточний контроль – протягом навчального року аналізуються відвідані уроки, проведені виховні заходи, контрольні роботи тощо. Адміністрація допомагає осмислити та обґрунтувати вдалі моменти в роботі, а разом з тим – виявити недоліки, певні труднощі, проаналізувати причини їх появи. Кваліфікована методична допомога, надана на підставі аналізу роботи педагога, надихає його на цілеспрямовану творчу самоосвітню діяльність;

підсумковий контроль – здійснюється наприкінці семестру чи навчального року. Частіше за все відбувається у формі бесіди з педагогами.

На підготовчому етапі організації самоосвітньої діяльності велику роль відіграє готовність педагога до постійного зросту, до творчості. Методичний супровід розпочинаю з анкетування, діагностики рівня педагогічної, методичної підготовки педагога та спонукання до самооцінки, самоаналізу власних можливостей. Використовую анкети, опитувальники, діагностичні карти, які допомагають визначити рівень методичної підготовки педагога, його педагогічної майстерності.

Анкета для педагогічних працівників

1. Які форми самоосвіти, підвищення кваліфікації є для вас найбільш ефективними?
2. Яку педагогічну, психологічну і методичну літературу ви читаете?
  - а) систематично
  - б) періодично
3. Чи використовуєте ви досвід педагогів нашого ліцею?
4. До кого із педагогів ліцею ви звертаєтесь за порадою і з яких питань?
5. Кого із педагогів нашого закладу ви назвали б майстром-педагогом?
6. Які проблеми навчання і виховання вас найбільше хвилюють ?
7. Що найкраще виходить у вас при проведенні уроків?
8. Що найкраще виходить у вас при проведенні виховної роботи?
9. Які труднощі у вашій роботі і чим ви їх пояснюєте?
10. Чи бувають у вашій роботі складні ситуації? У чому вони полягають?
11. Виховання яких рис в особі здобувача освіти створюють вам найбільші труднощі?
12. Що не задовольняє вас у роботі?
13. У чому ви вбачаєте найбільший прояв формалізму в роботі ліцею, педагога?
14. Як позбавитись від формалізму в роботі педагога?
15. Чи є у вас проблеми:
  - а) у взаєминах з колегами по роботі
  - б) у спілкуванні з учнями
  - в) у спілкуванні з батьками
16. Які знання ви б хотіли поповнити:
  - а) шляхом самоосвіти
  - б) у методичних комісіях
  - в) на курсах перепідготовки
17. Чи задоволені ви своєю роботою? Якщо так, то напишіть, що приваблює вас у роботі педагога?
18. Як покращити роботу педколективу?

19. Якби вам знову прийшлося вибрати професію, чи обрали б ви професію педагога?

Проведене анкетування, продемонструвало низькі показники особистої самоосвітньої діяльності. Для більшості самоосвіта зводилася тільки до проходження курсів підвищення кваліфікації, які часто бувають формальністю і тільки невеликий відсоток справді переймалися даним питанням. Серед причин, що заважають займатися самоосвітою, педагоги зазначили недостатність інформації щодо самоосвітньої діяльності та її форм і відсутність власної мотивації до самоосвіти через завантаженість, брак часу, нестачу коштів, вік тощо.

Результативність самоосвітньої діяльності матиме тоді, коли правильно спланована (можна щодня гортати сторінки науково-методичної преси чи спеціальних сайтів Інтернету і залишатися на низькому рівні). На мою думку, в нашому закладі робота по самоосвіті педагогічних працівників знаходиться не на належному рівні. Саме тому виключного значення надаю плануванню самоосвітньої діяльності педагога. Правильно розроблені плани дадуть змогу педагогові відчувати свої можливості. Пропоную кожному скласти індивідуальний план самоосвіти.

Основні завдання роботи над темами самоосвіти:

вдосконалення теоретичних знань, професійної компетентності педагога, вихователя;

оволодіння новими формами, методами, прийомами навчання і виховання учнів;

вивчення та впровадження в практику перспективного педагогічного досвіду, новітніх досягнень педагогічної, психологічної наук, нових педагогічних технологій;

розвиток у закладі освіти інноваційних процесів.

Тема самоосвіти визначається, виходячи з єдиної методичної проблеми ліцею, утруднень самого педагога, специфіки його індивідуальних інтересів.

Оскільки урок – це головний простір для педагога й аналітичної роботи методиста закладу, то на ліцейному етапі діагностики звичайний для кожного адміністратора внутрішній контроль вже є видом діагностики професійної компетентності педагогічних працівників. Спостереження і вивчення документації, бесіди і анкетування та їх правильний аналіз допоможуть визнати рівень майстерності педагога.

Конкретизуємо практичні напрями діяльності методиста щодо шляхів впливу на самоосвіту педагогічних працівників. Насамперед пропоную такі форми й методи роботи з учнями, які вони зможуть одразу застосувати практично під час семінарів-практикумів, тренінгів. Практичний компонент має спонукати педагогів самостійно опрацювати джерела, які допоможуть дізнатися більше про запропоновані форми роботи, доповнити та урізноманітнити їх. Необхідно спрямовувати педагогів до методичних джерел, серед яких: посібники, журнали, фахова література.

У контексті розвитку сучасних технологій доцільно спонукати педагогів використовувати інтернет-ресурси, «відвідувати» професійні спільноти, де можна знайти фахову інформацію й цікаві практичні розробки. Важливо переконувати педагогів, що саме від них залежить їхній: рівень професійної майстерності; якість професійного зростання; авторитет та імідж як педагога.

Результат самоосвіти може подаватися у формі:

- ✓ доповіді, виступу на семінарі, педагогічній раді, засіданні меткомісії;
- ✓ реферату;
- ✓ програми;
- ✓ методичного посібника;
- ✓ статті до фахового видання;
- ✓ дидактичного матеріалу;
- ✓ науково-методичної розробки;
- ✓ проекту;
- ✓ методичного чи діагностичного кейсу тощо.

Результати самоосвітньої роботи педагогічного колективу у 2023/2024 н. р.:

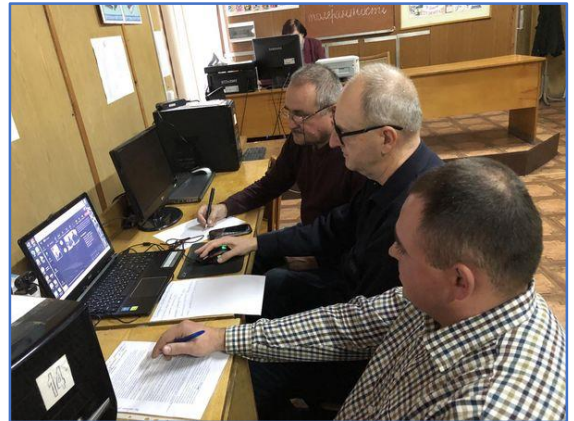
1. *Участь педагогічних працівників у засіданнях обласних методичних секцій, на яких ділилися досвідом роботи з таких тем:*

«Формування енергоефективної та екологічної компетентностей на уроках професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки» (Цимбалістий В.М., Лях В. М.);

«Ефективність застосування в процесі вивчення української мови й літератури сучасних форм і методів як засобів активізації та пізнавальної діяльності здобувачів освіти» (Ледней Н.П.);

«Використання мультимедійних технологій у професійно-практичній підготовці майбутніх слюсарів» (Шутко О.Й.);

«Використання штучного інтелекту в освітньому процесі» (Косов Н.С.)

2. *Поширення кращого досвіду роботи педагогів, матеріали розміщені у інформаційно-методичному збірнику НМЦ ПТО «Вісник» №№ 3,4:*

Декет В.В. Функції управління та особливості їх реалізації в управлінській діяльності керівника ЗП(ПТ)О;

Погоріляк О.І. Участь у Всеукраїнському кулінарному онлайн-конкурсі рецептів «Гарбузовий маєток»;

Гросич Г.П. Асоціати з коротким довідником з фізики до розділу «Оптика».

3. У рамках обласного засідання заступників директорів з навчальної роботи, яке відбулося 14 березня на базі нашого закладу, викладачами Гросич Г.П. Ледней Н.П., Крегул Н.В., психологом Бокоч К.М. були проведені відкриті уроки та тренінг «Сучасний урок: пошуки, проблеми, знахідки».

4. *Участь у онлайн - курсах, онлайн - вебінарах:*

Бокоч К. М. Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти; ГО «Прометеус», 80 год./2,6 кредитів ЄКТС;

Бокоч К.М. Захист прав людей з інвалідністю, ГО «Прометеус», 30 год./1ЄКТС;

Бокоч Л.М. Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика», Інститут обдарованої дитини НАПН України, 45 год./1,5 ЄКТС;

Зеленчук М.М. Анкетування, тести та квести за допомогою Google форм. Фізика», ГО ІППО м. Київ, 30 год./ 1ЄКТС;

Зеленчук М.М. Діяльнісний підхід на уроках природничого циклу, ТОВ «Всеосвіта», 2 год./ 0,06ЄКТС;

Зеленчук М.М. Як розробити інтелектуальну навчальну гру-вєбквест. ТОВ «Всеосвіта», 2 год./ 0,06ЄКТС;

Губанова Л.Л. «Сучасні педагогічні технології в освіті», Харківський політехнічний інститут. XXI Міжнародна школа-семінар, 24год./ 0,8 ЄКТС;

Мовнар А.М. «Лідерство обдарованої особистості: формування і розвиток», Інститут обдарованої дитини НАПН України, 0,25 ЄКТС;

Копчалюк М.А. «Трансформуємо освіту за допомогою технологій: організація якісного навчального процесу за допомогою додатків Google», ГО ІППО м. Київ, 30 год./ 1ЄКТС;

Копчалюк М.А. «Креативність як запорука успіху: алгоритм підготовки якісного освітнього контенту», ТОВ «Всеосвіта», 2 год./ 0,06 ЄКТС;

Копчалюк М.А. «Атестація керівників та заступників керівників ЗО за оновленим змістом», ТОВ «Всеосвіта», 2 год./ 0,06ЄКТС;

Мацола М.І. «Розроблення професійних стандартів», Національне Агентство кваліфікацій, 45год./1,5 ЄКТС;

Копотюк І.Г. «Якісний освітній процес і ефективне тестування: новації від Всеосвіти» ТОВ «Всеосвіта», 2 год./ 0,06ЄКТС;

5. Участь у конкурсах:

«Інженерний тиждень – 2024», який проводила Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» (викладач Павлюк К.І., професія столяр, тесляр);

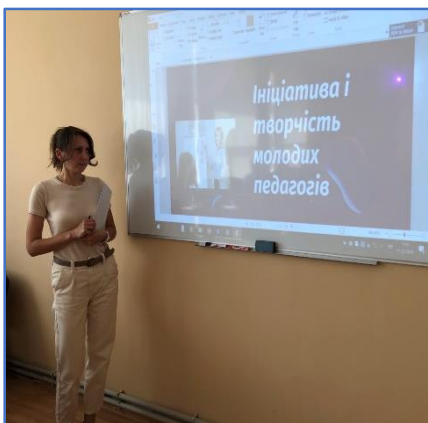
Всеукраїнський гастрономічний онлайн – конкурс «Незабутні гастрономічні традиції України. Різдвяне кулінарне диво» (Мадай В.І.);

Всеукраїнський гастрономічний онлайн – конкурс «Сила трьох: юшка, хліб та сало» (Григоренко Г.П., Лигирда К.П.);

6. Розробка посібників:

навчальний посібник «Мистецтво сервірування столу»;

доопрацьовано і подано на рецензування до Закарпатського політехнічного фахового коледжу «Електронний практичний посібник «Діловодство в навчанні секретарів» (Губанова Л. Л.);

7. Робота Школи педагога-початківця (керівник Косов Н.С.).

8. Участь у Всеукраїнських заходах:

онлайн-марафоні «Кращі практики формування енергоефективних

та екологічних компетентностей у здобувачів освіти ЗП(ПТ)О», організований НМЦ ПТО у Волинській області в рамках

Європейського року умінь та навичок (виступила і підготувала презентацію з питання «Екохарчування» Савула К.М.);

у засіданні круглого столу «Автомотоспорт як підвищення мотивації у підготовці майбутнього фахівця автотранспортного напрямку» (майстри виробничого навчання Долженков С.С. та Шемет В.М./, що проводив автотранспортний фаховий коледж Криворізького Національного Університету.

9. Навчалися:

навчання за теоретичною частиною навчальної програми «Підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання в сфері організації роботи та підвищення кваліфікації кадрів для шкільних їдалень», що реалізується ГО «Cult Food» у рамках проекту «Реформа шкільного харчування» (Григоренко Г.П., Мадай В.І., Погоріляк О.І.);

навчальний тренінг із підвищення цифрової грамотності з опанування онлайн-інструменту Canva.

12. У 2023/2024 н. р. підвищили курсову підготовку:

12 педагогічних працівників загальноосвітніх дисциплін (при ЗППО, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та ГО ППО м. Києва, ГО «Прометеус»);

1 викладач професійно-теоретичної підготовки у НМЦ ПТО ПК ІПП у Хмельницькій області,

4 викладачі та 2 майстри виробничого навчання у Інституті менеджменту м. Київ;

7 майстрів в/н пройшли стажування у навчально-практичних центрах області;

5 посадових осіб пройшли навчання з охорони праці у ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Показники ефективності педагогічної самоосвіти – це насамперед якість організованого педагогом освітнього процесу та професійно-кваліфікаційне зростання педагога.

Отже, процес самоосвіти є оптимальним шляхом формування професійної компетентності педагогів за умови, що вона – не самоціль педагогів, а сходинка для досягнення вищого покликання педагога - учити дитину. Тож можна зробити висновок, що самоосвіта педагога посідає особливе місце в системі формування його професійної компетентності. А завдання методичної служби ліцею полягає у подальшому стимулюванні мотивації самоосвіти педагогів і постійному оновленні знань, забезпеченні умов для розкриття педагогічного потенціалу педагогів, їхньої професійної компетентності.

Список використаних джерел

1. Григора В.В. Робота з педагогічними кадрами. Харків «Основа», 2006 р.
2. Квардіціус Л.В. Професійна самоосвіта вчителя. «Управління школою», №13, 2006 р.
3. Кир'янова І.В. Організація методичної роботи в школі. «Управління школою», № 11, 2004
4. Масликова І. Модель педагогічного керівництва самоосвітньою діяльністю педагогів у системі методичного менеджменту. «Управління школою », №11, 2004
5. Радченко А.Є. Організація самоосвітньої діяльності вчителів на моніторинговій підставі. «Управління школою», № 26-28, 2005
6. Радченко А.Є. Моніторинг професійної педагогічної компетентності вчителя. «Управління школою», № 35-36, 2005
- 7.Скорик Т. Вивчення мотивації творчої педагогічної діяльності. «Управління школою», № 10-12, 2006 р.

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

*Оксана БІРЮЛЯ, методист
КЗ «Вище професійне училище № 3» ЗОР*

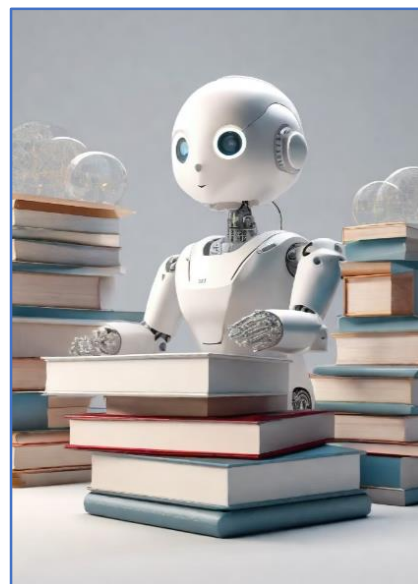
Поговоримо про явище, яке дуже стрімко набирає популярності серед тих, хто **ЗА** його широке використання й одночасно обростає негативом і побоюваннями серед тих, хто категорично **ПРОТИ** нього.

Мова йде про штучний інтелект (ШІ) українською, або (AI) *ArtificialIntelligence* [артифіціалінтелідженс] англійською.

Що таке штучний інтелект

Ось, що розповідає ШІ про себе мовою, зрозумілою п'ятирічним дітям.

Штучний інтелект – це коли комп'ютери можуть робити речі, які зазвичай роблять люди. Наприклад, коли ти говориш зі своїм телефоном, а він розуміє тебе, це завдяки штучному інтелекту. Або коли ти малюєш картину, а комп'ютер може зробити щось схоже, це теж штучний інтелект. Комп'ютери вчаться робити такі речі, читаючи багато інформації, які люди їм дають, і шукаючи закономірності в ній. Штучний інтелект допомагає людям вирішувати складні задачі, але він не може замінити людський інтелект, бо не має почуттів, уяви та творчості. Штучний інтелект - це просто інструмент, який ми використовуємо для покращення нашого життя.

Роль ШІ в освіті

Треба розуміти, що все ж таки ШІ це дуже потужний, дуже швидкий і багатофункціональний інструмент і нам, освітянам, дуже цікаво, як він може допомогти нам у роботі і покращити наше освітянське життя.

Відповідаючи на питання про свою роль в освіті, ШІ називає себе ефективним інструментом в навчальному процесі для покращення доступності знань та розвитку навичок учнів і підвищення їх мотивації до навчання.

Переваги використання ШІ педагогічними працівниками:

Збагачення навчального процесу за допомогою інтерактивних методів навчання.

Підтримка індивідуального навчання та розвитку учнів.

Зниження рівня відчуття стомленості та ефективне управління часом.

Зручний зворотний зв'язок та співпраця з учнями та їх батьками.

Забезпечення адаптації до швидкозмінного світу.

Коротко оглянемо технології ШІ та його потенційне застосування в освіті, а також розглянемо практичне використання, потужного інструменту ШІ, який називається ChatGPT (ЧатДжіПіТі), для автоматизації типових завдань адміністратора.

Використовуючи можливості ChatGPT та інших інструментів ШІ, педагог може заощадити час і енергію на повторюваних завданнях, таких як створення контрольних робіт, планування уроків, написання електронних листів тощо. Це

дозволяє йому зосередитися на тому, що дійсно важливо: вихованні та створенні динамічного та захоплюючого середовища навчання для своїх учнів.

Найпоширеніші моделі ШІ

ТИП № 1

МОВНА МОДЕЛЬ

Що він робить: створює оригінальні письмові відповіді на будь-які написані запити. Це звучить занадто добре, щоб бути правдою, але це дійсно так!

Як це працює: це вебсайт із вікном чату, яке ви використовуєте для спілкування з ШІ. Ви можете використовувати будь-який пристрій для доступу до нього.

Як це використовувати: перейдіть за посиланням <https://chat.openai.com/> і зареєструйте обліковий запис.

Це безкоштовно? Наразі так. На якомусь етапі може знадобитися платна підписка. Якщо це колись станеться, це, безсумнівно, вартє інвестицій!

ТИП № 2

ІМІДЖЕВА МОДЕЛЬ

Що він робить: використовує ШІ для створення оригінального зображення будь-якого художнього стилю з наданого вами письмового запиту.

Як це працює: це – веб-сайт із вікном чату, в якому ви можете ввести ваш запит на створення зображення.

Як це використовувати: перейдіть за посиланням <https://openai.com/dall-e-2/> або <https://www.midjourney.com/> і зареєструйте обліковий запис.

Це безкоштовно? Наразі так. Є обмежена кількість безкоштовних кредитів на місяць, до якого ви маєте доступ. Ви можете отримати більше кредитів за окрему плату.

ТИП № 3

АУДІО МОДЕЛЬ

Що він робить: використовує ШІ для перетворення тексту в автентичне звучання мови. Потім це надається вам у звуковому файлі.

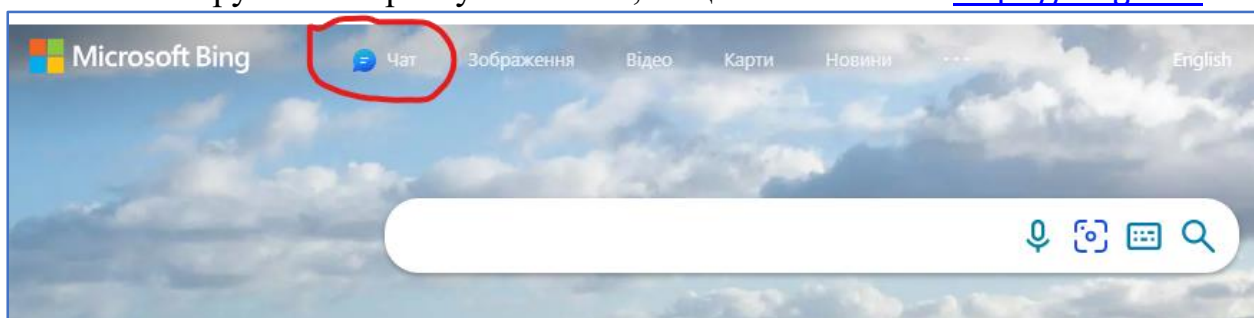
Як це працює: це веб-сайт із вікном чату, в яке ви вводите сценарій для його перетворення в аудіофайл для завантаження.

Як це використовувати: перейдіть за посиланням <https://bigsspeak.ai/> і зареєструйте обліковий запис.

Це безкоштовно? Наразі так для тексту до 1000 символів (включаючи пробіли). На якомусь етапі може знадобитися абонентська плата.

COPILOT

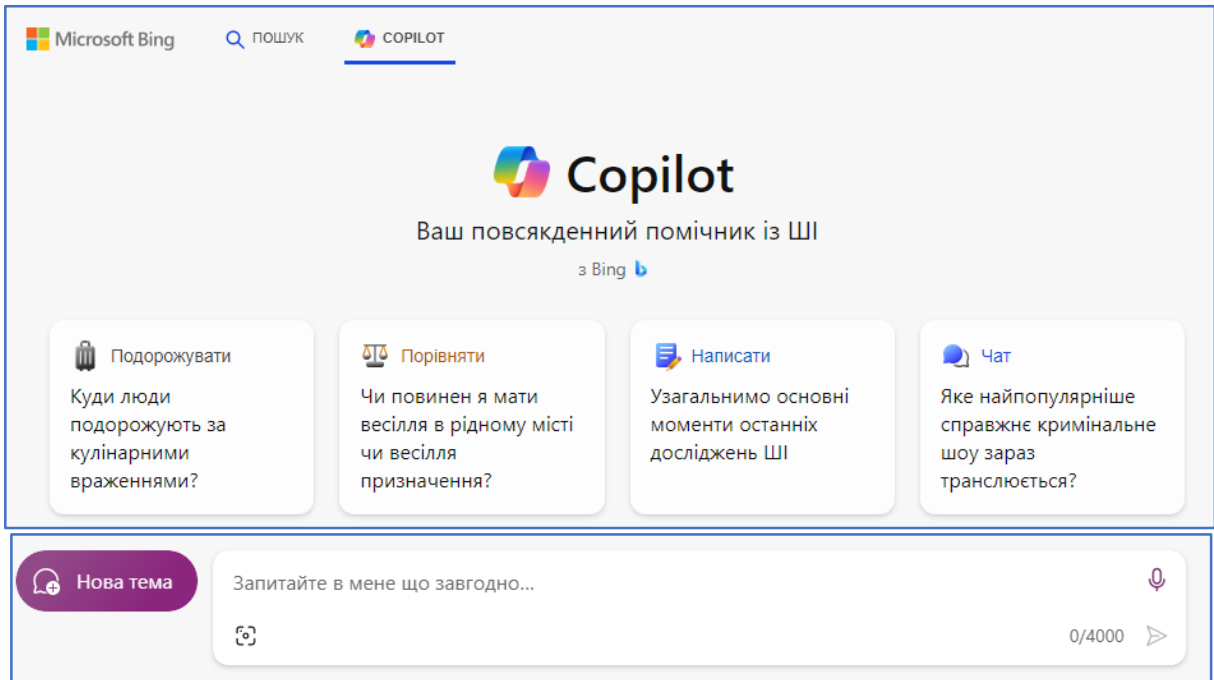
Значно зручніше користуватися ШІ, якщо зайти на сайт <https://bing.com>

і обрати там вкладку Чат.

Із цього моменту ШІ, який тепер називається **Copilot**, готовий відповідати на будь-яке ваше запитання.

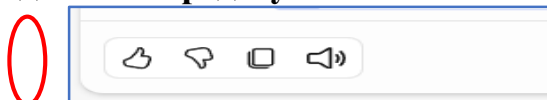
Успішність комунікації зі штучним інтелектом напряду залежить від якості ваших запитів. Після аналізу відповіді, ви можете відкоригувати ваш запит для отримання більш релевантної інформації.

Пропоную розглянути приклад використання штучного інтелекту крок за кроком для планування уроку з предмета **Технології обробки інформації на тему «Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття»**.

ПОЯСНЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВІКНА Copilot

Після відповіді на запит з'являються деякі кнопки, які допомагають взаємодіяти з вікном Copilot. Ось їх значення:

1. Копіювання з подальшим редагуванням:

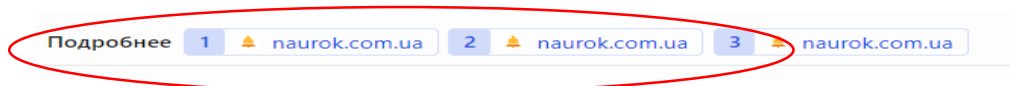
- Ви можете скопіювати текст з вікна Copilot та вставити його в інший редактор або середовище розробки.
- Після копіювання ви можете редагувати текст, додавати коментарі, виправляти помилки та вдосконалювати код.

2. Зберегти в файл:

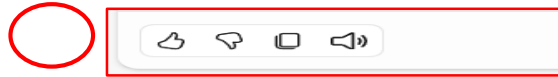
- Якщо ви хочете зберегти відповідь на запит у файл, натисніть цю кнопку.
- Виберіть розташування та ім'я файлу, і відповідь буде збережена.

3. Посилання на корисні ресурси:

- ШІ надає посилання на ресурси, які можуть бути корисними для вашої роботи або навчання.

4. Штучний Інтелект вчиться:

- ШІ постійно вчиться, оновлює свої знання та намагається бути корисним для вас, тому після його відповіді не зайвим буде натиснути палець вгору або вниз, в залежності від того корисною була його відповідь чи ні.

Отже, практичне застосування ШІ

Запит:

Напиши план уроку для учнів професійного училища з предмета Технології обробки інформації на тему «Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття».

Звісно, ось приклад плану уроку на тему «Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття»:

Тема: Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття.

Мета уроку: Навчити учнів використовувати функції злиття даних для створення серійних документів.

Очікувані результати: До кінця уроку учні зможуть:

1. Розуміти принципи злиття даних.
2. Створювати шаблони документів для злиття.
3. Використовувати дані з таблиць для автоматичного заповнення документів.

Тривалість уроку: 45 хвилин.

План уроку:

1. Вступ (5 хвилин):

- Обговорення важливості автоматизації створення документів.
- Перегляд основних понять злиття даних.

2. Теоретична частина (10 хвилин):

- Ознайомлення з інструментами та функціями злиття в текстовому редакторі.

- Приклади використання злиття для різних типів документів.

3. Практична робота (25 хвилин):

- Створення шаблону бланку з полями для злиття.
- Підготовка таблиці з даними для злиття.
- Виконання злиття та створення серії бланків, конвертів, і наклейок.

4. Заключна частина (5 хвилин):

- Обговорення з учнями їхніх результатів.
- Відповіді на запитання учнів.
- Домашнє завдання: створити серію поштових конвертів з використанням злиття даних.

Матеріали та обладнання:

- Комп'ютери з текстовим редактором, що підтримує функцію злиття (наприклад, Microsoft Word).

- Таблиці з даними для злиття (можна використовувати Excel або GoogleSheets).

- Шаблони бланків, конвертів, і наклейок.

Методи оцінювання:

- Оцінювання практичної роботи учнів.
- Перевірка домашнього завдання.

Цей план може бути адаптований залежно від рівня підготовки учнів та наявного обладнання. Важливо забезпечити практичний досвід, щоб учні могли застосувати навички в реальних ситуаціях.

Запит:

Опиши алгоритм Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття.

Звісно! Для створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття в Microsoft Word можна використовувати функцію **ЗЛИТТЯ** (MailMerge). Ось алгоритм:

1. Підготовка даних:

- Створіть таблицю в Microsoft Excel або будь-якому іншому редакторі, де ви введете дані, які потрібно вставити в документи (наприклад, імена, адреси, номери телефонів тощо).

- Збережіть цю таблицю.

2. Створення шаблону документа:

- Відкрийте Microsoft Word і створіть шаблон документа (наприклад, лист, бланк, наклейку або конверт).

- Вставте поля, які ви хочете заповнити даними з таблиці. Для цього використовуйте **поля злиття** (MergeFields), наприклад, <<Ім'я>>, <<Адреса>>, <<Телефон>>.

3. Злиття даних:

- В меню “Mailings” (Злиття) виберіть “StartMailMerge” (Почати злиття) і оберіть “StepbyStepMailMergeWizard” (Майстер злиття крок за кроком).

- Виберіть тип документа (лист, конверт, наклейка) і вказівник на джерело даних (вашу таблицю Excel).

- Виберіть поля злиття, які ви хочете вставити в документ.

- Налаштуйте форматування і розміщення даних.

4. Попередній перегляд і друк:

- Перегляньте попередній вигляд документів перед злиттям.

- Виберіть “Finish&Merge” (Завершити і злити) і оберіть “PrintDocuments” (Друк документів).

Запит:

Дай мені три різні активності для незалежної практики з теми “Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття”. Зроби їх у трьох рівнях складності.

Звісно, ось три різні активності для практики злиття документів, від найпростішого до найскладнішого:

Початковий рівень:

1. Створення персоналізованих листівок: Використовуйте базові навички злиття, щоб створити прості листівки з іменами отримувачів. Почніть з шаблону листівки та додайте поле злиття для імені.

Середній рівень:

2. Автоматизація адрес на конвертах: Навчіться вставляти адреси з таблиці даних у формат конверта. Створіть шаблон конверта з полями для адреси та злиття даних для автоматичного заповнення.

Продвинутий рівень:

3. Дизайн наклейок з умовним форматуванням: Розробіть наклейки, які змінюють колір або дизайн в залежності від інформації в базі даних. Наприклад, створіть наклейки для товарів, де колір наклейки відображає категорію товару.

Кожна з цих активностей допоможе вам краще зрозуміти процес злиття документів та навчитися застосовувати його в різних ситуаціях. Бажаю успіхів у навчанні!

Запит:

Дайте мені підсумок цього уроку для використання учнями в якості нотаток для повторення.

Ось підсумок уроку про створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття:

Злиття документів – це процес автоматизації створення масової персоналізованої кореспонденції, використовуючи дані з таблиць або баз даних.

Володіння навичками злиття документів дозволяє ефективно створювати персоналізовані документи та підвищувати продуктивність роботи з кореспонденцією.

Ці нотатки можуть слугувати корисним орієнтиром для учнів при повторенні матеріалу уроку.

Запит:

Дайте мені 5 питань для обговорення, які вимагають критичного мислення та посилання на ці примітки.

а. Дайте мені аналіз цих питань.

i. Перепишіть ці відповіді зрозумілими для 5-річної дитини.

Ось п'ять питань для обговорення, які спонукають до критичного мислення:

1. Як процес злиття документів може змінити спосіб ведення кореспонденції у великих компаніях?

2. Чому важливо вміти створювати персоналізовані листівки? Як це може вплинути на відчуття цінності отримувачем?

3. Які можливі помилки можуть виникнути при автоматизації заповнення адрес на конвертах і як їх можна уникнути?

4. В чому полягає значення умовного форматування при дизайні наклейок і як це може покращити організацію товарів?

5. Як навички злиття документів можуть сприяти особистій продуктивності та ефективності роботи?

Аналіз питань:

- Питання 1 досліджує вплив технологій на оптимізацію бізнес-процесів.
- Питання 2 зосереджується на персоналізації та її впливі на міжособистісні відносини.

- Питання 3 вимагає розуміння потенційних проблем у процесах та шляхів їх вирішення.

- Питання 4 вивчає важливість візуального представлення інформації.

- Питання 5 розглядає переваги навичок злиття в особистій ефективності.

Для 5-річної дитини:

1. Комп'ютери допомагають великим магазинам швидше відправляти багато листів.

2. Коли ти робиш листівку саме для когось, це може зробити людину дуже щасливою.

3. Іноді, коли ми робимо багато речей швидко, можемо зробити помилки, але якщо ми будемо уважні, то зможемо їх уникнути.

4. Різні кольори на наклейках допомагають нам знати, що всередині коробок без відкриття їх.

5. Вивчення нових речей на комп'ютері може допомогти нам робити речі швидше і краще.

Ці спрощені відповіді можуть допомогти маленьким дітям зрозуміти складні ідеї.

Запит:

Дайте мені конспект уроку та список заходів уроку для відсутніх учнів для виконання уроку з дому.

Звісно! Ось конспект уроку та список заходів для відсутніх учнів:

Конспект уроку: “Створення документів на бланках, поштових конвертах і наклейках за допомогою злиття”

Тема: Злиття документів

Мета уроку:

- Ознайомити учнів з процесом злиття документів.
- Навчити створювати персоналізовані документи на бланках, конвертах та наклейках.

Основні поняття:

- **Злиття документів:** автоматизований процес створення масової персоналізованої кореспонденції, використовуючи дані з таблиць або баз даних.

План уроку:

1. **Вступ до теми (5 хв):**

- Пояснення, що таке злиття документів і чому це важливо.

2. **Практична частина (30 хв):**

Початковий рівень:

- Створення простої листівки з іменем отримувача.

Середній рівень:

- Автоматизація заповнення адрес на поштових конвертах.

Продвинутий рівень:

- Дизайн наклейок з умовним форматуванням (наприклад, зміна кольору в залежності від інформації).

3. **Обговорення (10 хв):**

Питання для обговорення:

- Як злиття документів може змінити спосіб ведення кореспонденції в компаніях?

- Чому важливо створювати персоналізовані документи?

- Як уникнути помилок при автоматизації заповнення адрес на конвертах?

- Як впливає умовне форматування на дизайн наклейок?

- Як навички злиття документів можуть покращити продуктивність роботи?

4. **Домашнє завдання (5 хв):**

Виконати одну з практичних активностей на вибір (початковий, середній або продвинутий рівень).

Список заходів для відсутніх учнів:

1. Прочитати конспект уроку.
2. Вивчити основні поняття.
3. Провести самостійне дослідження з теми злиття документів.
4. Виконати домашнє завдання згідно обраного рівня складності.

Запит:

Дай мені приклад Створення шаблону бланку листівки з полями для злиття.

Звісно, ось приклад створення шаблону бланку листівки з полями для злиття в текстовому редакторі, наприклад, Microsoft Word:

1. **Відкрийте новий документ** у текстовому редакторі.
2. **Налаштуйте розмір сторінки** під стандартний розмір листівки, який ви плануєте використовувати.
3. **Створіть дизайн листівки**, додавши необхідні графічні елементи, текст та інші деталі, які будуть однаковими для всіх листівок.
4. **Додайте поля для злиття**, куди будуть вставлятися дані. Це можуть бути поля для імені, адреси, привітання тощо. У Microsoft Word це робиться через вкладку «Листи та розсилки» → «Вставити поле злиття».

Ось приклад коду для шаблону бланку листівки з полями для злиття:

```
-----  
| Вітаємо, <<Ім'я>>! |  
| | |  
| Ви запрошені на святкування, яке |  
| відбудеться <<Дата>> о <<Час>>. |  
| | |  
| З нетерпінням чекаємо на вашу |  
| присутність за адресою: |  
| <<Адреса>>. |  
| | |  
| З повагою, |  
| <<Організатор>> |  
-----
```

У цьому прикладі <<Ім'я>>, <<Дата>>, <<Час>>, <<Адреса>>, та <<Організатор>> – це поля для злиття, які будуть автоматично заповнені відповідними даними з таблиці під час процесу злиття.

Не забудьте зберегти шаблон, щоб використовувати його для створення серійних листівок. Після створення шаблону, ви можете використовувати функцію злиття для автоматичного заповнення листівок даними з вашої таблиці.

Зупинимось на хвилину й переведемо подих

За короткий час, оперуючи лише правильно сформованими запитоми, ми отримали достатньо інформації для підготовки до не простого уроку. Але це ще не все. Схожим способом ми можемо згенерувати навчальні матеріали для дітей з особливими навчальними потребами і поради щодо використання їх на уроці

найкращим способом. Як і в попередній діяльності, межа наших можливостей – наша уява і наша фантазія.

Різні види діяльності учнів на уроці

Штучний інтелект “залюбки” допоможе, використовуючи *Таксономію Блума* та направляючи педагога під час планування ним таких заходів як:

- Дебати
- Вивчення проблеми
- Ролева гра

Правильно сформований запит дозволить згенерувати завдання до кожної з категорій таксономії та чіткою вказівкою чим саме має закінчитися учнівська активність.

Приклад запиту:

На основі таксономії Блума запропонуйте вправу для кожної категорії (запам'ятати, зрозуміти, застосувати, проаналізувати, оцінити та створити) на тему [вставте тему].

Надайте інструкцію для учнів щодо того як діяльність має бути завершена.

Надайте докладні навчальні нотатки для вивчення цієї теми. Надайте учням конспект, що містить відповідні терміни та їх визначення, статистику та джерела.

А ще ШІ може допомогти з цим

Штучний інтелект – чудовий помічник, коли мова заходить про комунікацію з батьками учнів. Одне з багатьох застосувань ШІ в цьому напрямі це відповідь батькам учня на електронний лист, SMS-повідомлення, повідомлення в соціальній мережі. Приклад запиту:

Дій як професійний викладач і дай відповідь на наступний лист електронної пошти. Переконайся, що відповідь сповнена підтримки та емпатії. Надай спосіб вирішення проблеми з запиту батьків та запропонуй дії для подальшого спостереження. Як викладач, відповідай вдумливо та будь чуйним. [встав електронний лист батьків, видали ідентифікаційну інформацію]

Не зайвою буде допомога ШІ у спілкуванні з колегами та керівництвом.

Приклад запиту:

Дій як професійний викладач і дай відповідь на наступний електронний лист від колеги. З повагою прошу роз'яснення щодо електронного листа, оскільки я його не розумію. [скопіюй електронний лист, видали ідентифікаційну інформацію]

Особливо корисним може бути штучний інтелект у написанні різноманітних звітів, відгуків, коментарів, зауважень.

Приклад запити:

Дій як професійний викладач і напиши формальне повідомлення-коментар для [ім'я здобувача освіти], яке містить 300 слів.

Надай конструктивний зворотній зв'язок, щоб покращити загальний навчальний досвід здобувача освіти [ім'я здобувача освіти] наступного семестру.

Маючи на увазі [[ім'я здобувача освіти]], вживай він/її. Дотримуйся об'єктивної відповіді на звіті не дозволяй жодних емоційних коментарів. Напиши повідомлення-коментар від третьої особи. Напишіть повідомлення-коментар у минулому часі. Нижче надаються результати успішності здобувача освіти:

[Надайте результати успішності здобувача освіти у цьому семестрі. Чим більше інформації ви можете надати, тим вища якість і кількість слів виводу]

Створення навчального посібника – це задача для штучного інтелекту, яку він може розв'язати значно швидше, можливо, і якісніше за людину.

Приклад запити:

Надай конспект вивчення теми [тема].

1. Розгорни пункт [X], надавши детальний підсумок важливих термінів з визначеннями та статистикою. Напиши це в 10 повних реченнях.

a. Створи для цього картки у форматі таблиці.

b. Перепиши це так, щоб 5-річна дитина зрозуміла це.

• Повторіть крок 1 для кожної важливої теми що входить до плану посібника.

Створення тестів і штучний інтелект

Приклад запити:

Дай мені [X] складних питань із відповідями на тему[тема]. Кожне запитання має оцінювати різні навички цієї теми.

Надай принаймні одне запитання, яке стосується поширеного непорозуміння щодо цієї теми.

Надай принаймні одне запитання, яке є практичним застосуванням теорії цієї теми.

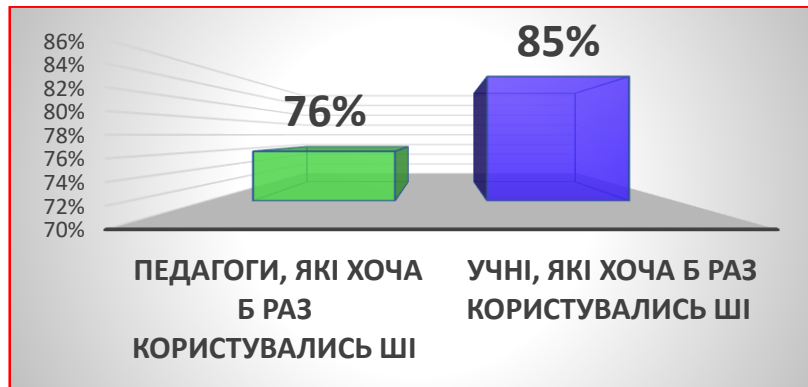
Зроби кожне запитання у 4 варіантах.

Крім вже розглянутого ШІ може:

- генерувати запитання з багатьма відповідями
- давати зворотній зв'язок на відповіді учнів
- створювати професійне резюме
- складати есе
- отримувати супровідні листи.

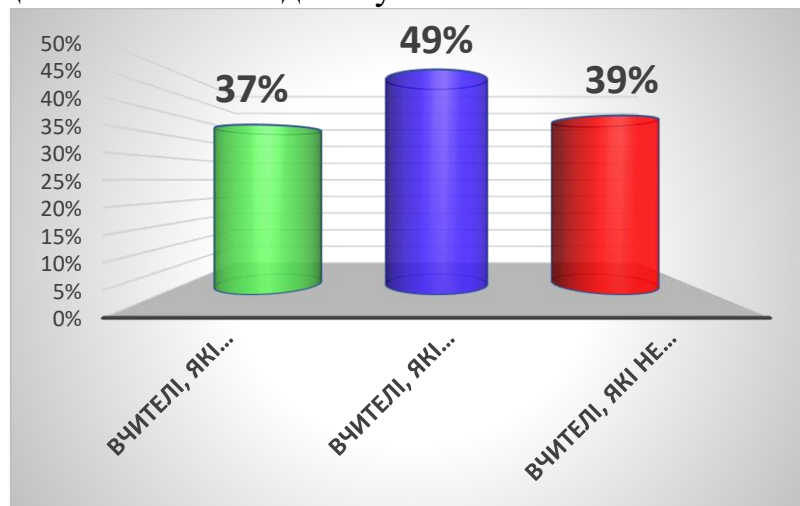
Але залиште сумніви, штучний інтелект вмiє і робить це дуже пристойно.

Міністерство освіти та науки України опублікувало результати дослідження, в якому аналізували, як використовується штучний інтелект в школах учителями та учнями. В опитуванні взяло участь понад 3 тисячі учасників освітнього процесу. Згідно з аналізом, 76% педагогів та 85% школярів зазначили, що хоча б раз користувались ШІ.

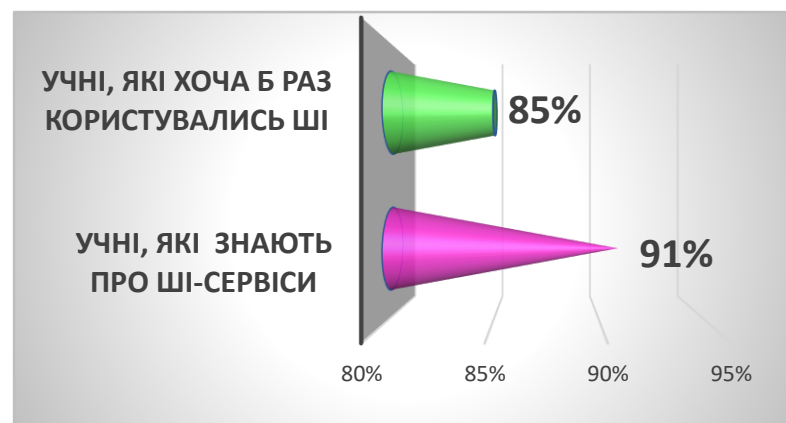

Результати дослідження опублікували на офіційному сайті МОН. Там зазначено, що штучним інтелектом освітяни користуються для підготовки до занять, створення домашніх завдань, на уроках та для перевірки знань.

Зокрема, ШІ скористались педагоги інформатики, фізики, математики, англійської мови, зарубіжної літератури, історії та української мови. 37% з опитаних вчителів залучали до використання сервісу школярів, 49% планують це зробити у майбутньому. Проте 39% зазначили, що не будуть рекомендувати користуватися цією технологією дітям у навчанні.

91% опитаних школярів знають про ШІ – сервіси, 85% хоча б раз ними користувалися. 6 із 10 учнів готують домашнє завдання з допомогою цієї технології, а 40% для виконання самостійних робіт. Найбільше інструмент згодився у списуванні.

Учні зазначають, що сервіс зручний у ті моменти, коли були упущені якісь дані на уроках і допомагає економити час. Окрім навчання, учні користуються ШІ для систематизації інформації, саморозвитку, пошуку ідей тощо.

Найпопулярнішою програмою став ChatGPT. Друге місце посів проєкт «На Урок». Значно менше учасники освітнього процесу знають про Grammarly, BardGoogle, Midjourney, Notion AI та StableDiffusion.

Нещодавно Міністерство освіти і науки разом із Міністерством цифрової трансформації завершили розроблення проєкту рекомендацій щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти.

Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в школах будуть офіційно опубліковані на початку 2024/2025 навчального року.

Отже, є над чим подумати. Думати треба швидко, а діяти енергійно. Далі буде, і це точно.

Використані джерела:

1. Роль технологій штучного інтелекту у науково-педагогічній діяльності освітніх закладів:

Ця стаття розглядає впровадження технологій ШІ в різних сферах, зокрема в галузі освіти та науки.

[Посилання на статтю](#)

2. Використання штучного інтелекту в освіті: дослідження потенційних переваг та ризиків:

Ця стаття досліджує можливі переваги та ризики використання штучного інтелекту в освіті.

[Посилання на статтю](#)

3. Теоретичні основи використання штучного інтелекту:

Ця стаття розглядає теоретичні аспекти використання штучного інтелекту в освіті. Вона включає роботи відомих вчених, таких як А. Тьюрінг та М. Мескон.

[Посилання на статтю](#)

4. Інструктивно-методичні рекомендації МОН України:

[Посилання](#)

УЧАСТЬ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ЕКСПЕРИМЕНТІ ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ ТА ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

*Маріанна КУРЧАК, методист
КЗ «Свалявський професійний будівельний
ліцей» Закарпатської обласної ради*

Умови сучасної освіти неминуче потребують постійного оновлення методик і форм навчання, а також впровадження новаторських технологій і підходів до підготовки фахівців. Сучасна модель педагога передбачає готовність до застосування нових педагогічних концепцій, постійне самовдосконалення і творчий пошук. Все це вимагає неперервного навчання, самостійної освіти та постійного підвищення кваліфікації.

На сьогодні **формами підвищення кваліфікації** є інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна, на робочому місці, на виробництві тощо. Крім того, форми підвищення кваліфікації можуть

поєднуватись. Основними видами підвищення кваліфікації є навчання за програмою підвищення кваліфікації (у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо), а також стажування.

У контексті постійного оновлення змісту освіти участь педагогічних працівників у експериментально-дослідній роботі стає ключовим чинником для підвищення їхньої кваліфікації та якості підготовки кваліфікованих фахівців. Однак, хоча участь у такій роботі може сприяти розвитку, вона не так поширена через свою складність.

Педагогічний експеримент – це дослідницька діяльність, спрямована на випробування і вдосконалення нових методів, форм і засобів навчання, а також на розробку нових педагогічних систем. Участь у ньому дає можливість педагогам:

- ознайомитися з передовим досвідом вітчизняних та закордонних педагогів;
- випробувати на практиці нові методики та технології навчання;
- проаналізувати результати експерименту та зробити висновки щодо їхньої ефективності;

- поділитися досвідом з колегами та поширити кращі практики;

- підвищити свою кваліфікацію та професійний рівень.

Участь у педагогічному експерименті також сприяє:

- підвищенню якості підготовки фахівців за рахунок використання новітніх методів та технологій навчання;

- зростанню престижу закладу освіти завдяки його участі в інноваційній діяльності;

- підвищенню мотивації педагогів до самовдосконалення та професійного зростання;

- створенню сприятливого середовища для розвитку творчості та ініціативи педагогів.

Рис. 1. Емблема педагогічного експерименту

Із листопада 2021 року педагогічні працівники КЗ «Свалявський професійний будівельний ліцей» ЗОР є учасниками педагогічного експерименту регіонального рівня «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у формі **інноваційного віддаленого кластеру «Електроімпульс»**.

Цей експеримент, який триватиме до грудня 2024 року залучив до участі 8 провідних закладів професійної (професійно-технічної) освіти із Закарпатської, Дніпропетровської, Київської, Одеської, Сумської, Черкаської, Чернівецької та Івано-Франківської областей.

Завдяки підтримці кафедри професійної та вищої освіти ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, учасники експерименту мають можливість перетворити теоретичні концепції у практичні результати, розробляючи та впроваджуючи інноваційні освітні підходи та програми.

Для педагогічних працівників ліцею це новий досвід, оскільки до 2021 року у експериментально-дослідницької діяльності вони участі не брали.

Даний експеримент відповідає викликам сьогодення, оскільки професії електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж, електромонтажник

силових мереж та електроустаткування є одними з найпоширеніших професій електротехнічного профілю, а посилення тенденцій упровадження технологічного прогресу в промисловій сфері зумовлює перебіг стійких економічних перетворень та здійснює безпосередній вплив на зміну пріоритетів, перерозподіл інтересів на сучасному ринку праці. В таких умовах відбувається перехід до потреби у фахівцях вищої кваліфікації, здатних виконувати професійні обов'язки в інноваційному середовищі із застосуванням сучасних знарядь праці. Досить важливим фактором у реалізації зазначеного є формування необхідних знань, умінь та навичок для роботи з автоматизованими системами. Провідна функція у вирішенні цих питань, в умовах сьогодення, належить навчально-практичним центрам закладів професійної (професійно-технічної) освіти як інноваційним формуванням з розширеними можливостями для надання більш широкого спектру якісних освітніх послуг та сучасним ресурсним забезпеченням.

Теоретичне значення експерименту полягає у створенні технології професійної підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах ЗП(ПТ)О.

Практичне значення експерименту полягає у розробці та впровадженні у практику діяльності навчально-практичних центрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти навчально-методичного комплексу для забезпечення професійної підготовки фахівців електротехнічного профілю за формальною, інформальною та неформальною формами навчання; діагностичного інструментарію для реалізації напрямів підтвердження професійних кваліфікацій; методологію викладання аспектів виконання виробничих операцій за системою «5С» концепції «Дбайливе підприємство».

Метою першого (*констатувального*) етапу було розроблення нормативно-правового й організаційного забезпечення експерименту, визначення кола партнерів експерименту, розроблення науково-методичного супроводу експериментальної діяльності, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду роботи закладів професійної освіти щодо підготовки фахівців електротехнічного профілю, розроблення методик організації професійної підготовки майбутніх

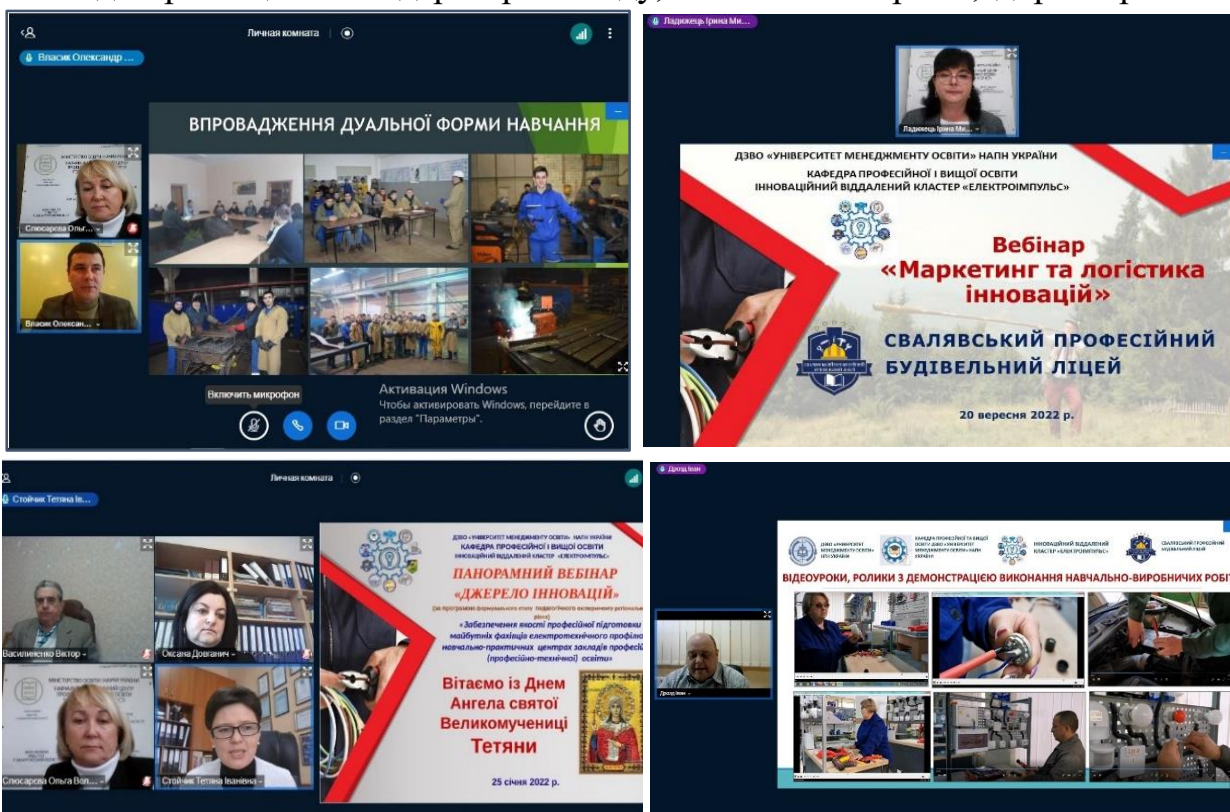

фахівців електротехнічного профілю та методики оцінювання та здійснення моніторингу рівня якості професійної підготовки фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

У рамках другого етапу (*формульованого*), основною метою якого є визначення та обґрунтування організаційно-педагогічних засад та розроблення комплексного навчально-методичного забезпечення та апробація технології професійної підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти, було заплановано проведення різноманітних науково-педагогічних заходів відповідно до завдань експерименту.

Педагогічні працівники ліцею стали учасники 6-ти панорамних вебінарів ІВ кластеру «Електроімпульс», які стали платформою для обміну досвідом передових педагогічних практик.

Перший панорамний вебінар «Джерело інновацій», що відбувся 25 січня 2022 року, був присвячений знайомству з КЗ «Свалявський професійний будівельний ліцей» ЗОР. Під керівництвом модератора заходу, Ольги Слюсарєвої, директора НМЦ

ПТО Закарпатської області, було представлено відеоряд діяльності ліцею та Навчально-практичного центру електротехнічних технологій. Спікери (Іван Дрозд, заступник директора з НВР; Олександр Власик, директор ліцею; Віктор Баландюк, начальник виробництва ТОВ «Форшнер», Ірина Ладижець, заступник директора НМЦ ПТО Закарпатської області) поділилися своїм досвідом і практичними аспектами розвитку партнерства між закладами освіти та бізнесом, а також модернізації освітнього середовища.

На онлайн зустрічі були присутніми: Лариса Сергєєва, завідувач кафедри професійної і вищої освіти ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, голова координаційної ради. Оксана Довганіч, заступник начальника управління – начальник відділу вищої,

професійно-технічної освіти та науки управління освіти і науки, молоді та спорту департаменту освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації; Віктор Василенко, директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Дніпропетровській області; член координаційної ради ІВ кластеру; Катерина Мірошниченко президент ГО «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти», співголова консультаційної ради ІВ кластеру, інші поважні гості.

Ці вебінари стали не лише джерелом нової інформації, а й платформою для активної дискусії та обміну ідеями. Участь у них сприяла збагаченню професійного досвіду педагогічних працівників ліцею та стимулювала їхній розвиток як фахівців.

У квітні 2022 року брали участь у груповій дискусії відповідальних виконавців, координаторів від обласних НМЦ(К) ПТО і наукових консультантів ІВ кластеру «Електроімпульс» з питань організації проведення педагогічного експерименту регіонального рівня «Забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах ЗП(ПТ)О» в умовах воєнного стану».

Участь у педагогічних ініціативах різних рівнів відкриває нові перспективи та сприяє розвитку професійних компетенцій у педагогічній діяльності.

29 серпня 2022 року відбулася установча сесія для учасників експерименту, де вони ознайомилися з основами педагогічного маркетингу, педагогічної логістики та інновацій у професійній освіті. Під час сесії розглядалася можливість проведення серії вебінарів з маркетингу та логістики інновацій, а також надано інформацію про зміст підручника для майбутніх фахівців електротехнічного профілю.

У вересні та жовтні 2022 року учасники ІВ кластера «Електроімпульс» взяли участь у восьми вебінарах, що також стали складовою формувального етапу експерименту. Під час цих заходів представники закладів професійної (професійно-технічної) освіти ділилися своїм досвідом та інноваційними практиками.

20 вересня 2022 року творчою групою педагогічного експерименту Закарпатської області (КЗ «Свалявський ПБЛ» ЗОР та НМЦ ПТО) проведено другий із серії «Маркетинг і логістика інновацій» вебінар для педпрацівників ЗП(ПТ)О з 8 регіонів України, за загальною тематикою «Маркетинг та логістика інновацій».

Педагогічними працівниками ліцею презентовано освітню інновацію «Майстер-клас як інноваційна форма організації професійного навчання у ЗП(ПТ)О» (модератор – Ірина Ладижець, заступник директора НМЦ ПТО):

– з вітальними словами звернулися Олександр Власик, директор КЗ «Свалявський ПБЛ» ЗОР, член Координаційної ради; Сергій Немеш, інженер із норм та балансів Свалявського РЕМ ПАТ «Закарпаттяобленерго»; Ольга Слюсарєва, директор НМЦ ПТО;

– залучено до роботи Ганну Романову, професора кафедри професійної і вищої освіти ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти», доктора педнаук, яка презентувала науковий аспект майстер-класу як сучасного тренду практико-орієнтованої професійної підготовки фахівців;

– досвідом роботи закладу з забезпечення неперервності навчання у професійно-практичній підготовці кваліфікованих робітників, що сприяє підвищенню якості професійної освіти, ділився Іван Дрозд, заступник директора з НВР КЗ «Свалявського ПБЛ» ЗОР;

– на методичному аспекті основних складових проведення майстер-класу зосередила увагу учасників Маріанна Курчак, методист закладу;

– на прикладі одного майстер-класу розкрила практичне застосування даної технології навчання Вікторія Похил, старший майстер.

За результатами серії вебінарів ЦПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України під науковою редакцією Лариси Сергєєвої, завідувачки кафедри професійної і вищої освіти, доктора педагогічних наук, професора, сформовано і випущено збірник матеріалів циклу науково-методичних вебінарів «Маркетинг і логістика інновацій», до якого ввійшли статті учасників педагогічного експерименту, спікерів вебінарів (усього – 27 робіт), серед них виступи педагогічних працівників ліцею: Івана Дрозда, Маріанни Курчак та Вікторії Похил.

Усі ці заходи дали змогу учасникам педагогічного експерименту не лише отримати нові знання та інструменти для розвитку, але й обмінятися власним досвідом та надихнути одне одного на подальші досягнення у сфері підвищення якості професійної освіти.

Вже у листопаді 2022 року відбувся урочистий вебінар з нагоди Першої річниці утворення ІВ кластеру на якому Іван Дрозд, заступник директора з НВР, виступив з темою «Шляхи підвищення якості професійної освіти: неперервність навчання у професійно-практичній підготовці кваліфікованих робітників».

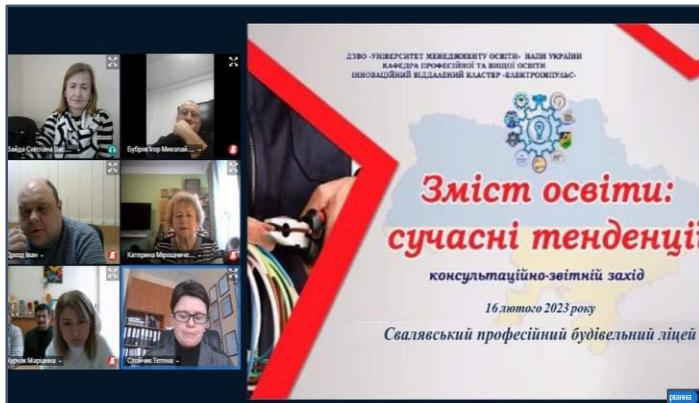
Тези доповідей педагогів ліцею «Освітній брендинг як інструмент маркетингу в системі управління ЗП(ПТ)О» (Олександр Власик) та «Забезпечення неперервності навчання у професійно-практичній підготовці кваліфікованих робітників – шлях до підвищення якості професійної освіти» (Іван Дрозд, Маріанна Курчак) розміщені у збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління розвитком ЗП(ПТ)О на засадах педагогічної логістики: стан, реалії, досвід».

Участь у педагогічних вебінарах та консультативно-звітних заходах – це не лише можливість поглибити свої знання та розширити свій професійний кругозір, а й важливий крок у підвищенні якості освітнього процесу.

На вебінарі «Зміст освіти: сучасні тенденції», що відбувся 9 січня 2023 року, було презентовано зміст рукопису підручника «Монтаж, налагодження та експлуатація електрообладнання», зокрема його практико орієнтованість та оформлення списку використаних джерел. На наступному консультативно-звітному заході, який відбувся 16 лютого 2023 року, педагоги закладу (Іван Дрозд,

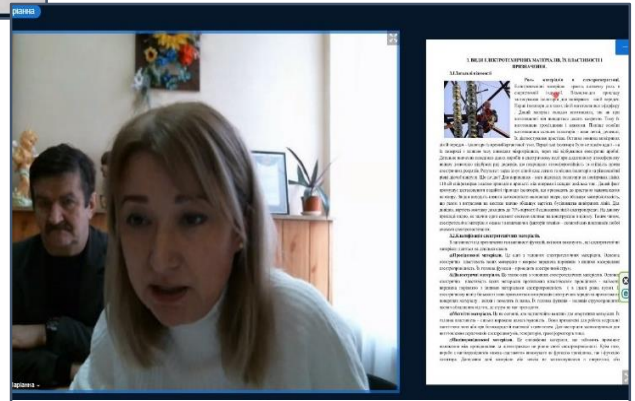
Вікторія Похил, Сергій Липчак) вже презентували розроблені ними окремі складові

рукопису цього підручника. Розробка розділів підручника включала в себе такі теми як: електричні схеми освітлення, правила електробезпеки, види електротехнічних матеріалів та їх призначення, складні регламентні роботи та технічне обслуговування освітлювального

електрообладнання. Крім того, учасники педагогічного експерименту активно залучалися до рецензування підручника.

У рамках роботи експерименту велика увага приділяється розробленню комплексного навчально-методичного забезпечення, яке сприятиме покращення рівня підготовки майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

За період формувального етапу учасниками творчої групи ліцею розроблено:

- ✓ положення про майстер-клас;
- ✓ положення про сертифікацію професійних компетентностей здобувачів освіти закладу професійної (професійно-технічної) освіти;
- ✓ програму стажування педагогічних працівників;
- ✓ комплексне навчально-методичне забезпечення професійної підготовки

майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти, а саме: пакети поурочно-тематичного планування; пакети контрольних-оціночних матеріалів із професії «Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж» 3(2-3) розряду, «Електромонтажник силових мереж та електроустаткування» 3(2-3) розряду для проведення процедури оцінювання та визнання результатів навчання, присвоєння та/або підтвердження професійних кваліфікацій, здобутих шляхом формальної, інформальної та неформальної освіти.

Особливо слід відзначити розроблені програми короткострокової підготовки, сертифіковані майстер-класи, що містять:

- ✓ пояснювальні записки (загальні положення, мету, завдання, програмні результати навчання);
- ✓ інструкційно-технологічні карти;
- ✓ електронні демонстраційні матеріали (презентації, відеоролики, відеомайстер-класи виконання практичних робіт на лабораторних стендах) за

навчальними модулями стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з професії «Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж» 3(2-3) розряду, «Електромонтажник силових мереж та електроустаткування» 3(2-3) р.

При розробленні комплексного навчально-методичного забезпечення важливо враховувати потреби ринку праці та вимоги до сучасних освітніх програм та методик. Педагогічні працівники КЗ «Свялявський професійний будівельний ліцей» ЗОР активно беруть участь у заходах, спрямованих на вдосконалення змісту освіти та впровадження сучасних підходів у професійну підготовку. Особливо важливою є участь молодих фахівців електротехнічного профілю ліцею у розробленні сучасного комплексно-методичного забезпечення. Залучення молодих педагогічних працівників до створення відеомайстер-класів має кілька переваг. По-перше, це сприяє обміну досвідом між досвідченими педагогами

та молодими спеціалістами. Вони можуть принести у освітній процес свіжий погляд і нові ідеї. По-друге, це створює можливість для молодих фахівців продемонструвати свої знання та навички, що підвищує їхню мотивацію та самооцінку.

Також важливим аспектом є можливість залучення здобувачів освіти до педагогічного експерименту. Беручи участь у таких дослідженнях, учні стають активними учасниками власного

навчання, отримуючи можливість впливати на процес навчання та розвитку педагогічних методів. Це сприяє їх креативному розвитку, виховує самостійність та відповідальність за власне навчання. Окрім того, впровадження новітніх педагогічних технологій та методів навчання допомагає підготувати молодь до вимог сучасного ринку праці. Наприклад, використання інноваційних методик у закладах професійної освіти дозволяє здобувачам освіти отримати не лише теоретичні знання, але й практичні навички, які будуть корисні при подальшій професійній діяльності.

На сьогодні триває третій (*узагальнювальний*) етап експерименту. В рамках якого відбудеться узагальнення отриманих у ході експерименту результатів та впровадження у навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти досвіду організації професійної підготовки фахівців

електротехнічного профілю.

Заключним етапом експерименту стане проведення науково-практичного семінару «Забезпечення якості майбутніх фахівців електротехнічного профілю в навчально-практичних центрах закладів професійної (професійно-технічної) освіти».

Важливо зазначити, що участь у педагогічному експерименті вимагає від педагогів не лише бажання вдосконалюватися, але й серйозної відповідальності. Учасники експерименту мають мати глибокі знання з теорії та методики навчання, володіти необхідними навичками та готовність до постійного самовдосконалення.

Педагогічний експеримент є важливим кроком у підвищенні кваліфікації педагогічних працівників та поліпшенні якості підготовки кваліфікованих фахівців. Цей інноваційний підхід до освітнього процесу може значно підняти рівень підготовки спеціалістів і зробити їх більш конкурентоспроможними на ринку праці.

Використані джерела

1. Експериментальна робота як засіб підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти. *Післядипломна освіта в Україні: методологія, педагогіка, психологія, управління, досвід, нормативно-методична база.* 2017. С. 34–39.

URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/2_2017/ПО_2_2017_Гребен_кова.pdf (дата звернення: 05.04.2024).

2. Маркетинг і логістика інновацій: збірник матеріалів циклу науково-методичних вебінарів» Маркетинг і логістика інновацій» 15 вересня – 29 листопада 2022 р./за наук. ред. Л.М. Сергєєвої. Дніпро: Журфонд. 2023.164 с.

3. Сергєєва Л.М. Експериментальний педагогічний майданчик: від теорії до практики впровадження / Л.М. Сергєєва // Методичний вісник Криворізького проф. гірничо-технологічного ліцею. – 2017. – № 1. – С. 3–6.

4. Сергєєва Л.М., Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійно-технічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2022. 56 с.

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ЗА ДОС, ПРОГРАМ ЗА ЧАСТКОВИМИ КВАЛІФІКАЦІЯМИ

*Діна КРИСАН, методист
КЗ «Міжгірський професійний ліцей» ЗОР*

Сучасна економічна ситуація в Україні, швидка зміна технологічних процесів, підвищення попиту на висококваліфікований персонал, необхідність упроваджувати інновації і таким чином оновлювати всі складники виробництва в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни, зумовлює необхідність безперервного навчання фахівців упродовж життя. Критерієм розвитку сучасного підприємства є здатність своєчасно реагувати на соціокультурні, економічні виклики та безперервно відтворювати людський капітал високої якості. Одним із основних чинників, що характеризує людський капітал підприємства, є рівень кваліфікації і фахової компетентності її працівників. Саме заклади професійної (професійно-технічної) освіти забезпечують підготовку кваліфікованих робітників. Беручи на себе відповідальність підготувати якісні робітничі кадри та маючи автономію, заклад освіти вибудовує освітній процес на основі Державних освітніх стандартів (ДОС). Саме від якісної розробки освітніх програм залежить професійна підготовка. Тому дуже важливо ефективно організувати цю роботу.

У КЗ «Міжгірський професійний ліцей» ЗОР ми дотримуємося певного алгоритму у роботі з Державними освітніми стандартами.

Етап 1. Формування творчої групи.

Творча група створюється на етапі провадження стандарту за професією. Ця група складається з педагогічних працівників, які працюють у закладі освіти та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності. Кількість членів творчої групи залежить від переліку дисциплін, що передбачені результатами навчання.

Етап 2. Визначення профілю програми та аналіз результатів навчання.

2.1. Перелік та опис ключових компетентностей за професією			
Умовне позначення	Ключові компетентності	Опис компетентностей	
		Знати:	Уміти:
КК1	Комунікативна компетентність	професійну лексику та термінологію, у тому числі іноземною мовою за професійним спрямуванням; правила професійної етики та етикету; види документів у професійній діяльності та	використовувати професійну лексику та термінологію за професійним спрямуванням, у тому числі іноземною мовою, при спілкуванні з керівництвом, колегами, клієнтами та постачальниками; слухати та доносити власну

На цьому етапі виконують такі дії:

Профіль програми – визначають обсяг програми, переглядають загальну інформацію та визначають дисципліни, які необхідні для опанування даної професії.

Потрібно зазначити, що співвідношення професійно-теоретичної підготовки до професійно-практичної має бути в межах 40 – 60 % відповідно.

Аналіз Державного освітнього стандарту – визначають які дисципліни віднести до певного результату навчання та скільки годин необхідно для виробничого навчання, щоб здобувач освіти опанував даний результат.

Перелік результатів навчання для професійного (професійно-технічного) навчання або перепідготовки Кваліфікація: кухар 3-го розряду
Результати навчання
РН 1. Обробляти овочі, гриби, фрукти, ягоди, горіхоплідні та готувати напівфабрикати з них
РН 2. Готувати страви та гарніри з овочів, грибів

Державний освітній стандарт містить загальні положення до виконання, вимоги до результатів навчання, що містять: перелік ключових компетентностей за професією та їх опис, загальні компетентності (знання та вміння), перелік результатів навчання та їх зміст.

Загальні знання та вміння за професією	
Знати: загальні відомості про професію та професійну діяльність; основні нормативні акти у професійній діяльності; загальні правила санітарії та гігієни у професійній діяльності: стандарти ISO 9001, ISO 22000, НАССР (ХАССП); зміст та порядок користування Збірником рецептур страв і кулінарних виробів;	Вміти: застосовувати загальні правила охорони праці у професійній діяльності; застосовувати загальні правила санітарії та гігієни; застосовувати первинні засоби пожежогасіння; діяти у разі виникнення нещасних випадків чи аварійних ситуацій; використовувати, в разі необхідності,

Зміст (опис) результатів навчання			
Результати навчання	Компетентності	Опис компетентностей	
		Знати	Уміти
РН 1. Обробляти овочі, гриби, фрукти, ягоди, горіхоплідні та готувати напівфабрикати з	ПК 1. Здатність підготуватися до обробки овочів, грибів, ягід, організувати роботу місця	санітарно-гігієнічні вимоги до робочого місця та особистої гігієни працівника; види інструменту, обладнання, посуду для готування овочів, грибів, ягід, правила їх експлуатації та безпечного застосування; вимоги охорони праці	перевіряти санітарний стан приміщення, обладнання, інструментів, посуду; вибирати необхідний інструмент, обладнання для оброблення овочів, грибів, ягід;

Ключові компетентності визначено в «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи» (від 18 грудня 2016 р.) «Про освітні компетенції для

навчання протягом життя» (так звані Європейські еталонні рамки), простежені у взаємозв'язку з уміннями та результатами навчання в Законі України «Про освіту»:

✓ вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;

✓ математична компетентність;
 ✓ компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;

✓ інноваційність;
 ✓ екологічна компетентність;
 ✓ інформаційно-комунікаційна компетентність;
 ✓ навчання впродовж життя;
 ✓ громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;

✓ культурна компетентність;
 ✓ підприємливість і фінансова грамотність;
 ✓ інші компетентності, передбачені Державним освітнім стандартом.

Кожен член творчої групи, аналізуючи результат навчання, акцентує свою увагу на ті знання та вміння, які він може описати в навчальній програмі.

Примітка. Творча група повинна «пов'язати» визначені компетентності та результати навчання з відповідними дисциплінами, тобто вирішити:

– у межах яких компонентів будуть досягнуті програмні результати, спрямовані на формування певних компетентностей;

– яким має бути зміст освітнього компоненту;

– які освітні компоненти повинні бути обов'язковими;

– які компоненти можна рекомендувати для вибору здобувачем для поглиблення рівня знань, умінь/навичок та ін. в професійній діяльності та розвитку особистості.

До прикладу, з професії лісник додаткові компетентності формуватимуться

під час вивчення таких предмети як Основи мікології та Основи іхтіології, враховуючи специфіку цієї професії, зокрема сезонні виконання робіт у лісових та мисливських угіддях.

Після ретельного аналізу Державного освітнього стандарту загальну кількість годин, які зазначені в ДОС розділяють на загально-професійну підготовку, професійно-теоретичну та

Зміст (опис) результатів навчання				
Результати навчання	Компетентності	Опис компетентностей		Предмет / а-сть год.
		Знати	Уміти	
РН 1. Вміти виконувати організаційно-підготовчі роботи	ПК 1. Здатність отримати завдання на виконання робіт	вміти документати у сфері професійної діяльності; порядок отримання завдання на виконання робіт;	користуватися документами у сфері професійної діяльності; розуміти сутність завдання на виконання робіт.	Основи мисливства - 1 год.
	КК 4. Громадянсько-правова компетентність	основи трудових прав та обов'язків працівників; основні нормативно-правові акти у професійній сфері, що регламентують трудову діяльність, основні пункти про трудовий договір (контракт); соціальні гарантії та чинний соціальний захист на підприємстві; загальні пункти про трудові спори.	застосовувати знання щодо: основних трудових прав та обов'язків працівників; основних нормативно-правових актів у професійній сфері, що регламентують трудову діяльність.	Основи трудового законодавства - 12
	КК 1. Комунікативна компетентність	професійну лексику та термінологію; правила спілкування з керівництвом при отриманні завдання.	застосовувати професійну лексику та термінологію; дотримуватися правил спілкування з керівництвом при отриманні завдання.	
	КК 3. Особиста, соціальна й навчальна компетентність	основи планування та організації роботи; пункти особистості, риси характеру, темперамент; індивідуальні психологічні властивості особистості та її поведінки; особливості роботи в	відповідально ставитися до професійної діяльності; планувати трудову діяльність; складати особистий розклад та графік виконання роботи; самостійно приймаати рішення;	

розділяють на загально-професійну підготовку, професійно-теоретичну та

професійно-практичну підготовки (співвідношення виробничого навчання та виробничої практики 40% до 60% відповідно).

		тварин, які підлягають особливій охороні на даній території; знищення шкідливих тварин; шляхи запобігання поширенню хворіб серед диких тварин; відтворення диких тварин; техніку безпеки при контакті з дикими тваринами.	Червоної книги України та видів тварин, які підлягають особливій охороні на даній території; знищувати шкідливі тварини; запобігати поширенню хворіб серед диких тварин; здійснювати заходи з відтворення диких тварин; дотримуватись правил техніки безпеки при контакті з дикими тваринами.	
	КК2 Математична компетентність	ведення обліку запасів кормів; проведення обліку чисельності диких тварин.	вести облік запасів кормів; проводити облік чисельності диких тварин; обчислювати розміри відшкодування збитків від браконьєрства; розраховувати перспективи розвитку популяції диких тварин в регіонах України.	Організація і технологія робіт на єгерських ділянках – 4 год. з них ЛПР – 2 год. (ОБЛК) Виробниче навчання – 6 год. (6 в.д.)
	КК 7. Цифрова та інформаційна компетентність	основи GPS навігації; види сучасних відеореєстраторів, фото- та відеотехніки; основи використання засобів відстеження; основи використання хмарних технологій та електронного документообігу.	використовувати GPS пристрої; використовувати програми для відстеження; обліковувати чисельність личини на ділянці за допомогою комп'ютерних програм; оформлювати єгерську документацію за допомогою електронного документообігу та хмарних	Інформаційні технології – 12 год. з них ЛПР – 8 год Виробниче навчання – 18 год. (6 в.д.+12 в.д.)

Етап 3. Формування освітньої програми.

Результат проведеної роботи оформлюється у вигляді таблиці де вказаний перелік освітніх компонентів та їх послідовності у структурно-логічній схемі.

Професія: 5169 Єгер
Вимоги до особи, що здобуватиме освіту: базова (або повна загальна) середня освіта
Кваліфікація випускника: єгер
Загальний фонд навчального часу: 590 годин

№ з/п	Освітні компоненти (навчальні предмети) за видами підготовки	Усього годин	ЛПР	Обсяг часу за результатами навчання						
				Загальні компетентності	РН1		РН2		РН3	
			у т.ч.	усього	із них ЛПР	усього	із них ЛПР	усього	із них ЛПР	
1	Загальнопрофесійна підготовка	22	8	-	8	1	14	7	-	-
1.1	Основи галузевої економіки та підприємництва	10	-	-	6	-	4	-	-	-
1.2	Інформаційні технології	12	8	-	2	1	10	7	-	-
2	Професійно-теоретична підготовка	200	25	30	45	10	75	11	50	4
2.1	Біологія мисливських тварин і птахів	38	5	-	3	1	35	4	-	-
2.2	Організація і технологія робіт на єгерських ділянках	54	5	-	-	-	30	5	24	-
2.3	Основи мисливствознавства	27	8	-	27	8	-	-	-	-
2.4	Товарознавство продукції полювання	18	2	-	-	-	-	-	18	2
2.5	Основи трудового та мисливського законодавства	23	4	-	5	-	10	2	8	2
2.6	Професійна етика та культура спілкування	10	1	-	10	1	-	-	-	-
2.7	Охорона праці	30	-	30	-	-	-	-	-	-
3	Професійно-практична підготовка	341	-	6	59	-	131	-	145	-
3.1	Виробниче навчання	138	-	6	24	-	54	-	54	-
3.2	Виробнича практика	203	-	-	35	-	77	-	91	-
4	Консультації	20	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Державна кваліфікаційна атестація	7	-	-	-	-	-	-	7	-
6	Загальний обсяг навчального часу (без п. 4)	570	33	36	112	11	220	18	202	4

До таблиці додається наповнення – Навчальні програми – це визначає місце і значення курсу у процесі формування фахівця, загальний зміст, знання та уміння, які набуває здобувач у результаті вивчення дисципліни. Наводить дані про обсяг у годинах, перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

**навчальна програма з предмета
«Основи трудового та мисливського законодавства»**

Професія: 5169 Єгер

Кваліфікація: єгер

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		всього	з них ЛПР
РН 1. Виконувати організаційно-підготовчі роботи			
КК 4. Громадянсько-правова компетентність		5	
1	Законодавство про працю України та його складові частини. Кодекс законів про працю України. Основи мисливського законодавства.	5	
РН 2. Вести мисливське господарство			
КК 4. Громадянсько-правова компетентність		10	2
2	Трудовий договір та порядок його укладання.	1	
3	Соціальні гарантії та соціальний захист працівників. Способи вирішення трудових спорів.	2	
4	Охорона, відтворення і раціональне використання державного мисливського фонду	2	
5	Боротьба з браконьерством	5	2
РН 3. Використовувати навички мисливського промислу			
КК 4. Громадянсько-правова компетентність		8	2
6	Право на полювання в мисливських угіддях	8	2
Усього годин		23	4

РН 1. ВИКОНУВАТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПІДГОТОВЧІ РОБОТИ

КК 4. Громадянсько-правова компетентність

Тема 1. Законодавство про працю України та його складові частини. Кодекс законів про працю України. Основи мисливського законодавства.

Конституція України про право громадян на працю. КЗпП України та інші законодавчі акти

Часткова професійна кваліфікація – це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати частину трудових функцій, визначених відповідним професійним стандартом.

Часткова кваліфікація не є альтернативою повній кваліфікації. Вже після початку повномасштабної війни було прийнято законопроект 4147, який ввів у трудове законодавство поняття “часткових кваліфікацій”. Це дозволяє роботодавцям працевлаштовувати за частковими професійними кваліфікаціями, а людям – швидко підвищувати кваліфікацію.

Освітньо-професійна програма для короткострокових курсів передбачає підвищення рівня готовності здобувача до виконання інноваційних професійних завдань та функцій; опанування теоретичних знань, формування практичних умінь і навичок із професійної (виробничої) діяльності.

Освітньо-професійна програма повинна включати базові компетентності, програмні результати навчання, що визначають нормативний зміст підвищення кваліфікації, та навчальні складники, що спрямовані на досягнення визначених результатів навчання.

Наш заклад пропонує підвищення кваліфікацій за окремими напрямками з наступних професій: кухар, офіціант, верстатник деревообробних верстатів, швачка, майстер готельного обслуговування агент з організації туризму, лицювальник-плиточник, муляр, штукатур, виробник художніх виробів з дерева,

слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, слюсар-електрик з ремонту електроустаткування.

Навчальні програми для короткострокових курсів створюються на вимогою роботодавців та замовників і включають професійно-теоретичну підготовку, професійно-практичну підготовку та підсумкову роботу.

Типова освітня програма професійного навчання для підвищення кваліфікації з професії «Майстер готельного обслуговування» за напрямом «Робота з програмним забезпеченням»			
№ з/п	Розділи	Кількість годин	
		усього	з них на практичні роботи
I	Професійно-теоретична підготовка	12	7
1.1	Організація обслуговування в готелях і туристських комплексах	12	7
II	Професійно-практична підготовка	42	
	Виробниче навчання	42	
III	Комплексна підсумкова робота	6	
	Усього	60	7

Професійне навчання має бути спрямоване на підвищення якості професійного складу працівників, роботодавців різної форми власності та підпорядкування, формування професіоналізму діяльності, фахової майстерності, сучасного економічного мислення, уміння працювати в нових економічних умовах та забезпечення на цій основі високої продуктивної праці та ефективної зайнятості.

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Методичні рекомендації. Порядок організації навчання за короткостроковими програмами для отримання часткових кваліфікацій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. – Ужгород, 2024. – С. 18.
3. Українці зможуть отримувати часткову кваліфікацію: Закон набув чинності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://jurliga.ligazakon.net/news/211939_ukrants-zmozhut-otrimuvati-chastkovu-kvalifikatsiyu-zakon-nabuv-chinnost
4. Сидоренко В.В. Освітньо-професійна програма для короткострокових курсів підвищення кваліфікації персоналу, який залучається до професійного навчання на виробництві. Психолого-педагогічний мінімум. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 60 с.
5. Радкевич В. О. Модернізація професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до потреб суспільства та вимог ринку праці.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1/article/download/679/869/2481>

ОСУЧАСНЕННЯ ФОРМ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Наталія КИЯК, методист Ужгородського вищого професійного училища торгівлі та технологій харчування

Одне із завдань методиста ЗП(ПТ)О – забезпечення єдності змісту, форм і методів роботи, творчого розвитку, професійного зростання та підвищення професійної компетентності педагогічних працівників. Професійна компетентність педагога припускає відповідні зміни в його професійній діяльності, рівні професійної майстерності та формує високу загальну і професійну культуру педагога. Тож треба постійно працювати над системно-структурним, комплексним, творчим процесом методичної роботи, її змістом і формами.

В Ужгородському ВПУ торгівлі та технологій харчування вони реалізуються через організацію підвищення кваліфікації та стажування; методичного супроводу роботи школи професійної майстерності, обласних методичних секцій, всеукраїнських, науково – практичних заходів, проведення майстер – класів з професійної майстерності педагогічними працівниками. У результаті моніторингу якісного складу визначено, що всі педагогічні працівники мають відповідну освіту та професійні навички. Завдяки цьому, здійснюється творчий підхід до розв'язання єдиної методичної проблеми, використовуються сучасні інноваційні та нетрадиційні методи роботи і навчання.

При плануванні використовується **блочно-модульна модель методичної роботи:**

1 модуль – пізнавальна діяльність викладачів і майстрів виробничого навчання (методичний супровід та теоретична підготовка, яка необхідна в індивідуальній роботі кожного викладача чи майстра виробничого навчання);

2 модуль – тематична діяльність викладачів і майстрів виробничого навчання (методичний супровід, самоосвіта, курси, стажування, семінари, тренінги, дистанційне навчання, впровадження проєктів та сучасних методик навчання);

3 модуль – практичні досягнення; групові форми роботи (методичний супровід та представлення результатів діяльності педагога у певній формі. Індивідуальний план методичної роботи. Презентація авторського проєкту. Презентація методичних розробок (посібник, портфоліо, збірник уроків – тренінгів, збірник майстер-класів, методичний бенефіс викладача за результатами виконання завдань індивідуальної методичної роботи, презентація досвіду роботи викладача або майстра виробничого навчання на педраді тощо).

Модульний підхід у діяльності передбачає впровадження сучасних індивідуальних та групових форм методичної роботи.

Індивідуальні	Групові
Анкетування	Педагогічний подіум
Атестація	Педагогічна кав'ярня
Дистанційне навчання	Педагогічний тренінг
Індивідуальний план	Педагогічна гра

Консультація	Майстер-клас
Портрет викладача	Методичний тиждень
Самоаналіз	Методичний батл
Стажування	Методична панорама
Самоосвіта	Педагогічна виставка
Творчий звіт	Педагогічна майстерня
Творчий портрет	Творча лабораторія
	Педагогічні читання
	Презентації
	Спільна розробка планів, програм, сценаріїв уроків, позаурочних заходів
	Школа професійної майстерності
	Школа молодого педагога

Крім основних форм (індивідуальні та групові), в училищі використовуються і сучасні форми методичної роботи, пов'язані з використанням ресурсів Інтернету. Вагоме значення у методичній роботі з педагогічними працівниками відіграють віртуальні форми: вебінари, відеоконференції, онлайн-консультування, які дають змогу ознайомитися з кращими практиками освітніх закладів.

Найбільш ефективним інструментом для вдосконалення професійної компетентності та обміну досвідом серед викладачів та майстрів виробничого навчання в Ужгородському ВПУ торгівлі та технологій харчування є **проведення методичних тижнів**. Актуальність такої форми роботи в тому, що фактором є постійне вдосконалення та обмін досвідом серед педагогічних працівників. При проведенні подібного заходу викладачі та майстри в/н мають можливість поділитися своїм досвідом, обговорити питання щодо досягнення кращих результатів у навчанні та вихованні. Ключовим моментом при цьому є створення сприятливого середовища для обміну досвідом. Педагоги діляться своїми інноваційними підходами до викладання, труднощами та власними успіхами. Це сприяє взаємному збагаченню та стимулює педагогічну активність.

Методичний тиждень включає в себе різноманітні методичні заходи – це впровадження інноваційних форм та методів навчання, розвиток міжпредметних зв'язків, майстер-класи, тренінги, робота з обдарованими дітьми, психологічний супровід учнів тощо. Учасники отримують можливість вибрати ті теми, які їх найбільше цікавлять та активно брати участь в обговоренні.

Проведення методичного тижня сприяє реалізації єдиної методичної проблемної теми у закладі освіти, а також співпраці між педагогічними працівниками. Завдяки цьому забезпечується системність у використанні інноваційних форм і методів навчання та ефективно впровадження їх у практику.

Методичний тиждень в училищі – це не лише час для обговорення питань професійного зростання, але й час для побудови та зміцнення тісних взаємовідносин серед педагогічного колективу.

Обмін досвідом та спільна робота сприяють підвищенню якості освіти та формуванню єдиної команди, орієнтованої на досягнення високих результатів у вихованні та навчанні учнів. Методичний тиждень проводиться для ознайомлення з ініціативою і творчістю педагогічного колективу або молодих викладачів, майстрів виробничого навчання.

Етапи проведення методичного тижня:

I. Підготовчий етап.

Визначається мета та порядок проведення методичного тижня, складається план та сценарій методичного заходу на кожний день тижня.

II. Реалізація запланованого.

Проводяться методичні заходи відповідно до складеного плану (зустрічі, презентації, майстер-класи, тренінги, методичні батли, консультації, виставки).

III. Підведення підсумків методичного тижня.

До вашої уваги **програма методичного тижня**, який проходив в освітньому закладі на тему: «Підвищення професійної компетентності педагогів та обмін досвідом».

Понеділок	Творча лабораторія: Презентація збірника «Критерії оцінювання на основі компетентностей із виробничого навчання за програмою проекту «EU4 Shills: кращі навички для сучасної України»	Барч О.І.
Вівторок	Методичний батл: «Формування професійної компетентності педагога»	Кияк Н.О.
Середа	Методична панорама: «Використання електронних засобів навчання в освітньому процесі»	Галаговець А.М.
Четвер	Майстер-клас: Приготування вишуканих десертів	Назаренко О.В.
П'ятниця	Методична виставка: «Панорама методичних знахідок», підсумки методичного тижня у навчальному закладі	Кияк Н.О.

Під час проведення виставки було визначено кращі виставкові матеріали, методичні розробки уроків, творчі інновації педагогічних працівників навчального закладу, виявлено носіїв передового педагогічного досвіду.

Методичний тиждень – цікава і ефективна форма обміну досвідом, практичне навчання педагогів, орієнтація педагогів на творчість, моделювання самореалізації особистості та пошук нових педагогічних технологій.

Проведення подібних методичних заходів спонукають до самоосвіти; створюють позитивний мікроклімат в колективі, творчу, доброзичливу атмосферу; забезпечують створення сприятливих умов для реалізації творчого потенціалу педагогів. Педагог, який має високий рівень професійної компетентності, інтелігентності, розвинені творчі здібності, здатність до безперервної освіти, здатний успішно реалізувати завдання щодо якісної підготовки кваліфікованих робітників, які досконало володіють професійними знаннями та практичними навичками, уміло застосовують сучасні виробничі технології, матеріали та інструменти.

Список використаних джерел

1. Балл Г.О. Психолого-педагогічні засади гуманізації освіти / Г.О. Балл // Освіта і управління. – 1997. – №2. – С. 21-35.

2. Бартош В. Творчі підходи до організації методичної роботи з педагогічними кадрами // Сучасні форми роботи з педкадрами / упоряд. М.К. Голубенко. – К.: Шк. світ, 2010. – С. 47–65. 2.

3. Гурова Н. Інтерактивні технології формування професійних компетенцій // Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк. світ, 2011. – С. 85–93. 3. 3.

4. Жерносек І. П. Організація методичної роботи. - К., 2005. – 108 с.

5. Литвиненко Г.М. Інноваційні підходи до організації науково-методичної роботи з педагогічними кадрами в умовах районних (міських) методичних кабінетів (центрів): // Тематична збірка праць – 2011. – С. 48 –54.

6. Наливайко Г.В. Керівництво самоосвітньою діяльністю педагогів // Освіта і управління. – Т.3. – С. 192-197.

7. Сисоєв В. М. Пріоритет науково-педагогічній творчості // Рідна школа.-2004.-№ 5. – С.52-55.

Додаток

День перший. Творча лабораторія: «Презентація збірника «Критерії

оцінювання на основі компетентностей з виробничого

ЗБІРНИК
«Критерії оцінювання на основі компетентностей з виробничого навчання»

* Автори:
* майстри виробничого навчання: Барч О.І.,
* Гарновді М.В., Деревляник М.В., Іванік О.М.,
Миговка Н.М., Мулеса М.М., Назаренко О.В., Шталовські М.В.

навчання за програмою проекту «EU4 Skills: кращі навички для сучасної України».

Збірка критеріїв оцінювання, розроблена творчою групою авторів Ужгородського вищого

професійного училища торгівлі та технологій харчування: Барч О.І, Назаренко О.В., Деревляник М.В., Мулеса М.М., Іванік О.М., Миговка Н.М., Гарновді М.В.

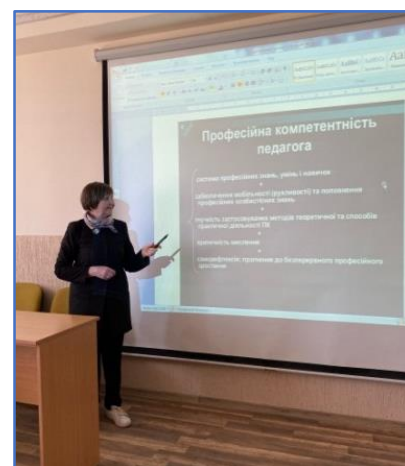
У збірці представлені по 15 завдань з кожного результату навчання, таблиці оцінювання для оцінювачів, які охоплюють весь процес приготування напівфабрикатів страв та таблиці критеріїв оцінювання.

День другий. Методичний батл: «Формування професійної компетентності педагога».

Мета: підвищення обізнаності педагогічних працівників у науково-теоретичних, методичних та психологічних складових професійної компетентності педагога.

Хід заняття:

Методист: шановні колеги! Сьогодні ми з вами проводимо підсумкове заняття методичного семінару на тему: «Формування професійної компетентності педагога».

Проведемо ми це

заняття у формі методичного батла. Це своєрідне змагання, результати якого залежать перш за все від вкладу кожного учасника. Буду сподіватись, що кожен з вас плідно попрацює і поглибить свої знання з даної теми. Щоб співпраця була результативною, ми розділимося на 2 команди: викладачів і майстрів виробничого навчання. У процесі нашої роботи будуть використані вправи, за кожен правильно виконану вправу команда отримує жетон з логотипом училища.

Кредом нашої роботи буде вислів: «Справжній педагог повинен любити те, чому навчає, і любити тих, кого навчає».

Вправа № 1. Обидві команди дають письмову відповідь на питання, у чому, на їхню думку, полягає професійна компетентність педагога?

Відповідь команди викладачів:

- знання предмета і володіння методикою;
- гарні взаємини з учнями;
- уміння справедливо оцінювати знання учнів;
- дотримання дисципліни;
- охайний зовнішній вигляд.

Відповідь команди майстрів виробничого навчання:

- врівноваженість;
- авторитет, сильна воля;
- професійні вміння і навички;
- здатність професійно передати свої вміння учням;
- розуміння своїх учнів;- вимогливість;
- любов до професії.

Методист: сьогоднішнє наше заняття спрямоване на визначення основних підходів до професійної компетентності педагогічних працівників. Тож наступна вправа про визначення терміну «професійна компетентність».

Вправа №2. Дайте визначення професійної компетентності.

Відповіді команд: професійна компетентність – це сукупність знань і вмінь,

необхідних для ефективної професійної діяльності, і уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати (застосовувати) необхідну інформацію.

Методист: науковці вважають, що структурно професійна компетентність педагога має такі основні компоненти: спеціальний; соціальний; особистісно-індивідуальний; науково-теоретичний; психологічний; методичний.

Вправа № 3. Обидві команди повинні вилучити зайвий компонент і пояснити, чому він зайвий?

Відповідь: науково-теоретичний, психологічний, методичний, оскільки це складові спеціального компоненту.

Методист: наступна вправа на опрацювання складових спеціального компоненту.

Вправа № 4. Визначити, що з переліченого не є обов'язком педагогічних працівників відповідно до Закону України «Про освіту»:

- а) постійно підвищувати свій професійний рівень;

б) виявляти педагогічну ініціативу, вести індивідуальну педагогічну діяльність;

в) особистим прикладом утверджувати повагу до патріотизму;

г) сприяти розвитку здібностей учнів.

Відповідь: виявляти педагогічну ініціативу, вести індивідуальну педагогічну діяльність (у ході заняття методист оцінює команди, вручаючи жетони за правильне виконання вправ).

Методист: знання психології – важлива умова професійної компетентності. Пропоную наступні вправи:

Вправа № 5. «Психологічна компетентність педагога»:

1. Навчання – це процес, що характеризується, як...

а) діяльність викладача – викладання;

б) діяльність педагогів;

в) діяльність учня – учіння;

г) спільна діяльність викладача та учня.

Відповідь: г) – спільна діяльність викладача та учня.

2. У реєстрі необхідних ознак для характеристики учня на першому місці:

а) особливості мотивації навчальної діяльності, ставлення учнів до педагога;

б) особливості спілкування;

в) сформованість довільної поведінки;

г) місце та роль дитини у спілкуванні;

Відповідь:

а) особливості мотивації навчальної діяльності, ставлення учнів до педагога.

3. Через що в учнів відбувається усвідомлення себе як суб'єкта зміни навчальної діяльності:

а) високий рівень навчальної мотивації;

б) через оцінку та самооцінку;

в) чітке виконання інструкцій педагога;

г) чіткий хід навчальної діяльності.

Відповідь: а – високий рівень навчальної мотивації;

Методист: бувають випадки, коли викладач або майстер виробничого навчання попадає у такі ситуації, коли йому необхідно правильно поступити.

Вправа № 6 «Педагогічні ситуації»

Педагогічна ситуація для команди викладачів:

Учні незадоволені викладанням предмету. Постійно говорять про це на уроках. Молода викладач вирішила знайти вихід таким чином: вона сказала: «Добре, пропоную на наступний урок вибрати собі «викладача» і провести урок самим». Чи вдалий такий варіант і що в такій ситуації найкраще запропонувати? (відповідь команди викладачів).

Педагогічна ситуація для команди майстрів виробничого навчання:

Прийшовши на вступний інструктаж, майстер застала порожню майстерню. Всі учні втекли з уроку виробничого навчання. Як слід вчинити, щоб цього більше не сталося? (відповідь команди майстрів виробничого навчання).

Методист оцінює команди, вручаючи жетони за правильні відповіді на запитання.

Методист: навчання педагогічного працівника триває все життя. Сучасні зміни в освіті, впровадження інформаційних технологій потребують нового підходу до підвищення фахової майстерності педагога. Важливу роль при цьому відіграє методична підготовка педагога. Пропоную виконати:

Вправа № 7. «Знавці інноваційних форм методичної роботи».

Назвіть інноваційні форми методичної роботи, які ви використовуєте у своїй роботі (кожний представник команди дає відповідь або демонструє відео).

Методист: шановні колеги! Ви всі сьогодні добре попрацювали. Не зважаючи на всі труднощі педагогічної роботи, я хочу, щоб Ви пам'ятали, що Ви на цій Землі сієте добре, вічне, здійснюєте підготовку кваліфікованих робітників з професій, які так потрібні зараз Україні в цей непростий для всіх час. Ви вчите учнів не боятися, не здаватися і вірити в себе. Кожен з вас приклад, що надихнув учнів на певні досягнення. Спасибі Вам!

День третій. Методична панорама «Використання електронних засобів навчання в освітньому процесі» (викладач Галаговець А.М.)

Електронний підручник «Устаткування підприємств харчування», розроблений викладачем спецдисциплін Галаговець А.М. успішно використовується на уроках. Рішенням експертної комісії з розгляду електронних підручників та посібників від 01.травня 2024 року (протокол № 2) та експертної комісії з професій торгівлі, сфери послуг, харчової промисловості

та туристичної діяльності від 29 грудня 2022 року (протокол № 4) електронному підручнику «Устаткування підприємств харчування» для здобувачів освіти надано гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі», який

зареєстрований у каталозі грифів навчальної літератури та навчальних програм за № 8.0002 – 2024.

День четвертий. Педагогічна майстерня: «Майстер-клас з приготування десерту «Анна Павлова» (майстер в/н

Назаренко
О.В.).

День п'ятий. Методична виставка: «Панорама методичних знахідок».

Підсумки методичного тижня.

Під час проведення виставки було визначено кращі виставкові матеріали, методичні розробки уроків, творчі інновації педагогічних працівників навчального закладу, виявлено носіїв кращого педагогічного досвіду.

ІНТЕРАКТИВНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Оксана ГАСИЧ, методист

Вищого професійного училища № 34 м. Виноградів

У сучасних умовах інтеграції України у світовий простір зростає потреба в підготовці активних і творчих особистостей, здатних мислити креативно. У зв'язку з високою динамічністю освітнього середовища для кожного педагога стає очевидною необхідність постійного й системного професійного навчання, коли принцип «освіта на все життя» набуває іншого значення «освіта впродовж всього життя». Сьогодні необхідність неперервної освіти зумовлена самим життям, інноваційною діяльністю освітніх закладів, потребами особистості постійно удосконалюватися, підвищувати свій професійний імідж і статус.

Метою всієї методичної роботи ВПУ № 34 м. Виноградів є вдосконалення рівня педагогічної майстерності, формування професійної компетентності педагогів, розвиток особистої культури і творчого потенціалу, спрямованого на підвищення якості освіти, а цьому сприяє активне використання інноваційних технологій. Розвиток професійної майстерності відбувається здебільшого безпосередньо в практичній діяльності педагога, за рахунок експериментальної

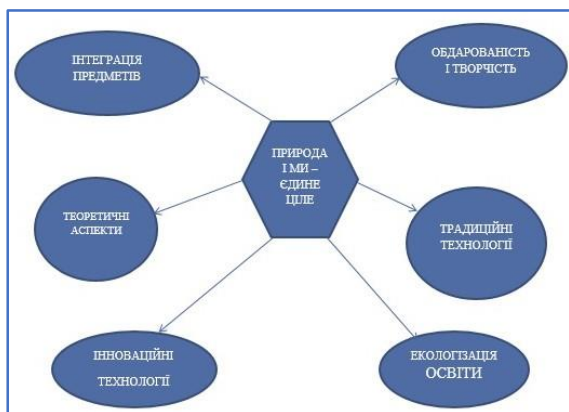
роботи, спілкування з колегами, коли йде осмислення (іноді й переосмислення) й засвоєння отриманих знань, коли будується власний стиль педагогічної діяльності. Для того, щоб цей процес не носив формальний характер, методисту важливо обирати такі заходи, що сприяли б підвищенню професійного рівня учасників: викликали потребу працювати з книгою, співпрацювати з колегою, брати участь у бесідах, дискусіях, мати свою позицію. Переконана, що в організації методичної роботи не може бути розподілу на нові і старі, сучасні і несучасні, оскільки їх ефект залежить від потреб, можливостей особистості та колективу. На мою думку, поставлені завдання можна найкраще вирішити, використовуючи інтерактивні, нетрадиційні форми організації роботи в поєднанні з традиційними формами та методами роботи з педагогами. Серед інноваційних технологій навчання важливого значення сьогодні набувають інтерактивні технології, які забезпечують максимальну активізацію комунікативної діяльності на занятті шляхом активного використання, зокрема групові форми міжособистісної взаємодії.

Одна з інтерактивних форм роботи, яку я використовую, – робота у малих «пульсуючих» групах, які легко змінюються, не є стабільними. Це дозволяє набуту навичок, які необхідні людині для спілкування та співпраці (співробітництва). Досвідом саме такої форми роботи я й хочу поділитися у цьому матеріалі.

Мікрогрупа – одна із форм колективної роботи, в якій, на відміну від методичної комісії, за визначальний критерій взято взаємну симпатію і, головне, інтерес до єдиної педагогічної ідеї. Створюється на добровільних засадах у складі 2-3 педагогів. Кожен учасник спочатку самостійно вивчає проблему або певний її аспект, потім доповідає колегам про результати. Після обміну думками педагоги спрямовують свою діяльність на практичну реалізацію ідеї: проводять відкриті, інтегровані, нетрадиційні заняття, виконують спільні проекти, організовують взаємовідвідування уроків та позакласних заходів тощо.

У чому ж суть цієї ідеї?

На підсумковому засіданні методичних комісій викладачам було запропоновано визначити декілька головних напрямків роботи щодо реалізації єдиної методичної проблеми на наступний навчальний рік, які й будуть пріоритетними при складанні плану роботи методичної комісії та в роботі кожного з членів комісії протягом навчального року. Наприклад, комісія

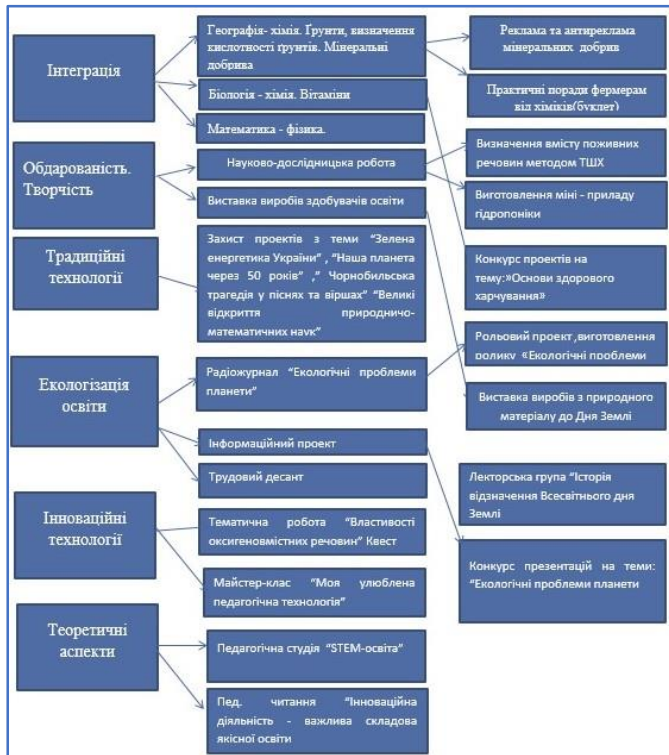

природничо-математичних та електротехнічних дисциплін визначила шість таких напрямів. Якщо під час освітнього процесу виникне зацікавленість певним питанням чи проблемою у викладача чи у здобувачів освіти, педагоги діляться цією ідеєю у групі вайбер, і в кого з колег ідея викличе зацікавленість, той і починає спільну роботу, яку організовує, допомагає методично правильно здійснити

чи оформити методист. Тобто моя роль як методиста – фасилітатора, здійснення супервізії, а сама організація та здійснення цих ідей для мене, як методиста, стає проектом, інколи й довгостроковим. Аналіз виконання цього проекту в кінці року

на підсумковому засіданні методичної комісії, дає можливість зробити висновки

про ріст педагогічної майстерності педагогів, їх активність та проблеми. Наприклад, вивчаючи тему з хімії «Мінеральні добрива. Поняття про кислотність ґрунтів», здобувачі освіти виявили зацікавленість у більш детальному вивченні цього питання, особливо про вплив добрив на стан ґрунтів, правила використання добрив, сучасні способи вирощування сільськогосподарської продукції.

Цими ідеями я поділилася у нашій групі у вайбері. Їх підтримала викладач географії, оскільки на уроках географії вивчають тему «Ґрунти». Після обговорення було прийнято рішення про проведення

інтегрованого заняття, а викладач біології спільно з здобувачами освіти долучилися до виконання мініпроєкту на тему «Наукові основи ведення фермерської діяльності. Практичні поради», результатом якого став буклет.

Далі ця ж ідея отримала подальший розвиток і був створений, спільно з майстрами електротехнічних дисциплін, міжгалузевий проєкт на тему «Вирощування зелені в умовах гідропоніки. Визначення їх якісного складу методом тонкошарової хроматографії», який переріс у експериментально-дослідницьку роботу (додаток).

Робота у таких «парах» зумовлена взаємною симпатією, зацікавленістю з боку здобувачів освіти і є корисною, живою, навчає роботі у команді і є продуктивною, оскільки завжди є реальний продукт: дослідницька робота, буклет, ґрунтовніші знання та вміння вчитися впродовж всього життя.

Іншим інтерактивним методом, який я використовую у своїй роботі з педагогами, є «Методичний марафон», який ми трохи змінили, залишивши його суть. Урок, поки що, залишається найефективнішою формою навчання. Вдосконалення його форми, використання інтерактивних методів на уроці – є актуальною темою, цікавою для всіх нас, педагогів. І кожний з нас вдосконалює, шукає ефективні прийоми, методи подачі матеріалу, перевірки знань, вмінь здобувачів освіти.

На одному із засідань мною було запропоновано тему «Використання одного з найрезультативніших прийомів роботи на певному етапі уроку». Кожний з викладачів підготував один з його «улюблених», ефективних прийомів роботи на

певному етапі уроку. Засідання ми проводимо у формі тренінгів, тобто починаємо з прийому «Криголам», анкетування чи за участі психолога. I-й етап **методичного марафону** – демонстрація прийому кожного з колег. II-й етап – обговорення, уточнення, пояснення, обмін думок з приводу цих прийомів. III-й етап – висновки

та пропозиції з використання чи вдосконалення прийомів, які найбільше сподобались, запрошення на урок, з використанням цих прийомів на практиці.

Зміни життя в сучасному світі вимагають і змін мети та призначення

сучасної освіти. Знижується функціональна значущість і привабливість традиційної організації навчання, передача «готових» знань від викладача до слухача перестає бути основним завданням навчального процесу.

Отже, можна зробити висновок, що методична служба училища є складовою системи неперервної освіти викладачів, системи професійного самовдосконалення педагога, яке можна уявити як рух від самоосмислення до самоствердження, самореалізації особистості. На якому б етапі професійного шляху не знаходився педагог, він ніколи не вважатиме свою освіту завершеною. Тільки в постійному творчому пошуку, єднанні технології навчання дорослих із самоосвітою педагогів відбувається вдосконалення професійних навичок й умінь, розвиток творчого потенціалу, самоствердження людини.

Слід зазначити, що використання нових форм і методів роботи, зокрема й інтерактивних, не є рішенням усіх педагогічних проблем. Просто перекреслити раніше придбаний педагогічний досвід не можна. Потрібно знайти оптимальний, компромісний варіант сполучення добре відомих, традиційних форм роботи з інноваційними методами і технологіями. Досягнення необхідних успіхів неможливе без відповідного науково-методичного забезпечення, спрямованого на формування професійної компетентності педагогічних кадрів, вироблення інноваційного, пошукового стилю їхньої діяльності, залучення до науково-дослідної та експериментальної роботи, збереження і розвитку творчого потенціалу всього педагогічного колективу.

Використані джерела

1. Положення про методичну роботу в професійно – технічному навчальному закладі.
2. Національна доктрина розвитку освіти. Книга керівника навчально-виховного закладу. Нормативні та інструктивно-методичні документи Міністерства освіти і науки України. - Х.: Торсінг плюс, 2006. – С.82- 96.
3. Масові форми методичної роботи з педагогами в сучасному навчальному закладі / за заг. ред. К.Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2004. – 128 с.
4. http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/v_1/30.pdf

МЕТОДИЧНИЙ ПАСПОРТ ПРОЄКТУ

Тема проєкту: Визначення вмісту поживних речовин у зелені в залежності від способу вирощування»

Заклад освіти: Вище професійне училище № 34 м. Виноградів

Керівники: Гасич О.П., викладач хімії, методист; Габікан О.В. майстер виробничого навчання електротехнічних дисциплін.

Учасники: здобувачі освіти 1 курсу з професії оператор з обробки та програмного забезпечення та 3 курсу, з професії електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування.

№ з\п	Основні засади діяльності	Короткий зміст основних засад діяльності	
1.	Загальні положення	Розвиток предметних компетентностей, науково-дослідницьких навичок, комунікаційних здібностей	
2.	Актуальність	Упровадження інноваційних методів навчання	
3.	Значущість	практична	Розвиток творчості, креативності здобувачів освіти
		соціальна	Навчання конкурентоздатних робітників,
4.	Навчальні предмети, що інтегруються у проєкті	Хімія, географія, біологія, електротехнічні дисципліни	
5.	Мета проєкту	Залучення здобувачів освіти до науково-дослідницької діяльності	
6.	Завдання проєкту	Виконати науково-дослідницьку роботу	
7.	Учасники проєкту	Викладачі училища, викладачі кафедри органічної хімії УжНУ, майстер виробничого навчання, здобувачі освіти	
8.	Строки виконання	1-й етап: березень-квітень; 2- етап: червень-серпень; 3-й етап: вересень-жовтень	
9.	Етапи реалізації проєкту	1-й етап: виготовлення міні приладу для гідропоніки; 2-й етап: вирощування петрушки у різних умовах(гідропоніка, теплиця і відкритий ґрунт) та підготовка зразків для дослідження; 3- етап: дослідження методом ТШХ якісного вмісту у зразках	
10.	Форма продукту проєктної діяльності	Наукова робота, презентація	
11.	Публікації та доповіді щодо проєкту	Участь у захисті наукових робіт у Малій Академії, виставці технічної творчості здобувачів освіти ЗП(ПТ)О	

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РОЗРОБЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ЗА КОРОТКОСТРОКОВИМИ ПРОГРАМАМИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ЧАСТКОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙ

*Марина РОЛДУГІНА, методист
КЗ «Берегівський професійний ліцей
сфери послуг» Закарпатської обласної ради*

Сучасна професійна освіта вимагає нових технологій, форм та інновацій, здатних забезпечити високу якість підготовки й перепідготовки незанятого населення. Така освіта повинна надавати розширення можливостей здобуття професійних навиків для різних категорій населення через короткострокові програми навчання частковим професійним кваліфікаціям. Основне завдання будь-яких курсів за професією – це можливість освоїти робітничу професію або підтягти рівень знань по наявній вже спеціальності.

Тому з вересня 2022 року на запит роботодавця готельно-ресторанного комплексу «Термальні води «Жайворонок» наш заклад освіти розпочав навчання за частковими кваліфікаціями з професії офіціант для робітників закладу громадського харчування, 14-ти молодих вмотивованих юнаків та дівчат. Курсова перепідготовка здійснювалася за груповою формою навчання з урахуванням вимог замовника а саме: гнучкі графіки занять, підкріплення отриманої теорії на практичних уроках, кваліфіковані викладачі з сучасним поглядом на освітній процес. Для слухачів курсів проводились уроки теоретичного навчання у ліцеї, а практична частина – на базі закладу замовника, тобто в реальних умовах, де слухачі в подальшому і будуть працювати з використанням новітнього сучасного професійного обладнання. На даний час проведених курсів короткострокового навчання частковим професійним кваліфікаціям із професій офіціант проведено вже три, за цей час видано 42 сертифікати для слухачів.

Для забезпечення якісних результатів навчання зразу було створено робочу групу, першочерговою метою якої була розробка навчальної програми із врахуванням усіх вимог замовника, плануванням уроків теоретичного навчання, графіком проведення практичних занять, підготовкою тестових завдань для контролю здобутих знань. До складу робочої групи ввійшли викладач спецдисциплін, майстер виробничого навчання відповідного профілю та методист ліцею. При складанні навчальної програми сформовано її мету згідно теми, визначено кваліфікаційний рівень НРК (національна рамка кваліфікації) та встановлено рівень освітніх знань слухачів. Наступний етап, над яким працювала група - це формування структури навчальної програми. На засіданнях при обговоренні було визначено, що на теоретичні заняття буде виділено 15 годин, на практичні заняття - 42 години, для тестування знань – 1 година, виконання комплексної практичної роботи - 2 години, разом – 60 годин. За основу навчальної програми цих курсів використано стандарт професійної (професійно-технічної) освіти 5123.I.56.10-2017 «Офіціант» (кваліфікація: 3 розряд») та професійний стандарт «Майстер ресторанного обслуговування» (наказ Мінекономіки від 17 серпня 2021 року № 413-21).

підтримка України», на базі нашого закладу освіти було проведено ще одне короткострокове навчання для дорослого населення з професії пекар.

Завершивши експрес курс по складанню навчальних програм за частковими кваліфікаціями офіціант, методист, викладач спецдисциплін та майстер виробничого навчання з професії пекар розробили навчальну програму з підготовки робітників за видом роботи «Випікання хліба та хлібобулочних виробів».

При розробці програми обов'язковою складовою було чітке розуміння та опис видів робіт, які опановуватиме слухач, оскільки згідно з цим формується мета та очікувані результати навчання. Слід зауважити, що в склад робочої групи залучена і бухгалтерія ліцею, адже складання програми без розрахунку вартості - неможливе.

При розробці цієї програми робоча група визначила, що структура охопить такі результати навчання: підготовка сировини для приготування тіста; приготування різних видів тіста: пшеничного житнього і житньо-пшеничного; формування різних видів хліба і хлібобулочних виробів; випікання хлібобулочних виробів. Це дасть можливість слухачам за короткий термін опанувати основні знання та навки при приготуванні та випіканні хліба та хлібобулочних виробів.

При складанні змісту навчальної програми визначались результати навчання, за якими слухачі будуть отримувати знання, уміння та виконувати завдання для демонстрації та оцінювання. Звичайно, всі робочі матеріали зіставлено із стандартом професійної (професійно-технічної) освіти 7412.C.10.70 – 2018 «Пекар» (кваліфікація: 3 розряд»), визначено кількість годин на результат навчання та надано посилання на інформаційно-методичне забезпечення.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ					
Результат навчання	Знання	Уміння	Опис результатів навчання	Кількість годин	Інформаційно-методичне забезпечення
Підготовка сировини для приготування тіста	Правила та порядок догляду за милою безпечної праці при вступі в цукрову маюну, мучнишину, обробку маюну та устаткування. Зона безпеки та її охорона. Знає безпечно та відповідально працювати з мучнишкою і цукровою маюною. Визначає виробничі фактори, впливає до своєчасного, спеціалізованого та інших засобів виробничого захисту: правила підготовки та вступу в цукрову маюну та вступу в мучнишину устаткування, виробничого захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту.	Забезпечити для заняття з мучнишкою та цукровою маюною.	Організувати робоче місце і доглядати за ним; підготувати цукрову маюну та вступити в роботу; доглядати за мучнишкою та цукровою маюною; використовувати засоби захисту.	2	https://yupif.net/revizor/5381/6/
Підготовка сировини для приготування тіста	Правила та порядок догляду за милою безпечної праці при вступі в цукрову маюну, мучнишину, обробку маюну та устаткування. Зона безпеки та її охорона. Знає безпечно та відповідально працювати з мучнишкою і цукровою маюною. Визначає виробничі фактори, впливає до своєчасного, спеціалізованого та інших засобів виробничого захисту: правила підготовки та вступу в цукрову маюну та вступу в мучнишину устаткування, виробничого захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту.	Забезпечити для заняття з мучнишкою та цукровою маюною.	Організувати робоче місце і доглядати за ним; підготувати цукрову маюну та вступити в роботу; доглядати за мучнишкою та цукровою маюною; використовувати засоби захисту.	2	https://yupif.net/revizor/5381/6/
Підготовка сировини для приготування тіста	Правила та порядок догляду за милою безпечної праці при вступі в цукрову маюну, мучнишину, обробку маюну та устаткування. Зона безпеки та її охорона. Знає безпечно та відповідально працювати з мучнишкою і цукровою маюною. Визначає виробничі фактори, впливає до своєчасного, спеціалізованого та інших засобів виробничого захисту: правила підготовки та вступу в цукрову маюну та вступу в мучнишину устаткування, виробничого захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту.	Забезпечити для заняття з мучнишкою та цукровою маюною.	Організувати робоче місце і доглядати за ним; підготувати цукрову маюну та вступити в роботу; доглядати за мучнишкою та цукровою маюною; використовувати засоби захисту.	2	https://yupif.net/revizor/5381/6/
Підготовка сировини для приготування тіста	Правила та порядок догляду за милою безпечної праці при вступі в цукрову маюну, мучнишину, обробку маюну та устаткування. Зона безпеки та її охорона. Знає безпечно та відповідально працювати з мучнишкою і цукровою маюною. Визначає виробничі фактори, впливає до своєчасного, спеціалізованого та інших засобів виробничого захисту: правила підготовки та вступу в цукрову маюну та вступу в мучнишину устаткування, виробничого захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту.	Забезпечити для заняття з мучнишкою та цукровою маюною.	Організувати робоче місце і доглядати за ним; підготувати цукрову маюну та вступити в роботу; доглядати за мучнишкою та цукровою маюною; використовувати засоби захисту.	2	https://yupif.net/revizor/5381/6/
Підготовка сировини для приготування тіста	Правила та порядок догляду за милою безпечної праці при вступі в цукрову маюну, мучнишину, обробку маюну та устаткування. Зона безпеки та її охорона. Знає безпечно та відповідально працювати з мучнишкою і цукровою маюною. Визначає виробничі фактори, впливає до своєчасного, спеціалізованого та інших засобів виробничого захисту: правила підготовки та вступу в цукрову маюну та вступу в мучнишину устаткування, виробничого захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту, засоби захисту.	Забезпечити для заняття з мучнишкою та цукровою маюною.	Організувати робоче місце і доглядати за ним; підготувати цукрову маюну та вступити в роботу; доглядати за мучнишкою та цукровою маюною; використовувати засоби захисту.	2	https://yupif.net/revizor/5381/6/

Під час складання програми робоча група зосередилася на розробці загальних та ключових компетентностей, які розвиваються у слухачів в процесі навчання та надають їм здатність усвідомлювати важливість свого трудового внеску в досягнення колективу. Це – оперативність у прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи; відповідальне ставлення до професійної діяльності. Слухачі навчаються діяти в нестандартних ситуаціях, працювати в команді, дотримуватись професійної етики, запобігати конфліктних ситуацій тощо. У програмі короткострокових курсів за видом робіт «Випікання хліба та хлібобулочних виробів» оцінювання результатів навчання передбачало тестування теоретичних знань, виконання комплексних практичних робіт, адже будь-яке навчання повинно бути оціненим. На виконання 40 тестових завдань було виділено 45 хвилин. У разі виконання тестових завдань на 60 % і більше, виконується ще комплексна практична робота.

На момент закінчення курсів при виконанні комплексної практичної роботи

Що час навчального процесу в слухачів розвиваються загальні та ключові компетентності, які називають такі:

- Усвідомлення важливості свого трудового внеску в досягнення колективу.
- Оперативність в прийнятті правильних рішень у пошукатих ситуаціях під час роботи.
- Відповідальність ставитися до професійної діяльності.
- Діяти в несприятливих ситуаціях.
- Працювати в команді.
- Дотримання професійної етики.
- Запобігати конфліктним ситуаціям.
- До адимативності та стресостійкості.
- Дотримання професійних та етичних норм поведінки.

Процедура, методи та інструменти оцінювання

Процедура оцінювання результатів виконання роботи з підготовки сировини, замшування тіста, формування тістових заготовок та випікання хліба та хлібобулочних виробів

На виконання 40 тестових завдань виділяється 45 хвилин.

Критерії оцінювання: оцінка правильності відповіді на запитання 1 бал. За тест – 40 балів.

Передк тестових завдань у Додатку 1.

Виконання комплексної практичної роботи:

Забезпечити повне продемонструвати виконання роботи з підготовки сировини, замшування тіста, формування тістових заготовок та випікання хліба та хлібобулочних виробів

Що час вихідного контролю слухачу пропонується виконати тестові завдання. У разі, якщо слухач мав правильні відповіді на 60 % і більше тестових завдань, тоді допускається до виконання комплексної практичної роботи.

Технологія оцінювання співставлення продемонстровані параметри діяльності та або характеристик продукту діяльності з заданими еталонами та стандартами з наступним аргументуваним складовою балів в наступній таблиці.

На виконання комплексної практичної роботи виділяється 5 академічних годин.

У разі, якщо слухач з сумою балів комплексної практичної роботи отримав до 60% від максимально можливих балів, такий результат не зараховується.

Передк комплексних практичних робіт у Додатку 2

Критерії оцінювання комплексної практичної роботи:

Результат завдання	Показник якості виконання роботи	Шкала оцінювання
1	Підготовка сировини до виробництва	1-3
1.1	Правильність організації робочого місця	1-3
1.2	Правильність підготовки (прочищення) борошна та інших сировини сировини	1-3
1.3	Кількість підготовленої сировини (борошно, сировина, яєця та ін.) до використання	1-3
2	Підготовка пшеничного тіста	1-3
2.1	Дотримання технологічної послідовності підготовки пшеничного тіста окремими елементарними способами	1-3
2.2	Дотримання послідовності замішування для сировини (допускається сировини)	1-3
2.3	Висока якість готовності сировини, обсягу або біологічного тіста із організаторами пшеничного тіста	1-3
2.4	Дотримання технологічної послідовності підготовки пшеничного тіста для складових виробів окремими способами (біологічного тіста, булочки)	1-3
2.5	Висока якість оформлення, формування та відокремлення виробів	1-3
2.6	Дотримання правил користування інструментами та апаратами	1-3
3	Підготовка життєвого та життєво-пшеничного тіста	1-3
3.1	Дотримання технологічної послідовності підготовки життєвого тіста на наступні етапи	1-3
3.2	Висока якість життєвого тіста	1-3
3.3	Дотримання технологічної послідовності підготовки життєвого тіста на наступні етапи	1-3
3.4	Висока якість життєвого тіста	1-3
4	Формування та випікання тістових заготовок	1-3
4.1	Якість оформлення тіста вручну: поділу тіста на шматки, округлення тістових заготовок, укладання заготовок на сортового виставлення	1-3
4.2	Висока якість оформлення та сортування тістових заготовок	1-3
4.3	Висока контрольованість температурний та паровий режимів виставлення сировини	1-3
5	Випікання пшеничного та життєво-пшеничного тіста та булочки, виробів	1-3
5.1	Правильна та правильність підготовки сировини життєвого тіста до роботи	1-3
5.2	Висока якість підготовки сировини життєвого тіста до роботи	1-3
5.3	Висока контрольованість температурний та паровий режимів в процесі випікання життєво-пшеничного тіста	1-3
5.4	Висока якість готовності та якість пшеничного тіста, правильність розподілення між окремими елементами виробу (яєця)	1-3
6	Якість	50

ТЕХНОЛОГІЧНЕ ОСНАЩЕННЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ НАВЧАННЯ:

№ п/п	Найменування	Кількість на групу осіб для виконання практичних завдань	Кількість на групу осіб для групування
1.	Облігативка:		
1.	Прочищення	1	1
2.	Шнек (чистка (прочищення))	1	1
3.	Шнек дозозважувач	1	1
4.	Устаткування машина	1	1
5.	Лінійка	4	4
11.	Ваги електронні	4	4
19.	Лінійка	15	15
26.	Стандартний стакан	2	2
28.	Листки різного об'єму	8	8
29.	Листи металеві	15	15
30.	Форми для випікання	15	15
	Додаток 1		
1.	Сирок	1	1
2.	Пилок	1	1
3.	Сито	5	5
4.	Ножі металеві	1	1
5.	Ножі фігурні	1	1
7.	Ножі	1	1
8.	Різка для тіста	1	1
9.	Таргет	1	4
10.	Висока	50	50
11.	Лінійка	15	15
13.	Кількість сировини	1	1
14.	Висока в сортуванні	5	5
15.	Кількість	1	1

ВИКОРИСТАНІ ДжЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Багатофункціональний класифікатор професійних занять, виможок та кваліфікацій – Режим доступу: <http://data.europa.eu/ess/occupation/553a2a71-c5-410c-a71-c531692b5e50>. <http://data.europa.eu/ess/occupation/553a2a71-c5-410c-a71-c531692b5e50>

2. Національний класифікатор України ДК 003 «Класифікатор професій» – Режим доступу: http://www.pnu.gov.ua/Profession/Profession_Ukr/464-46162e8-2771-4ac3-99ef-1d4b65f336af&tag=КласифікаторПрофесій-Побук

3. Професійний стандарт «Майстер ресторанного обслуговування». – Режим доступу: http://www.pnu.gov.ua/Profession/Profession_Ukr/464-46162e8-2771-4ac3-99ef-1d4b65f336af&tag=КласифікаторПрофесій-Побук

4. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти 7412.C.10.70 «2018 «Пекар» – Режим доступу: http://www.pnu.gov.ua/Profession/Profession_Ukr/464-46162e8-2771-4ac3-99ef-1d4b65f336af&tag=КласифікаторПрофесій-Побук

кожен повинен продемонструвати виконання робіт з підготовки сировини, замшування тіста, формування тістових заготовок та випікання хліба і хлібобулочних виробів. На виконання комплексної практичної роботи виділяється 5 академічних годин. Оцінювання практичної роботи слухача проводилося згідно з таблицею критеріїв оцінювання комплексної практичної роботи.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ВИХІДНОГО КОНТРОЛЮ

1. Скільки існує сортів пшеничного борошна:

- 3 сорти;
- 2 сорти;
- 5 сортів;
- 4 сорти;

2. Якому життєвому борошну властивий сірий колір, із помітними частинками оболонок зерна?

- облігативному;
- високому;
- крутиччаті;
- білому;

3. Якому життєвому борошну властивий білий колір із жовтуватим або сірим відтінком?

- високому сорту;
- білому сорту;
- білому сорту;
- білому сорту;

4. Для чого необхідно просівати борошно?

- для видалення сторонніх домішок;
- для більшого дозозважувача;
- для об'єднання борошна повторно;
- для об'єднання борошна повторно;

5. Назвіть показники якості, який не впливає на хлібопекарські властивості пшеничного борошна:

- кількість і якість клейковини;
- біологічність;
- вміст;
- вміст;

6. Вкажіть технологічні властивості борошна.

- кислотність, сопливість, ароматність і гіркоту;
- вміст;
- твердість, теплоємність, водопоглинальна здатність і "сила" борошна;
- пластичність, еластичність, пружність;

7. Назвіть життєво-пшеничне борошно

- суміш 60% життєво-пшеничного і 40% життєво-пшеничного;
- суміш 70% життєво-пшеничного і 30% життєво-пшеничного;
- суміш 60% життєво-пшеничного і 40% життєво-пшеничного;
- суміш 50% життєво-пшеничного і 50% життєво-пшеничного;

8. Якої консистенції має бутя опара:

- рідкої;
- сметано подібної;
- желеподібної;
- желеподібної;

9. Допустима кількість вологості борошна складає:

- 15 – 16%;
- 13 – 12%;
- 16 – 13%;
- 16 – 13%;

ПРИКЛАДИ КОМПЛЕКСНИХ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ (до 5 годин)

Комплексно-практичне завдання №1 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний, випарити тісто, заготовку для виставлення.
- Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №2 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний «Домашній», випарити тісто, заготовку для виставлення.
- Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №3 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний «Український», випарити тісто, заготовку для виставлення.
- Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №4 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний «Розалина» в сортуванні, випарити тісто, заготовку для виставлення.

4. Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний, випарити тісто, заготовку для виставлення.

5. Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №5 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний формий, випарити тісто, заготовку для виставлення.
- Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №6 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний формий, випарити тісто, заготовку для виставлення.
- Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №7 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний «Український», випарити тісто, заготовку для виставлення.
- Випекти хліб дотримуючись температурного та парового режимів.

Комплексно-практичне завдання №8 із професії: 7412 «Пекар»

- Організувати робоче місце.
- Підготувати сировину до використання: борошно, воду, сіль, дріжджі, цукор, яєця та ін.
- Підготувати життєво-пшеничне тісто окремими способами, випарити тісто на борошні.
- Сформувати з виробленого тіста хліб життєво-пшеничний «Розалина» в сортуванні, випарити тісто, заготовку для виставлення.

Тестові завдання вихідного контролю та комплексно-практичні завдання формувалися згідно результатів навчання за пройденим матеріалом слухачами курсів під час навчання. У навчальній програмі обов'язково висвітлено технологічне оснащення і інструменти, необхідні для навчання та список використаної літератури. Наші слухачі отримали нові можливості для кар'єрного зросту та підтвердили свої компетентності, здобути при короткостроковому навчанні частковим професійним кваліфікаціям, що дуже важливо в умовах безробіття та необхідності отримувати нові кваліфікації через самоосвіту.

Щиро вдячні ГО «Міжнародна фундація розвитку» за проєкт «Розвиток трудового потенціалу» за плідну співпрацю. Адже, в умовах війни, коли України потребує працівників багатьох професій, цей проєкт допомагає пройти навчання та перепідготовку дорослим, у тому числі переселенцям, підвищити кваліфікацію та отримати нові навички. Такі короткострокові курси спрямовані на сприяння у здобутті нових знань та навичок, розвиток професійних вмінь для подальшого

працевлаштування та конкурентоспроможності на ринку праці для представників усіх регіонів України.

На сьогоднішній час освіта дорослих забезпечує реальний та необхідний зв'язок навчання і виховання з політичною, економічною та суспільною системою країни, створює умови для задоволення освітніх потреб громадян, їхніх можливостей з метою професійного розвитку та самореалізації, підвищення ефективності й результативності життєдіяльності.

САМООСВІТА ЯК ЗАПОРУКА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА

Любов-Зоряна БАЛОГ, методист КЗ «Мукачівський професійний аграрний ліцей ім. М. Данканича» Закарпатської обласної ради

Педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру

Із Закону України «Про освіту»

Система професійної освіти призначена для задоволення потреб різних галузей у підготовці робітничих кадрів на рівні сучасних вимог. Одним з головних завдань відповідно до Закону України «Про професійно-технічну освіту» є задоволення потреб економіки країни у кваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці робітниках. Виходячи з вище сказаного, постає нагальна потреба у висококваліфікованих і компетентних педагогічних працівниках. Не є таємницею, що частина педагогів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти – це люди, які добре володіють професією і мають технічну освіту, але в них недостатня педагогічна підготовка, інша частина – це педагоги, які отримали педагогічну спеціальність, але мають недостатні знання з профілю підготовки кваліфікованих робітників. Таким чином, пріоритетним напрямом у вирішенні цієї проблеми, є вдосконалення педагогічної майстерності шляхом розвитку самоосвіти.

Об'єктивні потреби вдосконалення освіти ведуть до кардинального підвищення ролі і значення методичної роботи, яка спрямована на формування професійної компетентності, збереження та розвитку творчого потенціалу всього колективу, вироблення інноваційного стилю діяльності, підготовки викладачів і майстрів виробничого навчання до пошукової роботи. Рівень методичної роботи є одним з найважливіших критеріїв оцінки діяльності професійного закладу, оскільки її кінцевим результатом є знання, вміння, навички, розвиток творчих можливостей здобувачів освіти. Адже саме через систему методичної роботи відбувається вдосконалення освітнього процесу й підвищення професійного рівня педагогічних працівників. Так, у 2023/2024 н. р. 8 педагогічних працівників ліцею пройшли курси підвищення кваліфікації в Навчально-методичного центру ПТО ПК ІІІ у Хмельницькій обл. та Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти ДВНЗО «УМО».

Основним завданням методичної роботи в ліцеї є активізація творчих здібностей викладачів та майстрів виробничого навчання. Сьогодні вимагає творчого педагога, який прагне і вміє вдосконалювати свою майстерність,

знаходить нові, більш досконалі методи, творчо застосовує кращий досвід, досліджувати свою роботу і роботу колег.

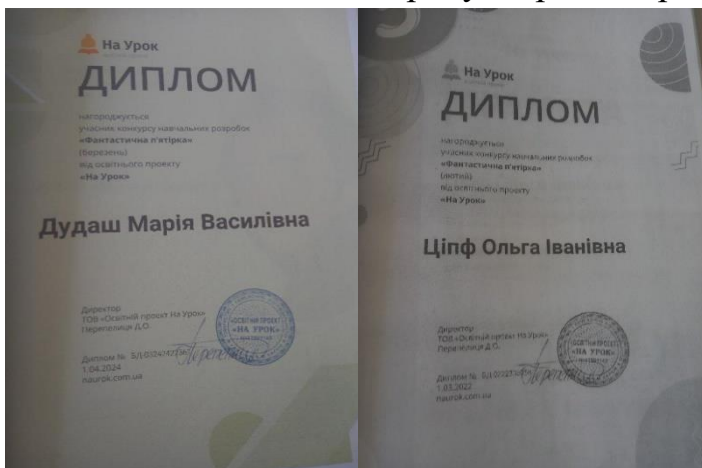
Одним із найбільш ефективних засобів підвищення фахового та методичного рівня викладача, майстра виробничого навчання є самоосвіта. Самоосвіта – це процес свідомої самостійної пізнавальної діяльності, який здійснюється добровільно, планується, керується й скеровується самим педагогом. Однак людина не завжди здатна самостійно вибирати напрям самоосвіти, зробити це якомога точніше та в результаті отримати найнеобхідніший результат. Завданням методичної служби ліцею є надання допомоги педагогам у формуванні й удосконаленні навичок самоосвітньої діяльності, що передбачає такі види роботи як систематичне консультування з питань організації самоосвіти, допомога педагогам у визначенні сильних і слабких позицій з метою подолання труднощів, постійне інформування педагогів про новий педагогічний досвід, підготовка й надання методичних рекомендацій щодо актуальних проблем теорії та практики.

Потреба у розвитку самоосвітньої діяльності педагогів КЗ «МПАЛ ім. М. Данканича» ЗОР зумовлена ще й реалізацією єдиної методичної проблеми «Формування професійних життєвих компетентностей та розвиток самоосвіти з використанням ІКТ».

На засіданнях методичних комісій методистами піднімаються питання з організації самоосвіти, а саме: проводяться індивідуальні бесіди з педагогами про основні напрямки їх самоосвіти, надаються рекомендації з метою підвищення педагогічної ефективності уроків та занять, стимулювання до науково-дослідницької роботи, ознайомлення з новинками психолого-педагогічної літератури, надається допомога в узагальненні власного досвіду, підбиття підсумків самоосвітньої роботи педагога, формується аналіз якісних підсумків освітнього процесу.

Викладачі ліцею з року в рік покращують рівень самоосвіти на різних освітніх платформах, є учасниками

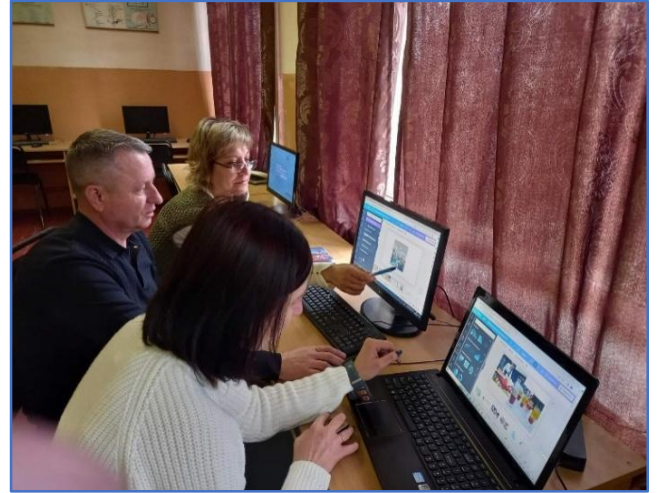

тренінгів, майстер-класів, наукових конференцій, форумів. Як результат, за свою активність, одержали багато сертифікатів.

За участь у формуванні освітнього простору бібліотеки авторських розробок для вчителів "На Урок" викладачки Марія Дудаш та Ольга Ціпф нагороджені грамотами, їм оголошено подяки

За активне поширення власного педагогічного досвіду серед спільноти освітян України, дипломом конкурсу навчальних розробок «Фантастична п'ятірка» нагороджені найактивніші педагоги ліцею.

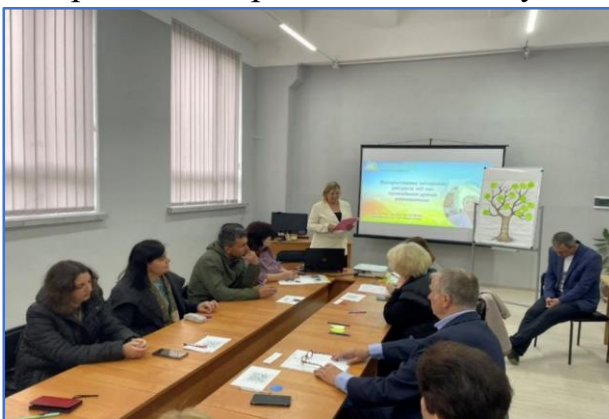
У рамках роботи Школи ІТ-компетентності з метою **підвищення рівня**

цифрової компетентності педагогічні працівники ліцею проходять щорічне навчання, організоване методистами НМЦ ПТО в Закарпатській області.

Так, в лютому 2024 року, проведено навчання за програмою «Створення візуального контенту за допомогою онлайн-інструменту Canva». Учасники вчилися створювали презентації, листівки, візитівки відеоматеріали, будували діаграми, додавали візуальні об'єкти, інтерактивні елементи, відеоматеріали, тексти, зображення, творчо підійшли до створення власного проєкту, проявляли високу зацікавленість в опануванні онлайн-інструменту.

Викладачка математики **Синяк М.М.** три роки поспіль покращує свій самоосвітній рівень з опанування сучасними цифровими засобами навчання, проходячи навчання, дистанційні курси на базі НМЦ ПТО у Запорізькій та Сумській областях. У результаті навчання «Genial.ly для сучасного педагогічного працівника» опанувала практичні навички з створення та використання інфографіки, інтерактивного плакату, інтерактивної презентації, застосування

розширень інтернет-ресурсу Genial.ly для створення освітнього контенту.

Одним із методів вимірювання результативності самоосвітньої діяльності педагогів поширення досвіду роботи педагога є виступи на засіданнях методичних об'єднань, науково - практичних конференціях та педагогічних читаннях. У квітні 2024р. Марія Синяк виступила з доповіддю «Використання інтернет-ресурсів під час проведення уроків математики» на

«Використання інтернет-ресурсів під час проведення уроків математики» на

засіданні обласної методичної секції викладачів природничо-математичного циклу (математиків) та отримала сертифікат. Участь педагога у заході такого рівня має велике значення, адже на цих зустрічах викладачі діляться досвідом роботи, обговорюють шляхи організації освітнього процесу з точки зору компетентнісного підходу.

Система самоосвітньої роботи педагогів КЗ «МПАЛ ім. М. Данканича» ЗОР передбачає поточне і перспективне планування, підбір раціональних форм та засобів засвоєння і збереження інформації, оволодіння методикою аналізу і засобами узагальнення свого та колективного досвіду та поступового освоєння методів дослідницької діяльності.

Матеріал, зібраний у процесі самоосвіти педагогічні працівники ліцею зберігають у вигляді карток, тематичних папок, особистого щоденника самоосвітньої діяльності.

У методичному кабінеті ліцею на допомогу педагогам у їхній самоосвітній діяльності сформовано банк матеріалів: списки рекомендованої для самостійного опрацювання літератури, рекомендовані плани самоосвітньої діяльності, зразки рефератів, портфоліо за наслідками самоосвітньої діяльності, новинки психолого-педагогічної літератури.

Показником ефективності педагогічної самоосвіти є, насамперед, якість організованого педагогом освітнього процесу, якість знань учнів з предмета та результативність **участі здобувачів освіти в конкурсах та інтернет-олімпіадах**, які не лише піднімають

стандарти навчання, а й дозволяють учням проявляти свої здібності. Ліцей є осередком навчання, де підлітки розвивають не лише теоретичні знання, але і вміння застосовувати їх на практиці. Саме знань і вміння участь в онлайн – олімпіаді «Осінь-2023» (освітній проєкт «На Урок»).

такою нагодою для перевірки застосовувати їх на практиці стала

Організатори проєкту «На Урок» проводять цікаві та інноваційні конкурси, спрямовані на розвиток креативності, літературної культури та патріотизму серед молоді. Викладачки ліцею Дудаш М.В. та Мучичка Г.А. залучили до участі в конкурсі 51 здобувач освіти. Такі конкурси не тільки збагачують освітню програму, а й роблять її

більш цікавою та насиченою. Кожен учасник став частиною важливого процесу вивчення та усвідомлення цінностей, які Ольга Кобилянська внесла у національну культуру. Всі здобувачі освіти, які взяли у цьому конкурсі, отримали сертифікати учасника.

Дипломом I ступеня нагороджено 7 здобувачів освіти, Дипломом II ступеня – 7 здобувачів освіти, Дипломом III ступеня – 10 здобувачів освіти. Викладачки Дудаș М.В. та Мучичка Г.А. отримали Подяку від проекту «На Урок» за підготовку учнів до Всеукраїнського конкурсу.

Важливою ділянкою роботи педпрацівників є організація роботи з обдарованими учнями, головним завданням якої є створення максимально сприятливих умов для розвитку інтелектуально здібної та обдарованої молоді. При цьому враховуємо особливості мотиваційної сфери учнів випускних груп, а саме: мотивація продовження навчання у вищих навчальних закладах, вибір предмета з позиції майбутнього.

Протягом понад двох місяців старшокласники, студенти перших курсів коледжів, педагоги з усієї країни надсилали свої творчі роботи на конкурс есе «Моя Україна», який проводив музей «Голоси мирних» Фонду Ріната Ахметова. Фонд отримав майже 4 тисячі есе – це рекордна кількість. За підтримки викладачки української мови та літератури Марії Василівни Дудаș одним із учасників конкурсу став **Михайло Гегедош**, здобувач освіти 2 курсу, який став фіналістом та отримав Диплом. Його есе на тему «Чому бути українцем – це моя суперсила» вражає своєю глибиною. Відзнака Михайла у фіналі конкурсу – це успіх для усієї нашої ліцейної

спільноти, та найважливіше – це ще один доказ того, що справжні таланти ростуть на українській землі, виховуються в ЗП(ПТ)О.

З 20 жовтня до 30 грудня 2023 року здобувачі освіти II – III курсів ліцею брали участь в онлайн-конкурсі «Українська мова: від А до ...200 балів на НМТ/ЗНО» від проекту «На Урок». Наші учасники показали хороші результати: 18 здобувачів освіти нагороджені Дипломами I, II, III ступенів. Викладачки ліцею

Марія Дудаш та Ганна Мучичка отримали Подяки за підготовку учнів до Всеукраїнського конкурсу. Спільна робота та взаємна підтримка виявилися ключовими факторами у досягненні успіху. Ми віримо, що цей конкурс став важливим етапом у розвитку мовної культури та умінь майбутніх абітурієнтів.

Одним із яскравих прикладів такої інноваційної діяльності став **Всеукраїнський конкурс «#ТГШ210: Таємниця генія Шевченка»** від освітнього проєкту «На Урок». Основною метою цього конкурсу є не лише відзначення

Шевченківських днів, а й активізація творчого потенціалу молоді, популяризація української літератури та мистецтва, виховання патріотизму і розвиток національної самосвідомості серед молодого покоління. Під керівництвом викладачки української мови та літератури Марії Дудаш здобувачі долучилися до конкурсу і в результаті отримали сертифікати: 18 переможців I ступеня, 4 – II ступеня, 2 – III ступеня.

Здобувач освіти I курсу з професії слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, водій автотранспортних засобів

(категорія «С») **Іван Пацкан** під керівництвом вчителя хімії Михайла Лендела взяв участь у **Фестивалі учнівських та студентських проєктів з хімії**, організованого Полтавським національним педагогічним університетом ім. В.Г. Короленка спільно з ДНУ «Інститут модернізації освіти», Полтавською академією неперервної освіти ім. М.В. Остроградського. Його проєкт на тему «Жувальна гумка: користь чи шкода» викликав неабияку зацікавленість конкурсної комісії, яка відзначила хист до наукових досліджень. За результатами фестивалю Іван отримав Диплом, що спонукатиме досягати вершини професійного розвитку в майбутньому, а

його наукова розробка увійшла до збірки паспортів проєктів із хімії, які презентували на фестивалі.

Тож, методична служба ліцею є складовою системи неперервної освіти вчителів, професійного самовдосконалення педагога, яке можна уявити як рух від самоосмислення до самоствердження, самореалізації особистості. На якому б етапі професійного шляху не знаходився педагог, він ніколи не вважатиме свою освіту завершеною. Тільки в постійному творчому пошуку, єднанні технології навчання із технологією самостійної роботи відбувається вдосконалення професійних навичок й умінь, розвиток творчого потенціалу, самоствердження

людини як успішної особистості, що самореалізовується. За словами Бена Світленда, «Успіх – це шлях, а не мета».

Підсумком самоосвітньої роботи в ліцеї є творчий звіт педагога, одна із форм методичної роботи, яка направлена на розвиток ініціативи, узагальнення і поширення досвіду. Важливим для педагога повинно стати набуття таких професійних характеристик, як: мобільність, гнучкість, здатність адаптуватись у соціальних змінах, бути конкурентоспроможним, готовим до успішного вирішення проблем у світі, що динамічно змінюється. Саме тому в практиці роботи застосовуємо інноваційні форми методичної роботи (педагогічні семінари-тренінги, семінари з використанням інтерактивних технологій, творчі звіти педагогів, педагогічні читання), за допомогою яких вирішується основне завдання: підвищення професійної компетентності педагогів.

Наприкінці навчального року проводимо анкетування педагогічних працівників, яке допомагає нам виявити труднощі в роботі, спрогнозувати результативність методичної роботи. На основі результатів моделюємо структуру, зміст і форми методичної роботи. Це дає необхідну інформацію для планування роботи на наступний навчальний рік, для планування індивідуальної допомоги. У процесі методичних рекомендацій застосовуємо диференційований підхід до організації самоосвіти педагогів при цьому враховуємо стаж роботи педагогічних працівників, а також рівень володіння комп'ютерних навичок.

Вважаємо, що завдання методичної служби полягає тому, щоб підказати, допомогти кожному педагогу визначити для себе обсяг, зміст і форми індивідуальної роботи. Важливо, щоб самоосвіта для педагога стала необхідністю, тому що тільки за такої умови він досягає поставленої мети, творчо зростає, а головне – бачить і розвиває здібності здобувачів освіти.

Список використаних джерел:

1. <https://naurok.com.ua/samoosvita-pedagogiv-yak-skladova-metodichno-roboti-29604.html>
2. <https://vseosvita.ua/library/embed/010080t6-55e4.doc.html>

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ОСОБИСТОГО БРЕНДУ МЕТОДИСТА

*Наталія ГУЗИНЕЦЬ, методист,
КЗ «Білківський професійний аграрний ліцей» ЗОР*

Сьогодення освіти багатогранне та надзвичайно динамічне. Іноді бракує часу на чітке апробування того, що планується до реалізації. Запити нинішнього суспільства суттєво відрізняються від тих, що існували всього лише кілька років тому. І тому, одне із завдань методичної роботи на сучасному етапі є активізація творчих здібностей викладачів та майстрів виробничого навчання, формування нового типу педагога - педагога-новатора, справжнього фахівця.

Успіх освітнього процесу залежить від того, чи відмовиться педагог від стереотипів минулих часів, чи готовий він будувати стосунки із здобувачами освіти на принципах гуманізму. Дійсність вимагає позбутися звичних установок,

шукати нові форми спілкування як із здобувачами освіти, як із їхніми родинами, так із викладачами.

Зараз важливого значення набуває інноваційна діяльність, що характеризується системним експериментуванням, апробацією та застосуванням інновацій в освітньому процесі.

Головними завданнями оптимізації методичної роботи є уникнення формалізму, розвиток творчого потенціалу кожного педагога, створення належних умов для самоосвіти та самовдосконалення педагогічного колективу. На методиста покладено високу місію – бути лідером професійного розвитку педагогів, відчувати «биття пульсу» кожного викладача, майстра виробничого навчання, зокрема, і колективу в цілому. Як же має методист побудувати методичну роботу з педагогічними кадрами, щоб кожен педагог відчув ситуацію успіху, динаміку професійного росту, задоволення від роботи, потребу в самоосвітній діяльності?

На власному досвіді переконана, що нетрадиційний підхід до методичної роботи в закладі освіти допомагає педагогам стати відвертішими, демократичнішими, лояльнішими – до здобувачів освіти, колег, і в першу чергу, до самих себе.

Останнім часом модернізація так охопила суспільство, що кожен із нас і не помітив, як почав звертати увагу на обмеженість у живому суспільстві, бо індустріальний світ, мабуть, розвивається набагато швидше, ніж людина може змінити у собі моральні чесноти, правила, які унормували б комунікаційні потреби кожної особистості зокрема.

Спілкування в мережах Інтернету так заповнило нас, що іноді зіштовхуємося з думкою про те, що ми ще не збагнули рівня культури ведення діалогів, а тим більше полілогів на відстані. Але якщо людство спромоглося створити соціальні мережі, то, мабуть, таки необхідно навчитися скеровувати їх у потрібному руслі, тому, яке б сприяло його ж подальшому розвитку. І якщо сучасник надає перевагу віртуальному спілкуванню, то чому б не прислухатися до його потреб і не створити коло однодумців щодо фахового зросту.

Рис. 1. Віртуальний інформаційно-методичний кабінет у ліцеї – це новий інструмент освітнього менеджменту

Рис. 2. Використання Google-сервісів

Отже, метою організації віртуального методичного супроводу в КЗ «Білківський професійний аграрний ліцей» ЗОР є забезпечення рівного й вільного доступу педагогів та учнівської молоді до неперервної освіти впродовж усього життя, мобілізації площини для спілкування у просторі всіх, хто має у цьому потребу.

У такому вирі різнопланової інформації варто навчитися методистові правильно здійснювати підбір потрібної інформації, адаптованої до специфіки умов праці, оптимальної й затребуваної на той час, такої, що містить

інноваційність, але й не заперечує традиційність, щоб процес навчання був безперервним, цілісним й психологічно сприятливим.

Використання Інтернет-ресурсів може здійснюватися для кількох основних потреб:

- власне самовдосконалення професійної майстерності методиста;
- забезпечення методичного супроводу освітнього процесу (вчасне інформування, консультування, спілкування тощо);
- популяризацію та впровадження інноваційних педагогічних методик;
- стимулювання зростання компетентності педагогів.

Віртуальний інформаційно-методичний кабінет у ліцеї – це новий інструмент освітнього менеджменту, багатоаспектне інформаційно-освітнє середовище, новий формат взаємодії з педагогами, форма інтерактивного спілкування педагогів, електронна форма обміну та накопичення навчальних матеріалів через використання Google-сервісів.

Доступ до електронного сховища потрібних матеріалів у будь-який час забезпечує якісно новий рівень підготовки до занять та самоосвіти. Теки на полицях все менше використовуються сучасними педагогами.

Як показує моя практика, використання інформаційно-комунікаційних технології забезпечує креативність методичної діяльності, робить її різноплановою, цікавою, оптимальною та спрямованою на запити усіх учасників освітнього процесу. Створення інформаційних веб-ресурсів методичного кабінету ліцею уособлюється у діяльності сайту, саме це дозволяє здійснювати мені, як методисту, супровід освітнього процесу оперативно, без зайвих часових затрат через вчасне інформування та консультування.

Завдання інформаційно-методичного кабінету КЗ «Білківський професійний аграрний ліцей» ЗОР:

- забезпечувати оптимальний ефективний методичний супровід навчальної діяльності закладу;
- систематизувати накопичений досвід викладачів, майстрів виробничого навчання;
- підвищувати ефективність використання методичних ресурсів;
- підвищувати рівень мотивації педагогів до самоосвіти, самоаналізу, самоконтролю, самовдосконалення. Надавати можливість визначати рівень компетентності, діагностичного оцінювання педагогічних працівників;
- консультувати у виборі змісту і форм роботи в освітньому процесі;
- забезпечувати випереджувальне науково-методичне інформування членів педагогічного колективу;
- координувати колективні форми і методи методичної роботи та самоосвіти з метою підвищення педагогічної майстерності викладачів і майстрів виробничого навчання;

здійснювати систему заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагогів, впровадження досягнень науки і передового педагогічного досвіду та практичну їх реалізацію.

Даний віртуальний інформаційно-методичний кабінет побудований з використанням Google-сервісу та гіперпосилань. Для того, щоб відкрити необхідну інформацію достатньо натиснути на підкреслений чи виділений текст. Знайшовши потрібний документ, педагоги можуть скористатися ним як в електронному, так і традиційному паперовому вигляді, вивівши його, за необхідності, на друк. При роботі можна поповнити необхідний банк даних інформації, коригувати й видозмінювати його.

Особливістю застосування таких форм просторової комунікації є те, що вони «виходять» у Інтернет-простір і пропонуються педагогам у супроводі різних за ступенем потреб науково-методичних покрокових дій.

Віртуальний інформаційно-методичний кабінет КЗ «Білківський професійний аграрний ліцей» ЗОР складається із певних сторінок, кожна з яких має своє завдання. Кожен бажаючий скористатися сайтом, може зайти на його сторінки за адресою: <https://sites.google.com/view/medustlicej-220/>. На вказану адресу можна зайти також з сайту ліцею <https://dptnz.com/>, де вона розміщена в якості гіперпосилання у вкладці Навчально-методична робота / Віртуальний методичний кабінет.

За цим посиланням викладачі та майстри виробничого навчання знаходять знайомий інтерфейс віртуального інформаційно-методичного кабінету ліцею, де розміщена найрізноманітніша інформація методичного спрямування. Важливим є фактор достовірності інформації, тому варто надавати перевагу офіційним джерелам.

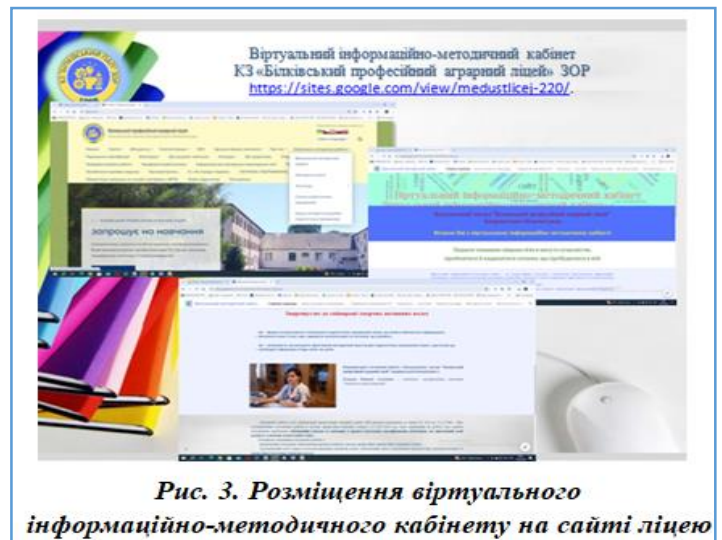

Рис. 3. Розміщення віртуального інформаційно-методичного кабінету на сайті ліцею

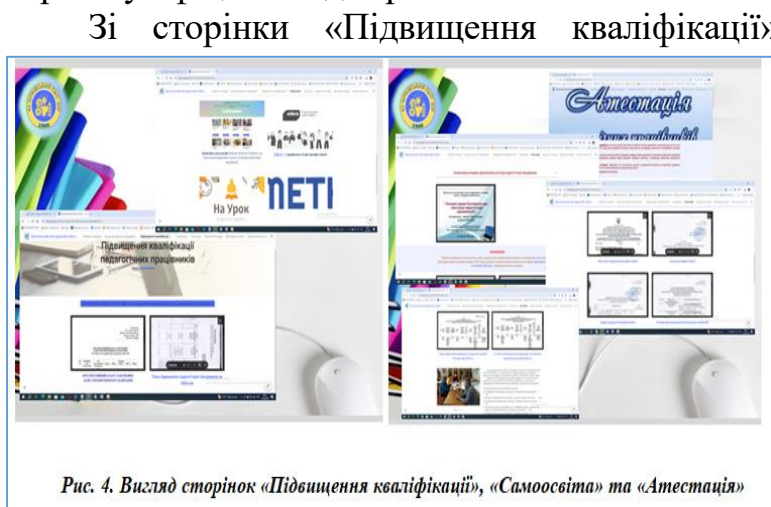

Рис. 4. Вигляд сторінок «Підвищення кваліфікації», «Самоосвіта» та «Атестація»

виробничого навчання мають можливість дистанційно пройти навчання (підвищення кваліфікації) з певного питання та отримати відповідний документ, який засвідчує достовірність проходження навчання.

Зі сторінки «Підвищення кваліфікації» педагоги можуть отримати інформацію про плани підвищення кваліфікації викладачів та майстрів виробничого навчання, а сторінку «Самоосвіта» створено для дистанційного підвищення рівня фахової компетентності педагогів. На ній розміщуються різні корисні посилання, де викладачі та майстри

На сторінці «Атестація» педагогічні працівники отримують відповіді на основні питання щодо атестації в поточному навчальному році та ознайомлюються з основним нормативно-правовим забезпечення з цього питання.

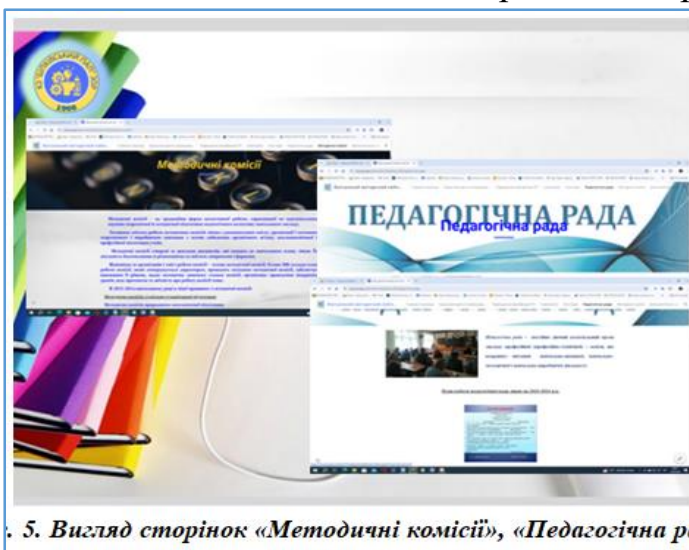

Рис. 5. Вигляд сторінок «Методичні комісії», «Педагогічна рада»

Сторінка «Методичні комісії» містить інформацію про роботу методичних комісій, методичні проблеми педагогічних працівників, їхнього планування тощо. «Педагогічна рада» – тут педагогічні працівники можуть ознайомитися із планом роботи педагогічної ради на поточний рік, а також за місяць до проведення педагогічної ради розміщується порядок денний наступного засідання.

«Кращі методичні напрацювання педагогічних працівників» – можна ознайомитися із кращими методичними розробками викладачів, майстрів виробничого навчання, інших педагогічних працівників, розроблені в рамках роботи над єдиною методичною проблемою «Інноваційні підходи до навчання в процесі підготовки кваліфікованих робітників як ефективний засіб розвитку ключових компетенцій учнів» (2019 – 2024 рр.), вони розміщені на онлайн-дошці Padlet. Також є короткий список періодичних видань та освітніх сайтів з активними посиланнями на них, де педагоги можуть поділитися власними

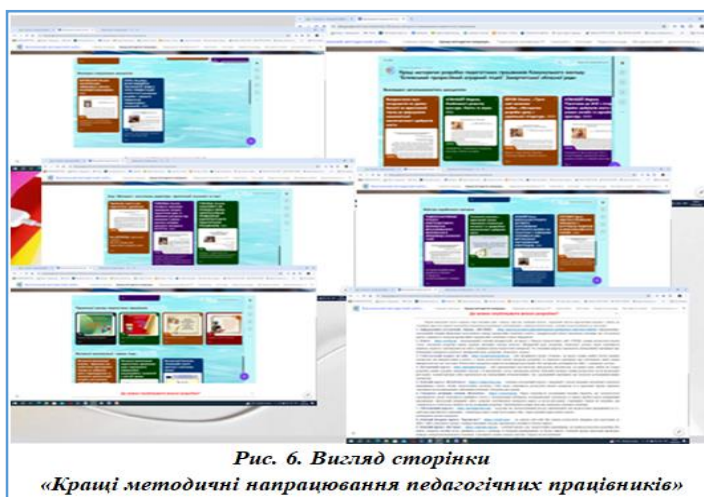

Рис. 6. Вигляд сторінки «Кращі методичні напрацювання педагогічних працівників»

розробками, публікаціями з іншими педагогами, а заодно й підготуватися до атестації.

На сторінці «На допомогу майстру виробничого навчання» молоді педагоги, зокрема, майстри виробничого навчання, зможуть ознайомитися з алгоритмом підготовки до занять, вимогами до сучасного уроку виробничого навчання, прикладами формування триєдиної мети уроку професійно-практичної підготовки, іншими пам'ятками, які стануть у нагоді

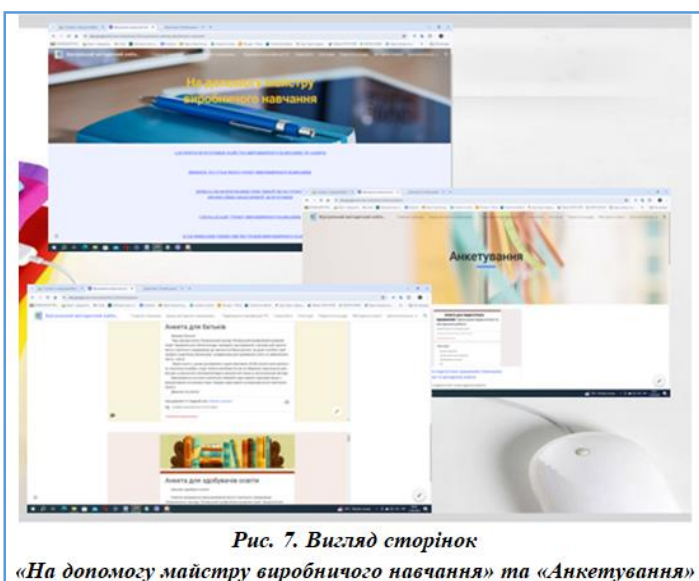

Рис. 7. Вигляд сторінок «На допомогу майстру виробничого навчання» та «Анкетування»

майстру-початківцю в організації освітнього процесу.

Сторінка «**Анкетування**» не менш важлива, оскільки основна його функція – вивчати принципи й методи розпізнавання, встановлення ознак, що характеризують перебіг освітнього процесу. На основі анкет, розміщених на сторінці, можна спланувати якісну діяльність методичних комісій, визначити проблеми, які турбують педагогів, дізнатися думку здобувачів освіти та батьків щодо організації освітнього процесу в ліцеї. Така форма роботи сприяє швидкому, багаточисельному й психологічно не обтяжуючому, ненав’язливому опитуванню щодо будь-якої актуальної проблеми. На мою думку, розміщення анкет, опитувальників забезпечує не тільки швидку дію, але й мимоволі заставляє педагогів навчатися працювати з веб-ресурсами.

Віртуальні методичні консультування, інформування повинні забезпечувати потребу педагогічних працівників у професійній пораді щодо вибору правильних інноваційних технологій навчання, форм та методів їх впровадження. Окрім того, зазначена вище робота має передбачати задоволення індивідуальних потреб педагогів, що стимулює зростання їхньої професійності й відповідно впливає на якість освітніх послуг. Це може бути пропозиція нормативно-правової бази, методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу, впровадження державних освітніх стандартів, а також методичні поради, адресно спрямовані педагогам певного фаху.

Для себе, як методиста, виокремила переваги такої форми роботи як віртуальний методичний супровід:

- оптимальний доступ інформаційних ресурсів;
- безоплатна цілодобова методична підтримка;
- мобільність, зручність користування;
- інтерактивність, можливість спільної роботи та зворотного зв’язку;
- підвищення кваліфікації та педагогічної майстерності.

Віртуальний методичний кабінет є одним із чинників, який стимулює зростання професійної майстерності педагогів, допомагає народженню власного педагогічного почерку, розвитку творчості в педагогічному колективі, прискорює процеси впровадження інновацій, формування передового досвіду в необхідному для закладу освіти напрямі. Але це лише одна із складових інформаційного простору КЗ «Білівський професійний аграрний ліцей» ЗОР – попереду робота над іншими.

Використані джерела

1. Достокор О.А. Створення інформаційного освітнього простору закладу – вимога сьогодення [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/ikt_magistri/lektions/Lek-3.pdf.
2. Інформаційне суспільство [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Ласкава Н. Єдиний інформаційний освітній простір // Методист. – 2016. – № 3.
4. Невтира О.М. Віртуальний методичний кабінет школи // Управління школою. – 2016.
5. Свінченко І.А. Використання хмарних сервісів в управлінні ЗНЗ//управління школою. 2016. https://ito.vspu.net/ENK/2015-2016/ikt_magistri/lektions/Lek-3.pdf